

Waterbeheerplan 2016–2021

Waterbewust en waterrobuust
Samenvatting

Index

1. Voorwoord

5. Missie, visie
en strategie

9. Voldoende
water

13. De positie van
het waterschap in
de samenleving

2. Samenvatting

6. Beleid en
regelgeving

10. Schoon
water

14. Uitvoering
en financiële
consequenties

3. Inleiding en lees-
wijzer

7. Uitvoerings-
instrumenten

11. Waterketen

Bijlagen: kaarten en
toelichting

4. Evaluatie WBP
2010–2015

8. Waterveiligheid

12. Op en om
het water

Volledig plan

1. Voorwoord

Waterbewust en waterrobuust, dat is de titel van dit nieuwe waterbeheerplan. In de komende periode willen we namelijk met hernieuwde kracht inzetten op een hoger **waterbewustzijn**. Veiligheid gaat niet vanzelf, en hetzelfde geldt voor de beschikbaarheid van voldoende en schoon water. Ook het behoud van cultuurhistorische waarden en de natuur in ons werkgebied gebeurt niet automatisch. Je moet er gewoon hard aan werken. En dat blijven we doen, ook de komende jaren. De hoofdlijnen daarvoor staan in dit waterbeheerplan, ons kompas.

Daarnaast staat het woord **waterrobuust** centraal in onze ambitie voor het waterbeheer. Dat komt rechtstreeks voort uit onze eeuwenlange traditie. Maar, veel belangrijker, het is essentieel voor de toekomst van ons werkgebied. En dus voor de toekomst van de mensen die er wonen, werken en recreëren.

Gerhard van den Top — Dijkgraaf Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

2. Samenvatting

In deze digitale versie van het waterbeheerplan hoort bij elk hoofdstuk een overzichtspagina. U kunt deze pagina direct benaderen, door in de navigatie te klikken op het hoofdstuk dat u wilt bekijken.

De overzichtspagina bevat een korte samenvatting van het hoofdstuk. U kunt van hieruit doorklikken naar de volledige tekst van het hoofdstuk en naar eventuele bijbehorende bijlagen.

In de samenvatting leest u wat de belangrijkste doelen en ambities voor de verschillende thema's zijn.

Fotografie: Digidaan

3. Inleiding en leeswijzer

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is de beheerder van de regionale wateren in een gebied van 700 km², grofweg tussen Amsterdam en Utrecht. Het waterschap is een overheidsorganisatie, die zorgt voor veiligheid achter de dijken en voor voldoende en schoon oppervlaktewater. Elke zes jaar maakt het waterschap een waterbeheerplan, tegelijkertijd met (en afgestemd op) het Nationale Waterplan van het Rijk en de provinciale waterplannen. In dit WBP beschrijft het waterschap wensbeelden per thema voor 2030, en daaruit afgeleid doelen voor de planperiode 2016-2021 en een aanpak op hoofdlijnen. Bij elk doel horen indicatoren om de voortgang te kunnen meten.

 waternet
waterschap amstel gooi en vecht
gemeente amsterdam

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft de beleidsvoorbereiding, uitvoering en administratieve taken opgedragen aan Stichting Waternet. Waternet voert ook taken uit in opdracht van de gemeente Amsterdam, namelijk de drinkwaterproductie- en distributie, rioleringsbeheer, (drijf)vuilverwijdering, vaarwegbeheer en grondwaterzorg.

Het beheergebied van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

4. Evaluatie WBP 2010-2015

Het waterschap heeft de doelen uit het WBP 2010-2015 grotendeels gerealiseerd, ondanks grote bezuinigingen van het Rijk. Zo heeft het waterschap alle waterkeringen getoetst op veiligheid en waar nodig maatregelen genomen of ingepland.

Het waterschap regelt de aanvoer, berging en afvoer van oppervlakte-water en stelt de waterpeilen in, zodanig dat het watersysteem geschikt is voor de gebruiksfuncties. Alle peilbesluiten zijn nu actueel en het waterschap heeft een aantal grote waterinrichtingsplannen afgerond.

De ecologische kwaliteit in en rond een aantal grotere wateren is verbeterd, net als de kwaliteit van de Amstel, de Amsterdamse grachten en de Vecht. In de (kleinere) sloten en vaarten is de waterkwaliteit en ecologie achteruit gegaan, met name door intensivering van de landbouw. De zwemwaterkwaliteit is nog niet overal optimaal. Hier is het waterschap afhankelijk van derden.

[> Klik hier voor de volledige tekst van dit hoofdstuk](#)

[> Klik hier voor bijlage 7 met de volledige doelen en de indicatorwaarden](#)

Doelen WBP 2010-2015 en realisatie in 2015

Dit is een gecomprimeerde versie van de doelen uit het WBP 2010-2015

Veiligheid

Primaire keringen voldoen aan eisen van de Waterwet	✓
Boezemkaden zijn getoetst, verbeterd en beheerd	✓
Boezemkaden zijn getoetst, verbeterd en beheerd	✓

Voldoende water

Peilbesluiten zijn actueel in het gehele beheergebied	✓
Alle peilbesluiten zijn 3 jaar na vaststelling ingesteld	✓
Wateropgave geïnventariseerd en voor 90% uitgevoerd	✓
Doelmatige en duurzame benutting grondwatersysteem	✓

Schoon water

Ecologische doelen zijn gespecificeerd en maatregelen geformuleerd	—
Efficiënte monitoring chemische en ecologische waterkwaliteit	✓
Goed functionerend systeem voor transport naar de rioolwaterzuivering	✓
Effluent zuiveringen voldoet aan vergunningsvoorschriften	✓

Maatschappelijke neventaken

Adequate handhaving van relevante wetgeving tav 'varen'	✓
Wacht- en aanlegplaatsen bij bruggen en sluizen gerealiseerd in overleg met gemeenten	✓
Duidelijkheid over voorwaarden voor overnemen nautisch- en/of vaarwegbeheer van anderen	✓
Duidelijkheid over voorwaarden voor overnemen nautisch- en/of vaarwegbeheer van anderen	✓
Zwemwater heeft minimaal kwaliteit 'aanvaardbaar'	—

5. Missie, visie en strategie

Het waterschap heeft de zorg voor het regionale watersysteem: optimale bescherming tegen overstromingen, beschikbaarheid van schoon water en efficiënte zuivering van afvalwater. Belangrijke kernwoorden daarbij zijn 'duurzaam' en 'kosteneffectief'. Het waterschap vindt de intrinsieke waarde van water als beeldbepalend element in de leefomgeving heel belangrijk: water is ook om van te genieten! Het waterschap wil bijdragen aan de belevingswaarde door aandacht voor recreatie, landschap en cultuurhistorie.

Het waterschap wil bereiken dat mensen zich bewuster worden van het belang van een veilig en 'robuust' (toekomstbestendig) watersysteem. Het waterschap wil open en toegankelijk zijn, actief naar samenwerking zoeken en de dialoog aangaan.

Het waterschap is medefinancier van de programma's van Wereld Waternet en draagt daarmee bij aan het oplossen van wereldwijde waterproblemen.

De strategische uitgangspunten voor de langere termijn (2030) zijn:

- samenbrengen van alle regionale waterbeheertaken in één regionale waterautoriteit;
- een klimaatbestendig en waterrobuust gebied;
- steden die beter bestand zijn tegen extreme regenbuien, wateroverlast, overstromingen, hitte en droogte;
- een omgeving die zich bewust is van waterveiligheid;
- water dat overal in het gebied geschikt is voor de vastgestelde gebruiksfunctie;
- gebruik van afvalwater als grondstof en bron voor energie en water;
- gebruik van vernieuwende oplossingen vanuit samenwerking met kennisinstellingen, andere overheden en marktpartijen;
- vermindering van regeldruk en vergroting van kosteneffectiviteit;
- afstemming over alle watertaken per stroomgebied;
- behoud van de zelfstandige bevoegdheid.

6. Beleid en regelgeving

Het waterschap is gebonden aan Europees, nationaal en provinciaal beleid en regelgeving. Op Europees niveau is bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn Water normstellend. Deze richtlijn schrijft voor dat uiterlijk in 2027 de wateren een goede kwaliteit moeten hebben. Op nationaal niveau wordt de nieuwe Omgevingswet belangrijk. De regels voor projecten in de openbare ruimte worden vereenvoudigd. De Waterwet gaat op in de Omgevingswet. Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten brengen hun waterplannen gelijktijdig uit in een zesjaarlijkse cyclus.

Daarnaast is er een aantal gezamenlijke programma's, gericht op het 'klimaatbestendig maken' van Nederland: o.a. het Hoogwaterbeschermingsprogramma en het Deltaprogramma. Al deze plannen werken door in dit WBP, met doelen, maatregelen en kosten op hoofdlijnen. De verdere uitwerking doet het waterschap in jaarlijkse programma's, beleidsnota's en watergebiedsplannen. Daarnaast heeft het waterschap een eigen verordening, de Keur.

[> Klik hier voor de volledige tekst van dit hoofdstuk](#)

Fotografie: Digidaan

7. Instrumenten

Het waterschap beheert en onderhoudt wateren, keringen, sluizen, stuwen, dammen, gemalen enzovoort. Dat gebeurt onder andere door repareren, baggeren, maaien, bijsturen van de waterpeilen en beheren van de waterkwaliteit. Daarnaast transporteert en zuivert het waterschap stedelijk afvalwater in 12 rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Het waterschap legt het peilbeheer en de inrichting van de watersystemen vast in watergebiedsplannen (met peilbesluiten) en stedelijke waterplannen (samen met gemeenten). Op grond van de plannen realiseert het waterschap projecten om het watersysteem te verbeteren. Ook adviseert het waterschap Rijk, provincies en gemeenten over de wateraspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het waterschap kan voorwaarden stellen aan het gebruik en de inrichting van wateren en keringen door middel van vergunningverlening en toezicht en handhaving op de naleving daarvan. Met beleidsvorming, onderzoek en innovatie en (Europese) subsidies vertaalt het waterschap Europese en landelijke ontwikkelingen naar de praktijk.

De instrumenten van het waterschap zijn:

- Beheer- en onderhoud
- Behandeling van afvalwater
- Planvorming en peilbesluiten
- Realisatie van verbeterprojecten
- Planadvisering
- Vergunningverlening
- Toezicht en handhaving
- Beleidsvorming
- Onderzoek & innovatie
- Subsidies.

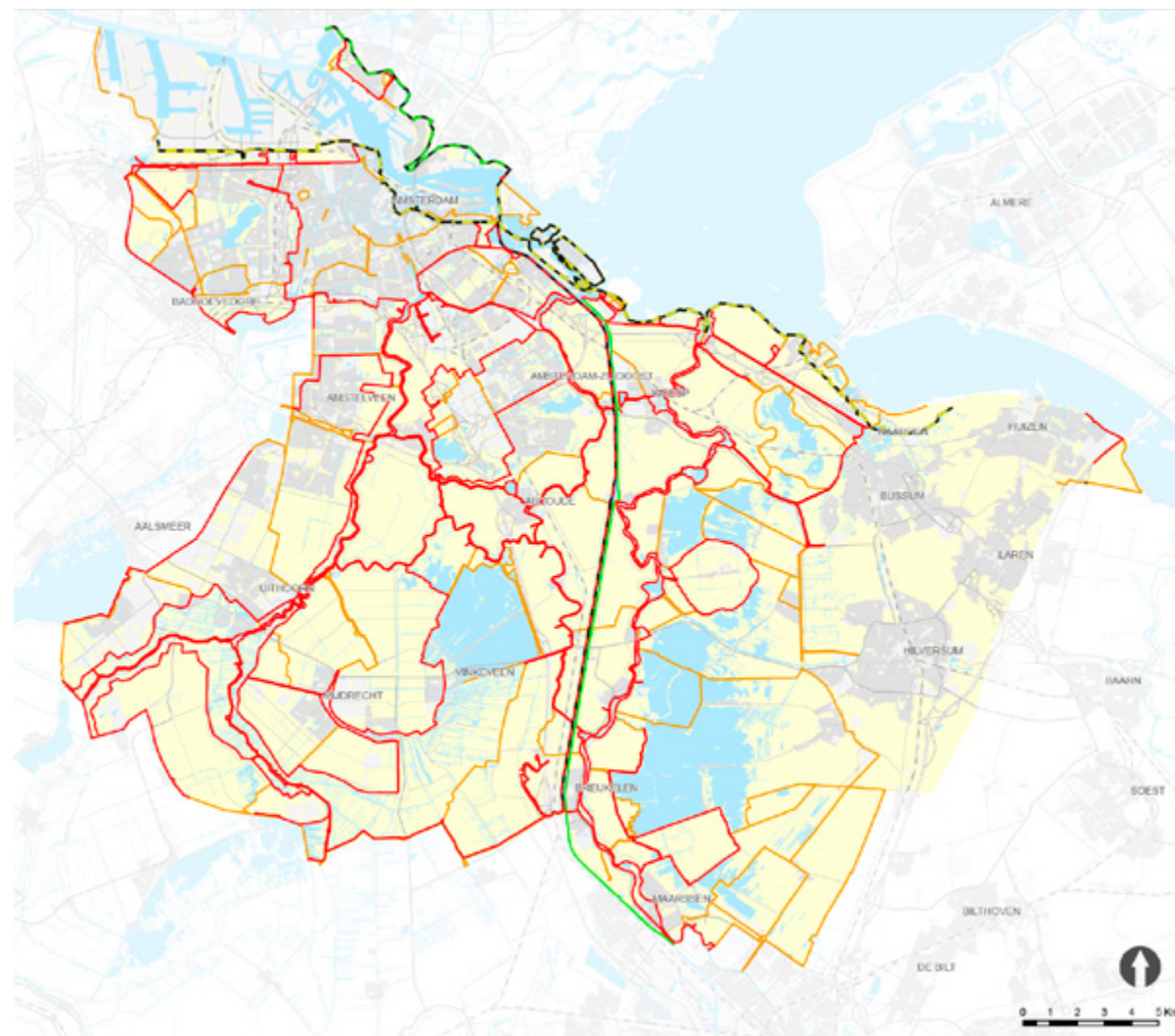
8. Waterveiligheid

Bij waterveiligheid gaat het over bescherming tegen overstrooming vanuit buitenwater (door primaire waterkeringen) of vanuit boezemstelsels (regionale waterkeringen). Het Rijk heeft het vereiste veiligheidsniveau van de primaire keringen bepaald. Het waterschap zal in de planperiode 80% van de primaire keringen toetsen aan deze nieuwe normen en benodigde versterkingsmaatregelen opnemen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma. In 2050 moeten alle primaire keringen aan de normen voldoen.

De provincies hebben de normen voor de regionale keringen vastgesteld. In de planperiode zorgt het waterschap er voor dat alle regionale keringen aan de normen voldoen. Daarnaast onderzoekt het waterschap voor welke vitale en kwetsbare infrastructuur het zinvol is extra maatregelen te treffen tegen overstrooming. Uiteraard zorgt het waterschap ook voor een crisisbeheersingsplan en crisisoefeningen.

Afbeelding kaart 6: Keringen

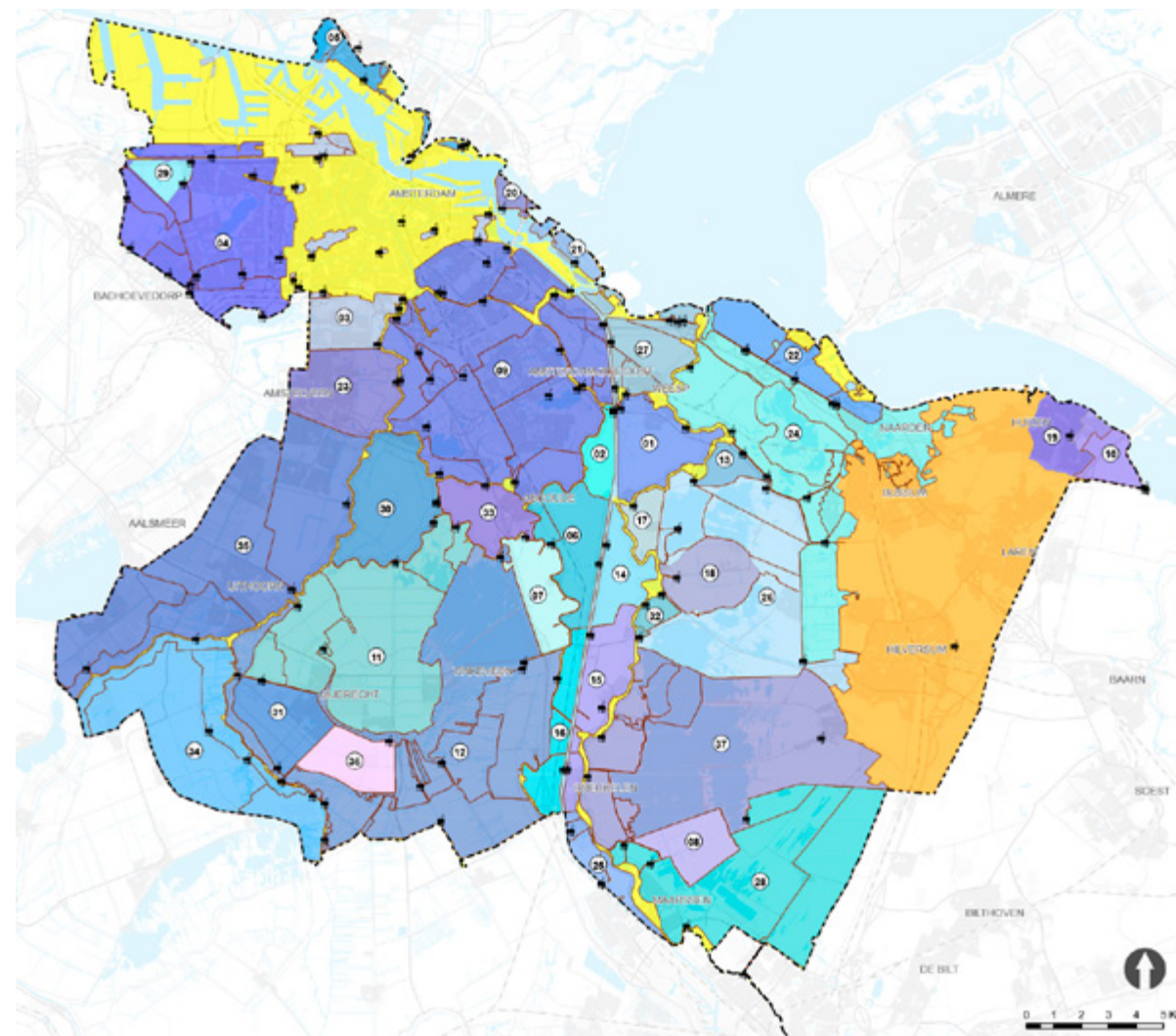

9. Voldoende water

Voldoende water gaat over de inrichting en het beheer van het watersysteem, zodanig dat het optimaal functioneert: niet te veel en niet te weinig water. Het waterschap zorgt er voor dat minstens 90% van de peilbesluiten actueel is, en dat de waterpeilen zich in minstens 90% van de tijd binnen de marges van het peilbesluit bevinden. Als de werking van het watersysteem te veel afwijkt van de doelen, start het waterschap een watergebiedsplanproces en neemt maatregelen. Daarbij kijkt het waterschap ook vooruit op basis van klimaatscenario's van het KNMI. Verder onderhoudt het waterschap de waterinfrastructuur, zodat er geen belemmeringen zijn voor de aan- en afvoer (bijvoorbeeld door baggeren). Het boezemwatersysteem van het waterschap hangt nauw samen met dat van andere waterbeheerders in de regio. Alle partijen werken dan ook intensief samen, onder andere om samen inzicht te geven in de risico's op watertekort (het 'voorzieningsniveau').

Afbeelding kaart 3: Watergebiedsplannen en afvoergebieden

> [Klik hier voor de volledige tekst van dit hoofdstuk](#)

> [Klik hier voor kaart 3: Watergebiedsplannen en afvoergebieden](#)

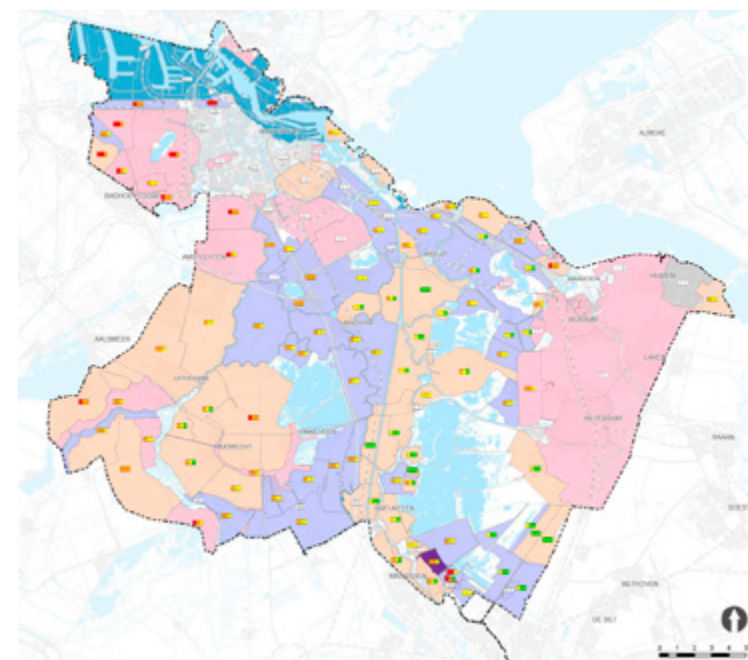
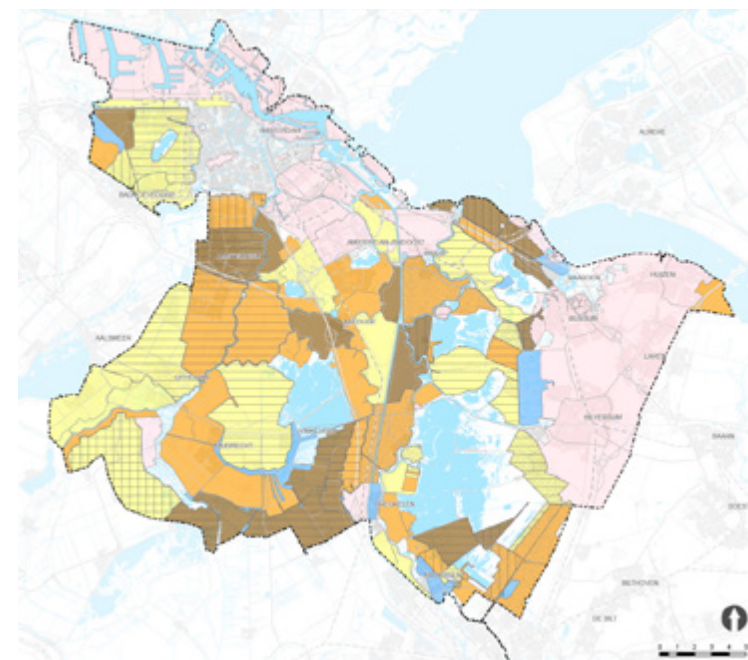
10. Schoon water

Schoon water gaat om een goede waterkwaliteit, zowel chemisch (verontreinigingen, voedingsstoffen) als ecologisch (planten en dieren). De Europese regels zijn hierbij leidend (Europese Kaderrichtlijn Water, KRW). Op dit moment is de kwaliteit in veel wateren nog ontoereikend. De kwaliteit mag in ieder geval nergens achteruit gaan, en in 30 grotere KRW-wateren moet 70% in 2021 een ecologisch goede kwaliteit hebben. Het waterschap heeft samen met betrokken partijen in 2010 een maatregelpakket samengesteld om dit te bereiken en is bezig met de uitvoering. Het waterschap heeft het pakket nu geactualiseerd. Het accent van de maatregelen ligt op het beperken van fosfaat in het water door scheiden en omleiden van waterstromen en door zuivering. Een ander belangrijk accent ligt in deze planperiode op samenwerking met de agrarische sector, gericht op oplossen van verontreinigingsbronnen (mest, gewasbeschermingsmiddelen e.d.). Innamepunten voor drinkwater hebben een extra beschermde status.

- > [Klik hier voor de volledige tekst van dit hoofdstuk](#)
- > [Klik hier voor de KRW-kaarten 2e t/m 2g en toelichting](#)

De ecologische toestand in 30 KRW-wateren in 2011 en in 2012

11. Waterketen

Binnen de waterketen zorgt het waterschap voor het transporteren en zuiveren van stedelijk afvalwater. Om te zorgen dat het gezuiverde water blijft voldoen aan de lozingseisen werkt het waterschap in de planperiode aan het onderhouden, vernieuwen en optimaliseren van de zuiveringsinstallaties en -processen.

Een belangrijk aandachtspunt daarbij is de microverontreinigingen zoals microplastics en medicijnresten. Het waterschap richt zich ook op het terugwinnen van grondstoffen en energie uit afvalwater. Bijvoorbeeld: winnen van fosfaat uit urine, productie van biogas en productie van energie door verbranding van slib.

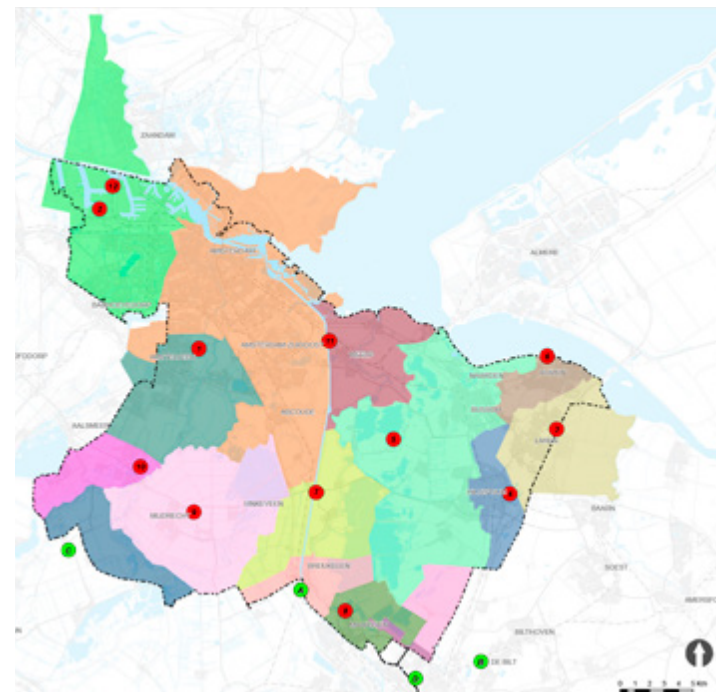
Het waterschap wil op dit vlak innoveren en nieuwe technologische mogelijkheden doelmatig toepassen in de praktijk. Het waterschap wil in 2020 ook klimaatneutraal zijn, dat wil zeggen: geen CO2 meer uitstoten of compenseren. Daarvoor neemt het waterschap extra maatregelen als verbeteren van de energie-efficiëntie met 2% per jaar en zelf opwekken van energie.

[> Klik hier voor de volledige tekst van dit hoofdstuk](#)

[> Klik hier voor kaart 4: zuiveringskringen](#)

Boven: Afbeelding kaart 4: Zuiveringskringen

Onder: Struvietreactor voor het winnen van fosfaat uit afvalwater

12. Op en om het water

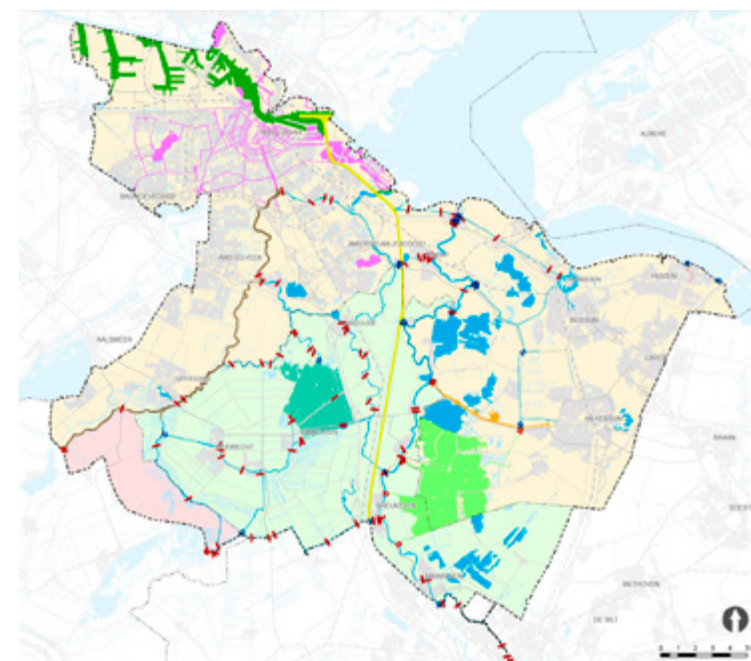
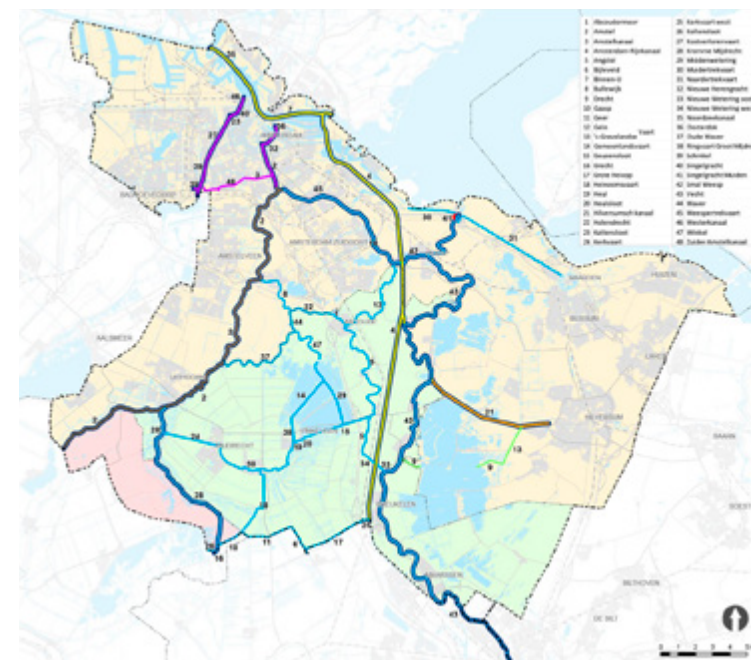
Het waterschap vindt het belangrijk dat inwoners en bezoekers van het gebied volop kunnen genieten van water, als onlosmakelijk onderdeel van het landschap. Op dit moment is het vaarwegbeheer (de zorg voor bevaarbare wateren) en het nautisch beheer (regeling scheepvaart-verkeer) nog versnipperd over meerdere instanties. Het waterschap wil deze taken graag in zijn geheel uitvoeren, en gaat de mogelijkheden daarvoor onderzoeken en bespreken.

Cultuurhistorisch en landschappelijk is het beheergebied interessant - het waterschap wil de focus leggen op educatie over het watererfgoed en het bewustzijn van het belang van water vergroten. Het waterschap wil genieten van water faciliteren, en houdt daar rekening mee in de eigen plannen. Ook wil het waterschap knelpunten in recreatieve routes op lossen, samen met provincies, gemeenten en recreatieschappen, die verantwoordelijk zijn voor recreatie. Het waterschap wil onderzoeken of het haalbaar is het zwemwaterbeheer over te nemen van de provincies.

Afbeelding kaart 5a: Vaarwegbeheer

Kaart 5b: Nautisch beheer

> [Klik hier voor de volledige tekst van dit hoofdstuk](#)

> [Klik hier voor kaart 5a: Vaarwegbeheer en kaart 5b: Nautisch beheer](#)

13. De positie van het waterschap in de samenleving

Het waterschapsbestuur is een democratisch bestuur, gekozen door de samenleving. Het waterschap wil verantwoord beslissen over het water in de samenleving. Dat doet het waterschap in een uniek samenspel met Rijk, provincies, gemeenten en terreinbeheerders, met inachtneming van de diverse belangen en met oog voor burgerparticipatie. Het waterschap streeft naar meer zichtbaarheid bij het publiek.

Het waterschap vindt het belangrijk dat mensen zich bewust zijn van het belang van goed waterbeheer, van de rol van het waterschap daarbij, van de lasten en lusten en van de mogelijkheden die mensen hebben om zelf een bijdrage te leveren. Het waterschap wil doelgroepen daarom actief en tijdig betrekken, zoekt naar mogelijkheden voor co-creatie (samen oplossingen vinden voor maatschappelijke problemen) en zet gerichte communicatie in, zowel online als offline. Het waterschap organiseert mogelijkheden voor contact met bestuurders, communicatie rondom mijlpalen bij projecten, publieks-campagnes en relatiemanagement met samenwerkingspartners.

14. Uitvoering en financiële consequenties

Dit waterbeheerplan heeft een looptijd van zes jaar. Om flexibel in te kunnen spelen op ontwikkelingen en om te kunnen bijsturen in doelen en werkwijze legt het waterschap maatregelen jaarlijks vast in programma's.

Het WBP vormt de basis voor de meerjarenbegroting, die het waterschap elk jaar opstelt voor de volgende vijf jaar. Het waterschap doet investeringen en heeft exploitatiekosten (inclusief de kapitaallasten van de investeringen).

Inwoners betalen belasting, waar het waterschap de jaarlijkse exploitatiekosten uit dekt: de zuiveringsheffing (kosten van transport en zuivering van afvalwater) en de watersysteemheffing (alle overige kosten). Het tarief van deze heffingen bepaalt het waterschap jaarlijks in de begroting.

Voor de planperiode is de verwachting dat de zuiveringsheffing niet zal stijgen of zelfs iets afnemen; de watersysteemheffing zal wel jaarlijks met 3,5% stijgen, om de bijdrage van het waterschap aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma te kunnen dekken.

Kosten 2016-2021 per thema

Dit is een gecomprimeerde versie van kosten 2016-2021 per thema

Investeringen per thema (x 1mln €), afgerond	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Waterveiligheid	30	32	21	19	17	16
Schoon water	33	21	19	9	17	17
Voldoende water	10	9	9	9	9	9
Algemeen				3		
Totaal	73	62	49	40	43	42

Meerjarenbegroting per thema (x 1mln €), afgerond	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Waterveiligheid	30	35	40	42	43	44
Schoon water	85	85	85	85	81	82
Voldoende water	31	31	32	32	32	33
Op en om het water	2	2	2	2	2	2
Draagvlak	11	11	11	11	11	11
Algemeen	12	12	12	12	12	12
Totaal	171	177	182	184	182	184

Waarvan ten laste van						
Zuiveringsheffing	79	80	80	80	77	77
Watersysteemheffing	92	97	102	104	105	107

Bijlagen

- 1 Begrenzungen AGV en provincies
- 2 KRW kaarten en maatregelen:
 - 2a KRW waterlichamen
 - 2b Ecologische toestand 2015
 - 2c Ecologische toestand 2021
 - 2d Ecologische toestand 2027
 - 2e KRW Maatregelen
 - 2f Overig water: huidige toestand
 - 2g Overig water: handelingsperspectiefToelichting bij kaarten Overig water
- 3 Watergebiedsplannen en afvoergebieden
- 4 Zuiveringskringen
- 5 Vaarweg- en Nautisch beheer:
 - 5a Vaarwegbeheer
 - 5b Nautisch beheer
- 6 Keringen
- 7 Indicatoren en gerealiseerde doelen
Waterbeheerplan 2010-2015
- 8 Begrippenlijst

Waterbeheerplan 2016–2021

Waterbewust en waterrobuust
Volledig plan

Op 8 oktober 2015 vastgesteld
door het Algemeen Bestuur van
Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

1. Voorwoord

De contouren voor dit waterbeheerplan zijn opgesteld in een periode waarin ik mijn functie als dijkgraaf nog niet had aanvaard. Maar het plan maakt eens te meer duidelijk dat ik aan boord ben gestapt van een sterk, wendbaar schip, met een deskundige en toegewijde bemanning die heldere doelen heeft gesteld, en de beste koers heeft uitgezet om die doelen te bereiken. Ook is er inmiddels een nieuw waterschapsbestuur geïnstalleerd en daaruit is op basis van de uitslag van de waterschapverkiezingen en aan de hand van een bestuursakkoord een nieuw Dagelijks Bestuur samengesteld. Daarbij zijn een aantal accentverschuivingen aangebracht voor in het waterbeheerplan, die voor het merendeel ook tegemoet komen aan de ingediende zienswijzen op het ontwerp van het waterbeheerplan.

Waterbewust en waterrobuust, is de titel die we aan dit nieuwe waterbeheerplan willen geven.

In de komende periode willen we namelijk met hernieuwde kracht inzetten op een hoger **waterbewustzijn**. Veiligheid gaat niet vanzelf, en hetzelfde geldt voor de beschikbaarheid van voldoende en schoon water. Ook het behoud van cultuurhistorische waarden en de natuur in

ons werkgebied gebeurt niet automatisch. Je moet er gewoon hard aan werken. En dat blijven we doen, ook de komende jaren. De hoofdlijnen daarvoor staan in dit waterbeheerplan, ons kompas.

Daarnaast staat het woord **waterrobuust** centraal in onze ambitie voor het waterbeheer. Dat komt rechtstreeks voort uit onze eeuwenlange traditie. Maar, veel belangrijker, het is tegelijkertijd essentieel voor de toekomst van ons werkgebied. En dus voor de toekomst van de mensen die er wonen, werken, recreëren.

Want de uitdagingen zijn aanzienlijk. Kijk naar de klimaatverandering, met het Deltaprogramma als slagvaardig antwoord. Ook op het gebied van waterzuivering en het zorgen voor voldoende water moeten we flinke uitdagingen het hoofd bieden.

Dit waterbeheerplan laat zien dat we dat kunnen, en bovendien op een verantwoorde, kostenbewuste manier. De waterschappen zijn de waterautoriteit in de samenleving. En dat laatste woord zegt het al: we staan voor onze zaak, maar we kunnen en willen onze opdracht alleen samen met anderen vervullen. Wel een

autoriteit, niet autoritair. In dit waterbeheerplan laten we zien dat we daarvoor openstaan en ook zelf initiatief nemen. Richting andere overheden, maar zeker ook richting de bedrijven en burgers in ons gebied. We hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid als het gaat om veiligheid, en om voldoende en schoon water. Daarbinnen heeft een ieder zijn eigen rol, en positie. Maar juist door die verschillende invalshoeken kan het beste resultaat ontstaan.

We gaan de dialoog aan over de eisen die je aan schoon water mag stellen, over het beperken van het zoetwatergebruik, over innovaties in de waterketen, over de mogelijkheden van en de grenzen aan waterrecreatie. We maken ons sterk voor het zoveel mogelijk bij elkaar brengen van watertaken, om versnippering en inefficiëntie tegen te gaan.

We willen een deskundig, doelmatig en betrouwbaar waterschap zijn, zichtbaar en toegankelijk in de samenleving. En met de uitvoering van dit waterbeheerplan gaan we dat eens te meer bewijzen.

Gerhard van den Top

Dijkgraaf Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

2. Samenvatting

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft de zorg voor het regionale watersysteem. Het waterschap streeft op een duurzame en kosten-effectieve wijze naar optimale bescherming tegen overstromingen, beschikbaarheid van schoon water en efficiënte zuivering van afvalwater. Daarnaast draagt het waterschap op het gebied van recreatie, landschap en cultuurhistorie bij aan verbetering. Het waterschap maakt zelfbewust keuzes, neemt verantwoordelijkheid en zoekt afstemming.

Met dit waterbeheerplan legt het waterschap vast hoe het invulling geeft aan de zorg voor de kerntaken. Het Waterbeheerplan 2016-2021 bouwt voort op het plan voor de periode 2010-2015 en houdt tegelijk rekening met nieuwe ontwikkelingen. Uit de evaluatie van het plan voor 2010-2015 blijkt dat het waterschap, ondanks grote bezuinigingsoperaties van het Rijk, de eigen doelstellingen grotendeels heeft weten te bereiken.

Voor de komende periode heeft het waterschap per thema een aantal stippen aan de horizon gezet: de wensbeelden voor 2030. Deze ambitie voor de lange termijn is vervolgens herleid naar doelen voor de planperiode en een

2. Samenvatting

aanpak op hoofdlijnen. Door middel van indicatoren zijn de doelen meetbaar gemaakt, waarbij steeds is aangegeven wanneer de doelstelling bereikt moet zijn.

Soms kan een doelstelling nooit 100% worden bereikt omdat er altijd ontwikkelingen zijn die zorgen dat het watersysteem of de waterketen bijstelling behoeft (bijvoorbeeld: onderhoud).

Waterveiligheid

Insteek van het waterschap is een waterrobuuste inrichting van de omgeving. Het waterschap handelt adequaat en daadkrachtig wanneer de veiligheid in het gedrang dreigt te komen en houdt daarbij rekening met economische, landschappelijke en natuurwaarden.

Voor de primaire waterkeringen heeft het Rijk het vereiste veiligheidsniveau opnieuw bepaald. Dit heeft vorm gekregen in de Deltabeslissing Waterveiligheid, die in 2014 aan de politiek is voorgelegd. De wettelijke verankering van de nieuwe veiligheidsnormering is voorzien voor 2017.

De nieuwe veiligheidsnormering is gebaseerd op een risicobenadering: bij grote gevolgen

(veel schade en slachtoffers) hoort een strengere norm voor primaire waterkeringen; bij minder grote gevolgen is een minder strenge norm voor de primaire waterkeringen acceptabel.

In 2021 is 80% van de primaire keringen getoetst aan de nieuwe veiligheidsnormen. Uiterlijk in 2020 zijn de in 2012 als onvoldoende beoordeelde grondlichamen van de regionale waterkeringen op orde. In 2024 zullen naast de grondlichamen ook de niet-waterkerende objecten (zoals huizen, kabels, leidingen) en de waterkerende kunstwerken (zoals sluizen) zijn getoetst. In 2030 zullen de regionale waterkeringen volledig op orde zijn. Ook daarna blijft periodiek groot onderhoud noodzakelijk.

Voldoende water

Doel voor 2021 is dat er sprake is van een robuust watersysteem die de functies van gebieden faciliteren, en wateroverlast en watertekort voorkomen. In tijden van (extreme) neerslag en droogte zorgt het waterschap ervoor dat het watersysteem dit goed op kan vangen en dat het water aan- en afgevoerd wordt. Er is voldoende water beschikbaar voor vitale functies, nu en in de toekomst. Dit

gebeurt op basis van een zich continu ontwikkelend meerjarenonderhoudsprogramma. Doelstelling is onder meer dat 90% van de hoofdinfrastructuur voor aan- en afvoer en de technische systemen in beheer van het waterschap voldoet aan onderhoudsnormen.

Het waterschap maakt optimaal gebruik van het beschikbare water in een gebied en streeft een kwaliteit na die past bij de kenmerken van een gebied. Het waterschap stimuleert een lager maatschappelijk gebruik van zoet water en wil ervoor zorgen dat de beschikbaarheid van zoet water in 2030 op gelijk is aan de beschikbaarheid twintig jaar daarvoor.

Het waterschap wil ervoor zorgen dat 90% van de peilbesluiten actueel is en dat op termijn driekwart van het peilbesluitgebied is ingesteld conform het peilbesluit. In 95% van de tijd moeten de waterpeilen zich binnen de marges van de vigerende peilbesluiten bevinden.

Schoon water

Het waterschap wil ervoor zorgen dat al het water in het beheergebied geschikt is voor de vastgestelde gebruiksfunctie: voor veeteelt en akkerbouw, als grondstof voor drinkwater, voor

2. Samenvatting

recreatie en visserij, als proceswater en voor de natuur. Doel is dat inwoners en bezoekers het water in het gebied ervaren als een verrijking van de omgeving. Van geen van de wateren mag de toestand achteruitgaan.

Met verdere optimalisatie van afvalwaterzuivering, planmatig (bagger)onderhoud en sturing op waterstromen gaat het waterschap onder meer de fosfaat- en stikstofbronnen terugdringen. In 2016 gaat het waterschap maatregelenpakketten voor agrarisch natuurbeheer samenstellen en afspreken met de agrarische collectieven, voor een periode van vijf jaar.

Waterketen

In 2030 bestaat de term afvalwater in de visie van het waterschap niet meer. Water in de waterketen is een bron voor grondstoffen, energie en water. Het waterschap richt de waterketen in als een grondstoffen-, energie- en waterfabriek. Terugwinning van grondstoffen en energie uit afvalwater gebeurt waar dit het meest efficiënt is: bij de bron, in het transportsysteem en/of op de (centrale) zuivering.

Het waterschap zorgt ervoor dat het stedelijk afvalwater volgens de gemaakte afspraken

wordt afgenomen, vervoerd en gezuiverd. Dat gebeurt op een efficiënte manier en volledig conform de effluenteisen. Om te kunnen voldoen aan de lozingseisen wordt de komende periode hard gewerkt aan onder meer de effectiviteit van rwzi's.

Het waterschap ontwikkelt een strategie om ervoor te zorgen dat microverontreinigingen geen belemmering gaan vormen voor hergebruik van het effluent of voor lozing van het effluent op het oppervlaktewater.

Het waterschap is klimaatneutraal in 2020. Hiervoor neemt het waterschap extra maatregelen. Onder meer bij gemalen, rioolwaterzuiveringsinstallaties en gebouwen van het waterschap wordt duurzame energie gebruikt en opgewekt. Conform de Meerjaren Afspraak (MJA) Energie Efficiëntie van het Rijk (looptijd 2005-2020) zal het waterschap de energie-efficiency met gemiddeld 2% per jaar verbeteren.

Op en om het water

In 2030 wil het waterschap in een groot deel van het beheergebied de integrale uitvoerder zijn van alle watertaken. In de komende plan-

periode wil het waterschap nagaan of het wenselijk en haalbaar is om vaarwegbeheer en nautisch beheer tot zelfstandige taken van het waterschap te maken. Het waterschap zorgt ervoor dat er veilig en vlot gevaren kan worden. Het waterschap stelt een beheerplan op met relevante informatie voor het vaarweg- en nautisch beheer, onder meer gericht op een betere afstemming van de bedieningstijden van bruggen en sluizen.

In de planperiode gaat het waterschap knelpunten in doorgaande recreatieve routes oplossen en zorgen voor duidelijkheid over de haalbaarheid en wenselijkheid om zwemwater-taken van de provincies over te nemen.

Samenwerking

In het waterbeheerplan is samenwerking een belangrijke rode draad. Het waterschap wil open en toegankelijk zijn, zoekt die samenwerking actief op en gaat de dialoog aan met alle stakeholders. Op bestuurlijk en organisatorisch gebied streeft het waterschap naar een optimale afstemming en een duidelijke taakverdeling tussen met name gemeenten, provincies, het Rijk en de waterschappen. Het streven naar één regionale waterautoriteit past daarin, evenals

2. Samenvatting

het pleidooi van het waterschap voor de afstemming tussen waterveiligheid en waterkwaliteit in één overlegorgaan per stroomgebied (Eems, Maas, Rijn of Schelde). Een intensieve samenwerking met de landbouwsector en de individuele agrarische ondernemers is onmisbaar voor het thema schoon water.

Een nauwe samenwerking met gemeenten past ook in het streven van het waterschap om de regeldruk verminderen.

De voortdurende dialoog met burgers en bedrijfsleven draagt bij aan een groter waterbewustzijn. Doelgerichte communicatie faciliteert en stimuleert de samenwerking en de dialoog.

Kennisontwikkeling en innovatie

Het waterschap draagt op verschillende manieren bij aan kennisontwikkeling en innovatie.

In de komende jaren zal het waterschap, waar dat toegevoegde waarde biedt, innovatieve technieken toepassen bij het verbeteren van waterkeringen, het schoonhouden van oppervlaktewater en het zuiveren van afvalwater.

Het waterschap blijft investeren in de unieke samenwerking tussen Waternet en het Afval Energie Bedrijf, gericht op de verduurzaming van de water-, energie- en grondstoffencyclus.

Het waterschap werkt samen met gemeenten aan een geïntegreerde wateropgave in het stedelijk gebied. Bij het vinden van oplossingen is er ook aandacht voor duurzame innovatieve waterbergingssystemen, zoals polderdaken.

Internationaal

Als medefinancier van de programma's van Wereld Waternet draagt het waterschap bij aan het bereiken van de relevante millenniumdoelen van de Verenigde Naties (na 2015 naar verwachting onderdeel van de sustainable development goals): betere sanitaire voorzieningen, voldoende schoon en veilig drinkwater en een veilig watersysteem.

Internationale samenwerking geeft ook invulling aan goed werkgeverschap, vergroot de eigen kennis en inspireert tot 'out of the box' denken om te komen tot innovatieve oplossingen.

3. Inleiding en leeswijzer

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft, net als de andere Nederlandse waterschappen, drie hoofdtaken: zorg voor veiligheid achter de dijken, zorg voor voldoende water en zorg voor schoon water. Daarnaast voert het waterschap in het beheergebied taken uit op het gebied van vaarweg- en nautisch beheer, recreatief medegebruik van wateren en dijken en op het gebied van cultuurhistorie.

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht verricht de taken in de stroomgebieden van de Amstel, de Vecht en in het Gooi (zie bijlage 1 voor de begrenzing van het gebied van het waterschap). De beleidsvoorbereidende, uitvoerende en administratieve taken heeft het waterschap opgedragen aan de stichting Waternet. Mede-opdrachtgever van Waternet is de gemeente Amsterdam, waarvoor Waternet de drinkwaterproductie en -distributie, het rioleringsbeheer, de (drijf)vuilverwijdering, het vaarwegbeheer en de grondwaterzorgplicht uitvoert.

Het waterbeheerplan is het uitgangspunt voor watergebiedsplannen, die leiden tot peilbesluiten en waterinrichtingsplannen en voor stedelijke waterplannen die gemeenten in afstemming met het waterschap maken. Het

3. Inleiding en leeswijzer

waterbeheerplan is niet het enige beleidsplan van het waterschap. De afgelopen jaren heeft het waterschap beleid voor een aantal thema's vastgelegd in aparte beleidsplannen/nota's. Deze documenten blijven van kracht. In de planperiode worden enkele hiervan herzien (of ingetrokken) en worden waar nodig beleids-, respectievelijk uitvoeringsnota's toegevoegd. Het waterbeheerplan bevat geen geboden of verboden voor derden; die staan in de Keur van het waterschap en in wetten, besluiten en verordeningen van provincies en Rijk.

Dit waterbeheerplan is het tweede in de nieuwe waterplancycclus van Rijk, provincies en waterschappen. Tegelijkertijd en in onderlinge afstemming brengen zij respectievelijk hun Nationale Waterplan, provinciale plannen en waterbeheerplannen uit.

Leeswijzer

Hoofdstuk 4

Geeft op hoofdlijnen de resultaten weer van de evaluatie van het vorige waterbeheerplan. De verbeterpunten zijn gebruikt bij het opstellen van dit waterbeheerplan.

Hoofdstuk 5

Geeft de missie, visie en strategische doelen van het waterschap voor de lange termijn (tot 2030).

Hoofdstuk 6

Geeft een overzicht van het beleidskader waarbinnen het waterschap taken uitvoert en geeft een verwijzing naar de relevante Europese, rijks-, nationale en provinciale wetten, verordeningen en richtlijnen op het gebied van waterbeheer.

Hoofdstuk 7

Geeft een overzicht van de instrumenten van het waterschap zelf.

Hoofdstukken 8, 9, 10, 11 en 12

Bevatten een uitwerking van de thema's Waterveiligheid, Voldoende Water, Schoon Water, Waterketen en Op en Om het Water. Per thema is aangegeven wat het wensbeeld is voor de periode tot 2030, wat de doelen voor de planperiode zijn, op welke indicatoren de resultaten zullen worden beoordeeld en wat de aanpak op hoofdlijnen is. Door middel van indicatoren zijn de doelen meetbaar gemaakt, waarbij steeds is aangegeven wanneer de

doelstelling bereikt moet zijn. De referentie hierbij is het begin van de planperiode (2016).

Soms kan een doelstelling nooit 100% worden bereikt omdat er altijd ontwikkelingen zijn die zorgen dat het watersysteem of de waterketen bijstelling behoeft (bijvoorbeeld: onderhoud).

Hoofdstuk 13

Gaat in op de communicatie met de omgeving. Het beschrijft de manier waarop het waterschap het contact en de samenwerking met de doelgroepen (andere overheden, inwoners, bedrijven, belangenorganisaties) wil onderhouden en waar mogelijk verbeteren.

Hoofdstuk 14

Geeft de financiële onderbouwing voor de planperiode.

Bijlagen

Kaartmateriaal, KRW-maatregelen en begrippenlijst.

4. Evaluatie Waterbeheerplan 2010–2015

4.1 Inleiding

Het waterschap heeft de bestuurlijke doelen concreet gemaakt in het Waterbeheerplan 2010-2015. De effectiviteit van het voorgenomen beleid is getoetst en geëvalueerd. Dit hoofdstuk vat de resultaten samen. In bijlage 7 is per thema uit het waterbeheerplan een volledig overzicht opgenomen van de indicatoren en de gerealiseerde doelen. Met de evaluatie van het Waterbeheerplan 2010-2015 sluit het waterschap de beleidscyclus Waterbeheerplan 2010–2015 af. De evaluatie vormt de start voor de nieuwe beleidscyclus.

4.2 Thema Veiligheid

Het waterschap heeft in de periode 2010-2015 hoge prioriteit gegeven aan de waterstaatkundige veiligheid voor mensen, dieren en goederen. De gestelde doelen voor het thema Veiligheid zijn voor het overgrote deel gehaald. Zo zijn in de planperiode alle primaire keringen getoetst. Maatregelen die voortkomen uit de toetsronde zijn opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Op dit moment (2015) is meer dan 95% van de primaire keringen op orde. Voor de regionale keringen is de gedetailleerde toetsing van de boezemkaden afgerond. De verbetering van

4. Evaluatie Waterbeheerplan 2010-2015

de boezemkaden is gebeurd op basis van het Actieplan veilige waterkeringen 2010-2015. In dit actieplan staat welke verbeteringen het meest urgent zijn.

De Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR), uit 2007, heeft tot doel de gevolgen van overstromingen voor de mens, het milieu, cultureel erfgoed en economie te beperken. De richtlijn verplicht de Europese lidstaten om informatie te verzamelen, (inter)nationaal overleg te voeren en plannen te maken voor nationaal en grensoverschrijdend beheer van overstromingsrisico's. Daarom worden (als onderdeel van het Nationaal Waterplan, door het Ministerie van Infrastructuur & Milieu) Overstromingsrisicobeheerplannen (ORBP'en) vastgesteld waarin al het bestaand beleid rond overstromingsrisico's staat beschreven.

In 2011 hebben de waterschappen het muskusrattenbeheer en de kosten ervan overgenomen van de provincies. In datzelfde jaar hebben zes waterschappen, waaronder het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, de krachten gebundeld; sinds 2012 verzorgt Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden binnen die samenwerking de uitvoering.

4.3 Thema Voldoende Water

Het waterschap zorgt ervoor dat de waterpeilen in het beheergebied zodanig zijn ingesteld dat de vastgestelde gebruiksfunctie wordt bediend. Dat houdt in dat het waterschap sturing geeft aan de aanvoer, de berging en de afvoer van water. Zorg voor voldoende water strekt zich ook uit tot het grondwater. Het waterschap is verantwoordelijk voor het regionale grondwaterbeheer, inclusief de bevoegdheid om vergunning te geven voor een aantal typen grondwateronttrekkingen.

Peilbesluiten ontwikkelt het waterschap binnen een watergebiedsplan. In de planperiode van het waterbeheerplan zijn diverse watergebiedsplannen afgerond. Op basis van watergebiedsplannen worden waterinrichtingsplannen gemaakt, met daaraan gekoppeld de instelling van de vastgestelde peilen. De grootste afgeronde waterinrichtingsplannen in de planperiode zijn Wester Amstel, Groot Wilnis Vinkeveen, Noordelijke Vechtplassen en Zuidelijke Vechtplassen. Met de afronding van de watergebiedsplannen is de doelstelling ten aanzien van de peilbesluiten gehaald: de peilbesluiten zijn in het hele gebied actueel.

Onderhoudsbaggeren, in een tienjarige cyclus, zorgt voor goede aan- en afvoer van water. De planning staat in een integraal Meerjarenprogramma baggeren. Met het uitvoeren van het voornoemde meerjarenplan heeft het waterschap de beoogde doelstellingen gehaald.

In 2015 is de wateropgave op grond van het Nationaal Bestuursakkoord Water voor het beheergebied gerealiseerd, met dien verstande dat besloten is enkele niet-kosteneffectieve maatregelen niet uit te voeren en er nog enkele maatregelen in uitvoering zijn waar we afhankelijk zijn van derden.

4.4 Thema Schoon Water

De zorg voor schoon water, van goede ecologische en chemische kwaliteit, is een van de hoofdtaken van het waterschap. Direct daaraan gekoppeld is de zorg voor het goed functioneren van de waterketen.

In november 2012 heeft de Europese Commissie de Blueprint to Safeguard Europe's Water gepresenteerd. De Blueprint bevat tevens de Brusselse beoordeling van de eerste generatie Stroomgebiedbeheerplannen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW). Europa is over het

4. Evaluatie Waterbeheerplan 2010-2015

algemeen tevreden over de Nederlandse implementatie van de KRW. Europa worstelt wel met de complexe organisatie van het Nederlandse waterbeheer. En de Europese Commissie vindt dat Nederland te weinig doet met de landbouwproblematiek en de klimaatverandering. Europa twijfelt bovendien of Nederland de beoogde maatregelen ook uitvoert. De maatregelen zijn in de ogen van de Commissie moeilijk terug te vinden in onderliggende plannen van Nederlandse overheden. Ook heeft de Commissie kritiek op de financiële onderbouwing in plannen.

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft de KRW-doelen en bijbehorende pakketten met maatregelen opgenomen in het KRW-deel van het Waterbeheerplan 2010-2015. Aan het einde van de planperiode (eind 2015) zijn 19 van 25 maatregelpakketten gerealiseerd, terwijl 4 maatregelpakketten een vervolg krijgen in de volgende planperiode (in landelijke rapportage-terminen 'gefaseerd'). Twee maatregelpakketten zijn ingetrokken.

Met de inspanning van het waterschap in en rond de grotere wateren, de KRW-waterlichamen, is achteruitgang gestopt en is op veel

plekken vooruitgang geboekt. De kwaliteit van het boezemwater, zoals de Amstel, de Amsterdamse grachten en de Vecht, is flink vooruitgegaan dankzij verdere verbetering van de rwzi's en de grootschalige sanering van de Vecht. Samen met de gemeenten heeft het waterschap ruim 1.400 woonboten, die on-gezuiverd afvalwater loosden, aangesloten op het rioolstelsel en zijn rioolstelsels verbeterd. Daarbij is regenwater afgekoppeld van het riool en is meer bergingsruimte in de rioolstelsels gecreëerd. De invloed van stedelijk afvalwater op het oppervlaktewater is met deze inspanning van het waterschap en de gemeenten sterk verminderd.

Daar waar effecten van uitgevoerde KRW-maatregelen verwacht konden worden, ziet het waterschap die dus daadwerkelijk al. Maar soms worden effecten pas op langere termijn verwacht. Veel maatregelen zijn bovendien nog in uitvoering of worden in de nieuwe planperiode uitgevoerd.

In een groot deel van het overige water - de sloten en vaarten in het landelijk gebied - is de waterkwaliteit en de ecologie in de afgelopen decennia echter achteruitgegaan. Er is een

toenemende druk op het watersysteem door intensivering van landbouw, uitspoeling van meststoffen en achterstanden in onderhoud door eigenaren.

Het waterschap en de agrarische bedrijven in het gebied staan voor de grote uitdaging om de achteruitgang te stoppen en waar nodig en mogelijk vooruitgang te boeken.

Het waterschap heeft er voor gekozen om in de planperiode van het Waterbeheerplan 2010-2015 nog geen doelen voor het overig water uit te werken maar om aan te sluiten bij de landelijk werkgroep doelen overig water. Deze Unie/IPO werkgroep heeft een landelijke methodiek voor het afleiden van doelen ontwikkeld. In 2013 is het waterschap vervolgens gestart met het project "doelen overig water". Met de methodiek van ecologische sleutelfactoren (zie ook onder 10.4) is bepaald waar het waterschap in samenwerking met gebiedspartijen perspectief ziet om de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren door uitvoering van haalbare en betaalbare maatregelen. Op kaart is dit zogenaamde handelingsperspectief voor het gebied vastgelegd in bijlage 2g met daaropvolgend een nadere toelichting. De uiteindelijke doelen

4. Evaluatie Waterbeheerplan 2010-2015

en maatregelen zal het waterschap vastleggen in watergebiedsplannen dan wel in jaarlijkse programma's. Met de komst van de methodiek van ecologische sleutelfactoren hebben we ervoor gekozen het PEBS systeem los te laten.

In de planperiode heeft de uitwerking van een aantal afspraken uit het Regeerakkoord 2010-2014 en het Deelakkoord Natuur geleid tot bezuinigingen op de Kaderrichtlijn Water en het Investeringsbudget Landelijk Gebied. Het Rijk heeft een aantal specifieke regelingen afgeschaft en heeft zijn ambities teruggebracht naar het voldoen aan wat Europa verplicht heeft gesteld voor Natura2000 en de Kaderrichtlijn Water. De huidige Ecologische Hoofd Structuur zal later worden voltooid en kleiner worden. De bezuinigingen door het Rijk hebben geen consequenties gehad voor de uitvoering van de (KRW-)maatregelen door het waterschap.

4.5 Thema Maatschappelijke (neven) taken

Naast de kerntaken voert het waterschap een aantal taken uit dat nauw met het waterbeheer is verbonden. Op veel van deze taakvelden zijn ook andere instanties en maatschappelijke organisaties actief. Voor het waterschap gaat

het om nautisch en vaarwegbeheer, recreatief medegebruik van de wateren en waterkeringen, natuurbeheer en beheer van cultuurhistorische, landschappelijke en architectonische waarden. Het waterschap wil bewoners en bezoekers een positieve beleving van water en het waterbeheer geven. De boodschap is: water is ook om van te genieten!

De provincies moeten in het kader van de Waterwet vaarwegbeheerders aanwijzen. Een aantal provincies heroriënteert zich op dit moment samen met de waterschappen op het beleid rondom vaarwegbeheer. In het verlengde daarvan gebeurt hetzelfde voor nautisch beheer.

Het waterschap heeft in de planperiode 2010-2015 een aantal zaken bereikt op het gebied van neventaken. Zo zijn de Nota Recreatief medegebruik Landschap & Cultuurhistorie (nota RLC) en de IJsnota van het waterschap herzien. In de nota RLC staat onder welke voorwaarden het waterschap het recreatief medegebruik faciliteert en onder welke voorwaarden het waterschap een bijdrage levert aan initiatieven van derden. De IJsnota heeft als doel om, waar en wanneer dat kan, een zo betrouwbaar

mogelijke ijsvloer te creëren voor schaatsliefhebbers. In de nota staat hoe het waterschap handelt als de vorst langdurig aanhoudt. Deze handelwijze betreft het uitzetten van gemalen, het instellen van vaarverboden en de communicatie hierover.

In de afgelopen periode is het Waterkeringpad gerealiseerd, een wandelroute tussen Amsterdam Centraal Station en Huizen. Ook zijn het sluisje Buitenweg en het damsluisje bij fort Tienhoven hersteld. Het overzicht met alle watergebonden landschappelijke en cultuurhistorische waarden is in 2011 geactualiseerd en uitgebreid met objecten in Amsterdam.

Verder is de Molennota opgesteld. Op basis van deze nota zijn met een aantal eigenaren van molens overeenkomsten aangegaan om historische poldermolens (weer) in te zetten voor het waterbeheer, waarbij deze molens tevens een positief effect hebben op de vismigratie.

De doelen voor zwemwater zijn nog niet overal gehaald. Nog niet op alle locaties is de zwemwaterkwaliteit aanvaardbaar. Op deze locaties is het waterschap afhankelijk van derden. Het

4. Evaluatie Waterbeheerplan 2010-2015

waterschap is in gesprek met de betreffende locatiebeheerders over de door hen te nemen maatregelen.

4.6 Tot slot

Ondanks grote bezuinigingsoperaties van het Rijk heeft het waterschap de eigen doelstelling- en grotendeels weten te bereiken. Voor de komende planperiode verwacht het waterschap geen grote koerswijzigingen in het eigen beleid. Voor de thema's Waterveiligheid en Voldoende Water zijn de uitkomsten van het Deltaprogramma van belang. Bij het thema Schoon Water neemt het waterschap de aanbevelingen vanuit Europa ter harte en zet het sterker in op samenwerking met onder andere de landbouwsector.

Het Waterbeheerplan 2010-2015 bestond uit twee delen: een KRW deel en een deel met de overige thema's. Het waterschap kiest er in het voorliggende plan voor om de KRW niet meer apart te behandelen maar om deze te integreren in het hoofdstuk Schoon Water.

Het Waterbeheerplan 2010-2015 was een plan op hoofdlijnen met doelen voor de planperiode en een aanpak op hoofdlijnen. Concrete maat-

regelen heeft het waterschap jaarlijks uitgewerkt in maatregelenprogramma's. Deze werkwijze wordt zodanig voortgezet dat het waterschap naar mogelijkheden kijkt om de jaarlijkse begroting en meerdere programma's ineen te schuiven (zie H14).

5. Missie, visie en strategie

5.1 Missie

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft de zorg voor het regionale watersysteem. Het waterschap streeft op een duurzame en kosten-effectieve wijze naar optimale bescherming tegen overstromingen, beschikbaarheid van schoon water en efficiënte zuivering van afvalwater. Daarnaast draagt het waterschap op het gebied van recreatie, landschap en cultuur-historie bij aan verbetering van de beleving. Het waterschap maakt zelfbewust keuzes, neemt verantwoordelijkheid en zoekt afstemming.

5.2 Visie

Voor Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is water niet alleen een productiemiddel. Het heeft een intrinsieke waarde als karakterbepalende component van de veilige leefomgeving. Het waterschap onderschrijft het principe van de circulaire economie: er mag geen uitputting van de natuur plaatsvinden bij productie en consumptie. Dat betekent bijvoorbeeld dat het waterschap afvalwater ziet als drager van energie en grondstoffen.

5.3 Strategische Doelen

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht zet voor de lange termijn (tot 2030) in op:

5. Missie, visie en strategie

- samenbrengen van alle regionale waterbeheertaken in één regionale waterautoriteit;
- een klimaatbestendig en daarmee waterrobuust gebied;
- steden die beter bestand zijn tegen extreme regenbuien, wateroverlast, overstromingen, hitte en droogte;
- een omgeving die zich bewust is van waterveiligheid;
- water dat overal in het gebied geschikt is voor de vastgestelde gebruiksfunctie;
- gebruik van afvalwater als grondstof en bron voor energie en water;
- gebruik van vernieuwende oplossingen vanuit samenwerking met kennisinstellingen, andere overheden en marktpartijen;
- vermindering van regeldruk en vergroting van kosteneffectiviteit voor burgers en bedrijven;
- afstemming over alle watertaken per stroomgebied (i.c. Rijn-West);
- behoud van de zelfstandige bevoegdheid.

In de hiernavolgende paragraaf staat beschreven waar het waterschap de focus legt om de strategische doelen te halen.

5.4 De focus van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Veiligheid staat voorop

In Nederland zijn we goed beschermd tegen overstromingen. Zó goed zelfs dat we ons nauwelijks meer bewust zijn van het gevaar. En dat terwijl grote delen van ons gebied onder zeeniveau liggen en daar ook het grootste deel van ons bruto nationaal product wordt verdiend. We moeten ons in de toekomst, naast het aanleggen en verbeteren van dijken, ook op andere manieren beschermen tegen overstromingsgevaar en wateroverlast. Tegelijkertijd moeten we zorgen voor extra waterbuffers om de voorspelde droge perioden het hoofd te kunnen bieden.

De gevolgen van klimaatverandering vragen in toenemende mate om een integrale benadering. Als koploper in integraal waterbeheer is Waternet namens het waterschap in staat de hele watercyclus effectief en efficiënt te managen.

Steeds vaker zit het waterschap bij ruimtelijke ordeningsprocessen in een vroegtijdig stadium aan tafel bij gemeenten, provincies en andere

initiatiefnemers. Insteek van het waterschap is een waterrobuuste inrichting van de omgeving. Dat voorkomt dat door ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen de consequenties van een overstroming ongeremd toenemen. Ook kunnen in de plannen oplossingen worden meegenomen tegen wateroverlast door toenemende regenval door klimaatverandering. En bovenal legt deze aanpak de basis voor een afgewogen beslissing over de watergerelateerde kosten.

Schoon en voldoende oppervlaktewater

De beschikbaarheid van voldoende zoet water is in 2030 op hoofdlijnen gelijk aan de beschikbaarheid twintig jaar daarvoor. Dit is het gevolg van de Deltabeslissing Zoetwater waarin is afgesproken verspilling tegen te gaan.

Het gebied krijgt een goede waterkwaliteit, wat zichtbaar wordt in een goede (water)ecologie. In de KRW-waterlichamen en de overige wateren voldoet de chemische kwaliteit aan de gestelde normen en zijn de ecologische doelen bereikt. Dit wordt bereikt door in te zetten op effectieve maatregelen, door het nauwgezet volgen van de ontwikkelingen en het bijsturen waar nodig. Van groot belang voor verbetering van de waterkwaliteit is de ontwikkeling van

5. Missie, visie en strategie

een meer duurzame agrarische sector. Het waterschap draagt met kennis en ondersteuning actief bij aan deze ontwikkeling.

Stedelijk waterbeheer

In de toekomst zet het waterschap meer in op samenwerking met gemeenten en veiligheidsregio's, bijvoorbeeld als het gaat om de klimaatbestendige stad, waterrobuuste (her-) ontwikkeling en rampenbeheersing. Met name in de stedelijke gebieden zal de sponsfunctie verbeterd moeten worden om ook daar de waterveiligheid beter te kunnen garanderen en gewenst grondwaterniveau te handhaven.

De verwachte klimaatverandering zorgt voor hevige, kortstondige buien met veel wateroverlast. Met onder meer 'Amsterdam Rainproof', 'Zuidas', 'WATERgraafsmeer', 'Zaan-IJoevers', 'Waterbestendig Westpoort' en 'De Waterbestendige Stad' heeft het waterschap veel kennis en ervaring opgedaan rond het klimaatbestendig maken van de ruimtelijke inrichting. Die kennis en ervaring wil het waterschap graag delen met de gemeenten in het beheergebied.

In stedelijk gebied pakt het waterschap samen met gemeenten de geïntegreerde wateropgave

aan. Zo combineert het waterschap bijvoorbeeld de water-op-straat-problematiek met de kwaliteit van het stedelijk oppervlaktewater.

Klimaatbestendigheid betekent: veiligheid tegen overstromingen, wateroverlast beperken door voldoende capaciteit om regenwater te bergen, vast te houden of af te voeren, én een stedelijke omgeving die niet extreem opwarmt tijdens een hittegolf. Daarvoor is het nodig om woningen, gebouwen en terreinen zoveel mogelijk water te laten opvangen, opslaan en infiltreren binnen hun eigen gebied en zo min mogelijk te laten lozen op riool, straat, sloot of omliggende terreinen.

Door slimme combinaties te maken met andere belangen kan een gemeente een stedelijke omgeving op een effectieve wijze waterrobuuster maken. Denk hierbij aan combinaties met bodemsanering, ruimtelijke kwaliteit, wateroverlast en hitte. Daarnaast is het van belang om het bewustzijn bij bedrijven te vergroten en bij nieuwe ontwikkelingen waterrobuustheid vanaf het begin integraal mee te nemen.

Samen sterk, ieder zijn werk

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht kent een

democratisch, gekozen bestuur en voorziet door het innen van eigen heffingen in de benodigde financiële middelen. Het waterschap voert eigen beleid om strategische doelen te halen en heeft de zelfstandige bevoegdheid om taken naar behoren te kunnen uitvoeren.

De uitdaging voor het waterschap is om de vaak verschillende belangen van natuur, landbouw, recreatie en stedelijke omgeving met elkaar te verenigen in duurzaam waterbeheer.

Het waterschap kiest voor integrale, gebiedsgerichte oplossingen, met continue en adequate aandacht voor water als sturend element in de ruimtelijke ordening. Samenwerkende overheden (onder meer provincies, gemeenten en waterschappen) kunnen integrale doelen realiseren, wanneer ze hun opgaven gebiedsgericht aanpakken.

Het waterschap is in de positie om keuzes en bestuurlijke afwegingen te maken over het waterbeheer in het regionale watersysteem. De provincie kan waterdoelen integraal borgen in een integraal, gebiedsgericht uitvoeringsprogramma, als uitwerking van de provinciale omgevingsvisie.

5. Missie, visie en strategie

Het waterschap geeft inhoud aan maatschappelijk verantwoord besturen door te kijken naar de verschillende belangen en te luisteren naar wat belanghebbenden inbrengen. Gebiedskennis (ruimtelijk en sociaal) legt samen met watersysteemkennis de basis voor adequate en heldere bestuurlijke organisatie (governance).

Samen innoveren

Het waterschap wil samen met kennisinstellingen, andere overheden en marktpartijen vernieuwende toepassingen en oplossingen tot stand brengen.

Het waterschap zoekt gericht naar nieuwe oplossingen binnen de watercyclus voor afvalwaterzuivering en watersysteembeheer. De resultaten komen volledig ten goede aan burgers en bedrijven, nu en in de toekomst. Het actief aanboren van het innovatieve vermogen van andere organisaties levert daarbij meerwaarde.

Het waterschap wil de waterketen innovatief benutten als een systeem dat niet alleen water transporteert, maar ook als een potentiële energiebron functioneert. Afvalwater bijvoorbeeld is een bron voor grondstoffen, energie

en water. Terugwinning vindt plaats waar dit het meest efficiënt is: bij de bron, in het transportsysteem en op de (centrale) zuivering. Door terugwinning draagt de waterketen bij aan een duurzame samenleving, onder meer door reductie van de CO₂-uitstoot.

Op dit moment gebruikt het waterschap meer energie dan het produceert. Door energiebesparing in combinatie met meer energieproductie wil het waterschap in 2020 klimaatneutraal zijn.

Vermindering regeldruk en kosteneffectiviteit

Effectiever en efficiënter werken leidt tot kostenbesparingen. Het waterschap streeft er naar om besparingen en hogere kosteneffectieve maatregelen te laten doorklinken in lage tarieven en waterschapsheffingen voor burgers en bedrijven.

Het waterschap zet de samenwerking met de gemeenten in het gebied voort en verwacht de komende periode de kostenbesparingen in de waterketen te bereiken die in het Bestuursakkoord Water zijn afgesproken.

Het waterschap wil de regeldruk verminderen. Bij particuliere, zakelijke en overheidsinitiatie-

ven volstaat vaak een melding, of is een vrijstelling van een vergunning mogelijk. Het waterschap werkt bij vergunningaanvragen en meldingen nauw samen met gemeenten in het omgevingsloket, waarbij adequate deskundigheid geborgd is.

Bij het opstellen van de begrotingen weegt het waterschap zorgvuldig af of andere gewenste maatregelen en investeringen mogelijk zijn.

De integratie van watertaken van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeente Amsterdam in Waternet is vernieuwend. En dit heeft aantoonbaar meerwaarde, want de integrale benadering in de waterketen zorgt voor efficiënter waterbeheer, een hogere kwaliteit en een betere dienstverlening, tegen zo laag mogelijk maatschappelijke kosten.

Stroomgebiedsbenadering

Het waterbeheer in Nederland staat onder toenemende invloed van Europees recht en beleid. Europa denkt in stroomgebieden. Het waterschap heeft een concrete opgave op het terrein van de waterkwaliteit (KRW: Europese Kaderrichtlijn Water) en het beheersen van overstromingsrisico's (ROR: Europese richtlijn

5. Missie, visie en strategie

overstromingsrisico's). De Kaderrichtlijn Water is het vertrekpunt, het stroomgebiedsbeheerplan vormt het centrale instrument. De lidstaten moeten dit plan inhoud geven, binnen de context van het eigen staatsbestel.

Het waterschap ziet daarom een duidelijke meerwaarde in de afstemming tussen waterveiligheid en waterkwaliteit in één overlegorgaan per stroomgebied (Eems, Maas, Schelde of Rijn) voor alle watertaken, met een integrale benadering van de fysieke leefomgeving. In deze bestuurlijke constellatie voor integraal waterbeheer leveren gemeenten hun bijdrage op basis van een gemeentelijke omgevingsvisie, waterschappen vanuit hun waterbeheerplan, provincies vanuit hun provinciale omgevingsvisie en het ministerie vanuit de nationale omgevingsvisie. In een gezamenlijk stroomgebiedsplan kunnen alle waterdoelen en maatregelen per overheidsorgaan goed op elkaar worden afgestemd.

Wereld Waternet: oplossen van wereldwijde waterproblemen

Als mede-financierder van de programma's van Wereld Waternet draagt het waterschap bij aan de oplossing van wereldwijde waterproblemen.

Door langdurige samenwerking met lokale waterorganisaties en kennisuitwisseling tussen landen en regio's, draagt het waterschap via Wereld Waternet op deze wijze bij aan het bereiken van de relevante millennium-doelen van de Verenigde Naties: betere sanitaire voorzieningen, voldoende schoon en veilig drinkwater en veilige watersystemen.

Internationale samenwerking geeft ook invulling aan goed werkgeverschap. Het waterschap kan internationale ervaring opdoen en de kerncompetenties verder ontwikkelen. Daarnaast inspireert internationale samenwerking tot het 'out of the box' denken en het komen tot innovatieve oplossingen. Internationale samenwerking levert een bijdrage aan een toekomstbestendig waterschap dat mee blijft gaan in de laatste ontwikkelingen.

Nederland staat internationaal bekend om de expertise in watermanagement.

De waterschappen zetten hun gezamenlijke waterexpertise internationaal in onder de naam Dutch Water Authorities.

Dynamisch en toekomstgericht

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht ziet zichzelf als dé regionale waterautoriteit en streeft ernaar alle regionale watertaken onder te brengen bij deze autoriteit. Daarbij gaat het onder meer om het overnemen van taken op het gebied van het diepe grondwater, vaarwegbeheer, nautisch beheer en zwemwatertaken die nu nog bij de provincie of gemeenten liggen.

Op het gebied van landschap, recreatie en cultuurhistorie wil het waterschap initiatieven van derden ondersteunen en medeverantwoordelijkheid nemen. Dat vergt een goede afstemming en kostenverdeling tussen verantwoordelijke partijen, vooral daar waar de verantwoordelijkheden minder duidelijk zijn. Synergie kan zo maatschappelijke kosten verlagen. Gestreefd wordt naar invoering van het profijtbeginsel voor het vaarweg- en nautisch beheer (de gebruiker betaalt).

Het waterschap wil burgers en bedrijven actiever betrekken bij de oplossing van de waterproblemen. Zo kunnen burgers en bedrijven hun lokale gebiedskennis en creatieve vindingrijkheid inbrengen en kan het

5. Missie, visie en strategie

waterschap zijn oplossingskracht vergroten.
Daarbij past het openbaar maken van
beschikbare gegevens door het waterschap.

Kortom:

Krachten bundelen, met de blik vooruit!

In de wensbeelden per thema geeft het waterschap concreet aan waar het waterschap in 2030 wil staan en wat nodig is om dat te bereiken. Het waterschap gaat zelfbewust de toekomst tegemoet, in een constructieve dialoog met publieke en private partijen. Het waterschap kiest voor partnerschap: het gaat om krachten bundelen en met de blik vooruit.

6. Beleid en regelgeving

6.1 Inleiding

Voor de uitvoering van de waterschapstaken en de formulering van eigen beleid en regelgeving is het waterschap gebonden aan beleid en wetten van de Europese en Nederlandse overheid. Een voorbeeld van de uitwerking van nationaal beleid is het Deltaprogramma. Ook het beleid en de verordeningen van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht zijn op sommige onderdelen kaderstellend.

6.2 Regelgeving

6.2.1 Europees, landelijk en provinciaal

Wetten, richtlijnen, besluiten, verordeningen en akkoorden op Europees, landelijk en provinciaal niveau bepalen in grote lijnen de doelen van het waterschap. Het wettelijk kader in Nederland zal met de komende Omgevingswet veranderen.

Omgevingswet

In Nederland willen we wonen, werken, ondernemen en recreëren in een aantrekkelijke omgeving. Maar het huidige omgevingsrecht, dat dit mogelijk moet maken, is te ingewikkeld geworden. Inmiddels zijn er vele wetten, AMvB's (AMvB= Algemene Maatregel van

6. Beleid en regelgeving

Bestuur) en honderden regelingen op het gebied van de leefomgeving. Daarom wordt er gewerkt aan één samenhangende Omgevingswet die de regels vereenvoudigt en zo veel mogelijk bundelt. Vooralsnog worden vijftien wetten geheel of grotendeels geïntegreerd; van tenminste acht andere wetten gaan de onderdelen over omgevingsrecht over in de Omgevingswet. De ambitie van de wetgever is: minder regels, gestroomlijnde plannen en procedures, meer ruimte voor lokaal maatwerk en particulier initiatief, minder onderzoekslasten en betere besluitvorming. Ook de Waterwet zal opgaan in de Omgevingswet. Hetzelfde geldt voor de afspraken uit het Bestuursakkoord Water (2011).

Waterbeheerders blijven ook met de komst van de Omgevingswet bevoegd om vergunningen te verlenen en te handhaven als het gaat om de veiligheid, kwantiteit en kwaliteit van water. Het belang van integraal waterbeheer komt volgens de wetgever scherper in de wet. Waterbeheerders blijven samenwerken met de regionale uitvoeringsdiensten.

6.2.2 Waterschap

De Keur is een specifiek op het beheergebied

van het waterschap afgestemde verordening. In de Keur, met de daarbij behorende uitwerkingen, geeft het waterschap aan hoe gebruikers van het watersysteem om dienen te gaan met de wateren, oevers, keringen en waterkunstwerken in het beheergebied van het waterschap. Daarnaast heeft het waterschap verschillende verkeersbesluiten met regels voor onder meer maximale vaartuigafmetingen, de minimaal vrij te houden vaarstrookbreedte, ligplaatsen, het varen met motorboten en de toegestane vaarsnelheid.

6.3 Beleidsplannen en programma's

Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen brengen gelijktijdig en onderling afgestemd in een (meestal) zesjaarlijkse plancyclus hun beleidsplannen uit. De komende planperiode loopt van 2016 tot en met 2021.

6.3.1 Plannen

Nationale plannen

(inclusief structuurvisies en akkoorden)

- Het rijksbeleid voor het waterbeheer is neergelegd in het **Nationaal Waterplan** (NWP). Onderdeel van het Waterplan zijn de Stroomgebiedbeheerplannen van de stroom-

gebieden Rijn, Maas, Schelde en Eems met daarin de doelen voor de Kaderrichtlijn Water. Het NWP vormt het integraal afgewogen beleidskader voor het Deltaprogramma (zie hierna). De maatregelen in het Deltaprogramma dragen bij aan de uitvoering van het beleid van het NWP op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Ook de Stroomgebied-beheerplannen (SGBP'en), de Overstromingsrisicobeheerplannen (ORBP'en) en het Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW) maken deel uit van het (nieuwe) NWP (NWP2).

- In de **Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte** (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Zo beschrijft het kabinet in de visie in welke infrastructuurprojecten het de komende jaren wil investeren. Provincies en gemeentes hebben meer bevoegdheden in de ruimtelijke ordening gekregen. De visie en het Nationaal Waterplan hebben een sterke onderlinge koppeling. Waterbeheerders worden betrokken in het kader van de watertoets.
- **Structuurvisie van de Ondergrond** (STRONG). De visie gaat over ruimtelijke activiteiten die voor Nederland van belang zijn. Met deze structuurvisie kunnen partijen bijvoorbeeld aardwarmtewinning en gasopslag afwegen

6. Beleid en regelgeving

tegen andere functies in een gebied. Naar verwachting komt de Structuurvisie ondergrond in het voorjaar van 2016 uit.

- In 2011 is het **Nationaal Bestuursakkoord Water actueel** (NBWa) uit 2006 geëvalueerd. Dit akkoord is, met gedetailleerde doelen en normering, gericht op het op orde krijgen van het watersysteem in 2015. Belangrijke conclusies zijn dat het NBWa een sterke impuls heeft gegeven aan het op orde brengen van het watersysteem en een grootschalig proces van samenwerken op gang heeft gebracht.
- Dat laatste is een belangrijke conclusie voor het **Bestuursakkoord Water** (BaW). In 2011 hebben het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) dit akkoord ondertekend. Doel van het BaW is te blijven zorgen voor veiligheid tegen overstromingen, een goede waterkwaliteit en voldoende zoet water. Dit bestuurlijk-politieke akkoord op hoofdlijnen gaat vooral over een heldere bestuurlijke organisatie (governance) en over doelmatigheid. Het BaW heeft grote organisatorische en financiële gevolgen. Bij een taak zullen maximaal twee overheden

betrokken zijn, als kadersteller of als uitvoerder. De kaderstellende overheid houdt tevens toezicht op de uitvoerende overheid. IPO en Unie hebben de intentie het thema 'samenwerken, kaderstellen en toezicht' verder invulling te geven. Het BaW is beleidsmatig voor een groot deel afgerond.

Provinciale plannen (inclusief structuurvisies en reglement/verordening)

Ook op provinciaal niveau sluiten de plannen voor waterbeheer en ruimtelijke ordening op elkaar aan door onderlinge afstemming van respectievelijk de regionale plannen en de structuurvisies van de drie betrokken provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht). Met de komst van de Omgevingswet en op basis van het Bestuursakkoord Water zullen de provinciale plannen naar verwachting met name dienen ter uitvoering van de verplichtingen uit de verschillende Europese richtlijnen op het gebied van water.

In een reglement van bestuur en in de waterverordening stelt de provincie per waterschap de uitwerking vast van plannen en wetten. Afhankelijk van andere regelgeving/wetten kunnen deze zich wijzigen in de komende planperiode.

Gemeentelijke plannen (inclusief structuurvisies)

- In het nu nog wettelijk verplichte Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) legt de gemeente beleid, maatregelen en financiering vast voor (vuilwater)riolering, regenwaterverwerking en de zorgplicht voor grondwater. De gemeente kan hierin ook het overige waterbeleid vastleggen. Het waterschap adviseert vanaf de start van de planvorming over een GRP.
- Gemeenten kunnen in een structuurvisie de ruimtelijk aspecten van het waterbeheer opnemen.
- In het zogenoemde Bro-overleg (Bro staat voor Besluit Ruimtelijke Ordening) en zo mogelijk eerder wordt het waterschap betrokken bij het opstellen van bestemmingsplannen. Dat gebeurt concreet in de vorm van de watertoets. In een waterparagraaf van het bestemmingsplan staat dan wat er met de watertoets is gedaan.
- Gemeenten kunnen (niet verplicht) een stedelijk waterplan opstellen, bijvoorbeeld gekoppeld aan een structuurvisie. De gemeente ontwikkelt een dergelijk plan samen met het waterschap.

6. Beleid en regelgeving

Beleidsplannen (en -nota's) van het waterschap

- In het waterbeheerplan legt het waterschap beleidsdoelen, maatregelen en kosten op hoofdlijnen vast.
- Het beleid van het waterschap is uitgewerkt in beleidsnota's per thema of taak. Hieronder vallen onder meer de Nota peilbeheer, de IJsnota, de Nota Recreatief medegebruik, landschap en cultuurhistorie. Een nieuwe beleidsnotitie over het onroerend goed van het waterschap voor innovatief (mede) gebruik zal in de komende planperiode ontwikkeld worden.
- In een watergebiedsplan vindt de verdere beleidsuitwerking plaats voor een deel van het beheergebied van het waterschap.

6.3.2 Programma's

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Waterschappen en Rijkswaterstaat pakken tot 2020 op meer dan 80 plekken dijken, stuwen, sluizen en gemalen aan die niet voldoen aan de veiligheidsnorm. Dit staat in het program-mavoorstel 2015-2020 van het Hoogwater-beschermingsprogramma.

Jaarlijks wordt op basis van urgentie en het beschikbare budget een planning voor de volgende zes jaar gemaakt. Deze planning wordt vervolgens als onderdeel van Deltapro-gramma vastgesteld door de Ministerraad.

Het waterschap participeert in het project Dijkversterking Centraal Holland, waarin de optimale bescherming van de Randstad tegen overstroming uitwerking krijgt. Onderdeel van deze verkenning zijn de versterking van de noordelijke Lekdijken en het formuleren van eisen aan de waterkeringen die voor de over-stap naar de nieuwe veiligheidsnormering de scheiding vormen tussen dijkkringgebieden ('primaire c-keringen').

MIRT

MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

Het MIRT is het rijksinvesteringsprogramma waarin besluiten worden genomen over projecten- en programma's in het ruimtelijk domein waarbij het Rijk direct financieel betrok-ken is. Het gaat om projecten en programma's van de ministeries van I&M en EZ. Het MIRT richt zich op investeringen in deze programma's

en projecten. Voorbeelden van MIRT-thema's zijn "duurzame en veilige delta", "sterke steden" en "energietransitie".

Het MIRT Projectenboek verschijnt sinds 2007 jaarlijks op Prinsjesdag. Het wordt dan aangeboden aan de Tweede Kamer als bijlage bij de begroting van het Infrastructuurfonds.

Het Deltaprogramma (zie hierna) bevat maatregelen in het ruimtelijk domein. Alle op te starten uitvoeringsgerichte activiteiten binnen het Deltaprogramma nemen de spel-regels van het MIRT als uitgangspunt en zijn ook opgenomen in het MIRT Projectenboek. Ook zijn de gebiedsagenda's binnen het MIRT belangrijk voor het Deltaprogramma.

Sinds 2013 heeft het waterschap initiatieven genomen om meer betrokken te worden bij het MIRT waar het met name de provincies Noord-Holland en Utrecht betreft. Ook op nationaal niveau wil het waterschap aansluiting, afhankelijk van relevante projecten (bijvoorbeeld de blijvende aandacht voor de Kaderrichtlijn Water, Zeetoegang IJmond).

6. Beleid en regelgeving

Deltaprogramma

Het klimaat verandert. Het KNMI stelt in de nieuwe klimaatscenario's 2014 dat Nederland in de toekomst te maken krijgt met meer en intensievere buien, 25 tot 80 centimeter zeespiegelstijging in 2085, drogere zomers en meer regionale verschillen. Deze scenario's vormen de basis voor de uitwerking van het waterbeleid en zijn bijvoorbeeld gebruikt bij de uitwerking van het Deltaprogramma. Daarmee zijn de scenario's een integraal onderdeel van het waterbeheerplan.

Het Nationaal Deltaprogramma staat voor een veilig én aantrekkelijk Nederland, nu en in de toekomst. Het Kabinet wil er met het Delta-programma voor zorgen dat de huidige en volgende generaties veilig zijn tegen het water en dat we de komende eeuw beschikken over voldoende zoet water. Er zijn drie generieke programma's:

- Veiligheid (hoe gaan we ons tegen overstromingen beschermen en van welk beschermingsniveau gaan we dan uit).
- Zoet water (hoe kunnen we ervoor zorgen dat we ook op de langere termijn voldoende zoet water blijven houden).

- Nieuwbouw en herstructurering (welke regelgeving en afspraken zijn nodig om de gevolgen van klimaatverandering te betrekken bij plannen voor nieuwbouw en het herstructureren van bebouwde gebieden).

Daarnaast kent het Deltaprogramma enkele gebiedsgerichte deelprogramma's, zoals de Deltastrategie Regio Amsterdam.

Op Prinsjesdag 2014 hebben VNG, Unie van Waterschappen, IPO en het Rijk de Bestuurs-overeenkomst Deltaprogramma vastgesteld. Deze overeenkomst is een aanvulling op het Bestuursakkoord Water.

De bestuursovereenkomst verwijst naar de implementatieparagrafen van het Delta-programma 2015, waarin is aangegeven welke partner wat doet om de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën (zie hierna) te implementeren.

Specifiek voor het thema ruimtelijke klimaatadaptatie (adaptatie betekent in dit verband: aanpassingen vanwege veranderende neerslagpatronen) is in oktober 2014 aanvullend op de bestuursovereenkomst een intentieverkla-

ring getekend door individuele overheden, marktpartijen, maatschappelijke organisaties, kennis- en onderwijsinstellingen die de komende jaren lokaal aan de gang gaan met dit thema. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht neemt deel aan deze "coalition of the willing".

Vanaf 1 januari 2015 is de nieuwe organisatie Deltaprogramma operationeel, inclusief bijbehorende interbestuurlijke verbanden en hun ondersteuning in de deelgebieden. De deltacommisaris brengt jaarlijks een voorstel uit voor de programmering van maatregelen in het Deltaplan Waterveiligheid en het Deltaplan Zoetwater. Dat gebeurt voor de eerste zes jaar in detail en de twaalf jaar daarna op hoofdlijnen, met een doorkijk tot 2050.

In het Deltaprogramma 2015 zijn de voorstellen voor **deltabeslissingen** en **voorkeursstrategieën** beschreven. Daarbij is aangegeven welke overheden onderdelen uit de betreffende deltabeslissing of voorkeursbeslissing in beleidsplannen dienen te verankeren.

De **deltabeslissingen** gaan over waterveiligheid, zoet water en ruimtelijke adaptatie, en specifiek over de Rijn-Maasdelta en het IJsselmeergebied.

6. Beleid en regelgeving

Het Rijk, de provincies, gemeenten en waterschappen hebben de voorgestelde deltabeslissingen per deelgebied vertaald in een **voorkeursstrategie**, als kompas voor de keuze van maatregelen en voorzieningen. Op initiatief van het waterschap en de gemeente Amsterdam is met partners uit de regio een Deltastrategie Regio Amsterdam opgesteld (vanwege het feit dat deze regio een overgangsgebied is waar verschillende watersystemen en -opgaven samenkomen).

Eind 2013 is de Deltastrategie regio Amsterdam bestuurlijk vastgesteld door de betrokken waterbeheerders (de Waterschappen Amstel, Gooi & Vecht, Rijnland en Hollands Noorderkwartier, plus Rijkswaterstaat) en de provincies Noord-Holland en Utrecht.

De hoofdpunten van de Deltastrategie regio Amsterdam zijn:

- a. het in samenhang beschouwen van de verschillende gevarenbronnen voor de waterveiligheid (Noordzee, Lek, Markermeer, sluizencomplex IJmuiden);
- b. inzet op een economisch optimaal beschermingsniveau vanwege de grote economische

belangen in de regio en de grote kans op maatschappelijke ontwrichting wanneer een overstroming plaatsvindt;

- c. maatregelen aan de Lekdijk, te beginnen met de kwetsbaarste dijktrajecten;
- d. extra bescherming van vitale infrastructuur en kwetsbare objecten;
- e. onderkenning van het belang van het behoud van een robuuste waterafvoer van de regio Amsterdam, met een integrale benadering van de afvoermogelijkheden bij IJmuiden en de Afsluitdijk;
- f. veiligstellen van een toereikende zoetwatervoorziening via de Lek/Waal in samenhang met de aanvoer via het Markermeer/IJmeer en het nemen van maatregelen in verband met (verzilting, Natura 2000-gebieden en drinkwaterwinning);
- g. optimaliseren van het waterbeheer rond het Noordzeekanaal, Amsterdam-Rijnkanaal en Markermeer en onderzoek naar mogelijkheden om de zoetwatervraag te verminderen;
- h. inzet op klimaatbestendige steden, voortzetting van ontwikkeltraject naar een klimaatbestendige stad.

Door de centrale ligging zijn de deltabeslissingen van grote invloed op het beheergebied van

het waterschap. Daarom heeft het waterschap waar mogelijk de deltabeslissingen al verwerkt in het waterbeheerplan en watergebiedsplannen. Maatregelen voor de zoetwatervoorziening worden ook meegenomen in waterakkoorden.

De aanbevelingen uit het OECD rapport 'watergovernance in the Netherlands; fit for the future?' (2013) zijn bij de verdere uitwerking van de Deltabeslissingen meegenomen, en doorvertaald in (ondermeer jaarlijkse programma's naar aanleiding van) dit waterbeheerplan.

7. Instrumenten

Het waterschap beschikt over een aantal instrumenten om het watersysteem op orde te brengen en te houden. De belangrijkste instrumenten zijn:

1. Beheer- en onderhoud
2. Behandeling van afvalwater
3. Planvorming en peilbesluiten
4. Realisatie
5. Planadvisering
6. Vergunningverlening
7. Toezicht en handhaving
8. Beleidsvorming
9. Onderzoek & innovatie
10. Subsidies

7.1 Beheer en onderhoud

Met beheer en onderhoud zorgt het waterschap voor het op orde houden van de wateren, waterkeringen en waterstaatkundige kunstwerken (sluizen, stuwen, dammen, gemalen etc.). Een monitoringsprogramma brengt de actuele situatie in kaart. Deze watersysteeminformatie wordt vergeleken met de gewenste situatie die is vastgelegd in de legger of in andere eigen of provinciale normen. In de legger heeft het waterschap de afmetingen (gewenste profiel en

7. Instrumenten

ligging) van primaire wateren, keringen en beschermingszones vastgelegd. Ook de onderhoudsverplichtingen zijn vastgelegd in de legger.

Vervolgens wordt vastgesteld welke maatregelen moeten worden genomen om afwijkende situaties weer op orde te brengen en wordt bekeken wie daarvoor verantwoordelijk is. Dat wordt in een beheerregister opgenomen.

Het schonen en baggeren van primaire wateren (hoofdwatervaningen en boezemwateren) zorgt voor een ongestoorde aan- en afvoer van water, houdt de wateren bevaarbaar en draagt bij aan het bereiken van waterkwaliteitsdoelen.

Aan de hand van een programma vinden toetsingen plaats. Op basis van de uitkomst kan het waterschap waar nodig besluiten tot groot onderhoud, reconstructie of, wanneer zich onverhoopt ernstige gebreken aandienen, een calamiteiteningreep. Daarnaast is er het reguliere onderhoud. Hieronder valt maaien van grasmatten, snoeien van bomen en verwijderen van vuil en opschot. Muskusrattenbeheer is structureel onderdeel van het beheer van de waterkeringen.

Het waterschap is ook vaarweg- en nautisch beheerder van de meeste vaarwateren in het beheergebied. Nautisch beheer is de zorg voor een vlot en veilig scheepvaartverkeer door onder meer regels, bebording, vergunningverlening en handhaving, en het verwijderen van gezonken schepen of andere blokkerende voorwerpen. Vaarwegbeheer is de zorg voor het bevaarbaar houden van de vaarwegen, inclusief de bijbehorende sluizen. Dit doet het waterschap door baggeren, onderhoud en herstel van oevervoorzieningen, en onderhoud en bediening van sluizen.

Het waterschap verzorgt de dagelijkse bewaking en bijsturing van het waterpeil en de aan- en afvoer van water, bijvoorbeeld bij grote neerslag of juist droogte. Daarnaast heeft het waterschap een volg- en stuursysteem voor het beheer van de waterkwaliteit.

Als vastgoedbeheerder heeft het waterschap ruim 2300 kadastrale percelen in eigendom met een totale oppervlakte van bijna 1500 ha. Het gaat om gemalen, sluizen, bruggen, (voormalige) dienstwoningen, steunpunten, watervaningen, dijken, beschermende gronden en verspreid liggende grondpercelen. Het

waterschap beheert deze eigendommen zo efficiënt mogelijk. Sommige percelen worden in gebruik gegeven aan derden. Het gebruik van eigendommen wordt vastgelegd in overeenkomsten en pachtcontracten. Tenslotte beheert en onderhoudt het waterschap de kunstwerken, keringen, watervaningen en technische systemen, als onderdeel van het zogenoemde assetmanagement (= de juiste middelen inzetten bij het waterbeheer en het beheer en onderhoud daarvan) Daaronder valt ook de zorgplicht (zie het hiernavolgende kader).

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat de beheerder de wettelijke taak heeft om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Om die reden worden de primaire waterkeringen door de beheerder regelmatig geïnspecteerd. Indien nodig worden door de beheerder onderhouds- en herstelmaatregelen getroffen.

Wijziging Waterwet

Per 1-1-2014 is de rol van toezichthouder

7. Instrumenten

voor de primaire waterkeringen overgedragen van de provincie naar het Rijk, zodat de kadersteller direct het toezicht houdt op de waterkeringbeheerder. Dit is een wijziging van de Waterwet op basis van het Bestuursakkoord Water. In de praktijk zal de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) namens het Rijk deze functie uitoefenen. De ILT houdt toezicht (i) op de periodieke toetsing van de primaire waterkeringen en (ii) op de wijze waarop de beheerder de zorgplicht uitvoert. Over beide zal de ILT rapporteren aan de minister. Het toezicht op de zorgplicht gebeurt aan de hand van een door het Rijk vastgesteld kader.

7.2 Behandeling van afvalwater

De zuiveringstaak van het waterschap omvat het transporteren en behandelen van stedelijk afvalwater. Het waterschap is verantwoordelijk voor aanleg en beheer van de eindgemalen van gemeentelijke rioolstelsels, transportleidingen naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi) en de rwzi's zelf. Daarbij hoort ook de verwerking, het nuttig gebruik en de afzet of lozing van effluent, slib en biogas.

Het gebied van het waterschap is onderverdeeld in twaalf zuiveringskringen (zie bijlage 4) met de door het waterschap beheerde rwzi en de daarop aangesloten gemeentelijke rioolstelsels. Het waterschap neemt op een vastgesteld punt een afgesproken hoeveelheid stedelijk afvalwater uit gemeentelijke (soms particuliere) riolering over. Het gezuiverde afvalwater, het effluent, heeft een kwaliteit die lozing op oppervlaktewater mogelijk maakt.

Het ontwaterde slib van de rwzi's gaat naar het Afval Energie Bedrijf (AEB) van Amsterdam, waar het in de centrale als brandstof gebruikt wordt voor de elektriciteitsproductie. Dit geldt ook voor een groot deel van het biogas dat vrijkomt bij het zuiveringsproces van de rwzi Amsterdam-West. Het AEB levert warmte en energie terug aan de rwzi Amsterdam-West.

Naast zuivering van stedelijk afvalwater beheert het waterschap individuele afvalwaterzuiveringsunits bij percelen in het landelijk gebied (ofwel IBA's = Individuele Behandeling van Afvalwater). Ook zuivert het waterschap op specifieke locaties oppervlaktewater, bijvoorbeeld door het defosfateren van het inlaatwater van natuurgebieden.

7.3 Planvorming en peilbesluiten

In watergebiedsplannen en stedelijke waterplannen (die in samenwerking door gemeenten worden opgesteld) worden maatregelen in onderlinge samenhang gepland, ontworpen en uitgevoerd.

Een watergebiedsplan (met peilbesluit) bevat, zoals beschreven in de Waterwet, een aantal maatregelen vanuit een visie op een optimale waterhuishoudkundige inrichting en dito peilbeheer, met uitgebalanceerde aandacht voor kwantiteit, grondwater, kwaliteit, ecologie, waterstaatkundige veiligheid, landbouw, landschaps-, natuur- en cultuurhistorische waarden en recreatieve mogelijkheden.

De Nota peilbeheer is daarbij leidend, en daarin is ook opgenomen hoe het instrument Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) wordt gehanteerd.

Het peilbeheer en de inrichting zijn gericht op de functies die provincies en gemeenten aan (deel)gebieden hebben toegekend. De watergebiedsplannen geven ook uitvoering aan de doelstellingen van het waterbeheerplan.

7. Instrumenten

Kern van een watergebiedsplan is het peilbesluit. Peilbesluiten moeten nu nog elke tien jaar geactualiseerd worden. In de afgelopen tien jaar (tot 2015) is een inhaalslag uitgevoerd.

Het waterschap stemt de waterhuishoudkundige inrichting af op de gemeentelijke visie op de ruimtelijke ordening. Het onderwerp bodemdaling agendeert het waterschap bij de provincie(s) door waar nodig met een voorstel tot functiewijziging te komen. Het is vervolgens aan hen om een functiewijziging vast te stellen en te effectueren. Planvorming omvat tevens participatie in beleidscircuits en planontwikkeling met gemeenten, provincies en Rijk.

De boezems in het beheergebied van het waterschap dienen om water tijdig af of aan te kunnen voeren. Aan- en afvoer van water naar of van gebieden van andere waterbeheerders is geregeld in waterakkoorden. Daarin staan afspraken over kwantiteit, kwaliteit, calamiteitenbestrijding bij wateroverlast dan wel droogte, en eventueel zoetwatervoorziening (met een link naar de zogenoemde verdringingsreeksen, die aangeven welke functies in tijden van droogte afgeschakeld worden van water ten gunste van functies die water nodig hebben

om geen onomkeerbare schade te bewerkstelligen).

7.4 Realisatie

Realisatie is de discipline die technische ontwerpen opstelt voor (grotere) technische installaties (de assets: middelen) of ingrepen in het watersysteem. Dit gebeurt op basis van functionele ontwerpen of programma's van eisen.

Realisatie omvat tevens het opdrachtgeverschap voor alle technische uitvoeringsprojecten. Voorbeelden van uitvoeringsprojecten zijn de reconstructie van keringen, grotere baggerwerken, realisatie van inrichtingsplannen die voortkomen uit de watergebiedsplannen en uitvoering van KRW-maatregelen.

De werkzaamheden die daaruit voortvloeien variëren van het verleggen, verbreden of uitdiepen van watergangen, tot het saneren, aanleggen en afsluitbaar maken van inlaten en het renoveren of nieuw bouwen van gemalen, stuwen, dammen en keringen. Ook restauratie van historische objecten hoort hierbij.

7.5 Planadvisering

Planadvisering is een van de schakels tussen beleid, wet- en regelgeving en de praktijk van het waterbeheer.

Het watertoetsproces

Het waterschap informeert en adviseert Rijk, provincies, gemeenten en particuliere ontwikkelaars over de wateraspecten in ruimtelijke plannen. Het waterschap gaat in een zo vroeg mogelijk stadium met de initiatiefnemer in overleg, zodat de initiatiefnemer voldoende gelegenheid heeft rekening te houden met de eisen en wensen van het waterschap. Zo ontstaat er in overleg een optimaal watersysteem. Daar waar nodig worden afspraken gemaakt over het toekomstige beheer en onderhoud.

Het informeren en adviseren leidt tot een waterparagraaf in het ruimtelijk plan, waarin de betreffende overheid de waterbelangen tegen alle andere belangen afweegt. Het waterschap toetst in deze fase of wateraspecten afdoende meegewogen zijn.

De laatste jaren geven gemeenten meer ruimte aan burgers om percelen of gebieden zelf te

7. Instrumenten

ontwikkelen. Gemeenten regelen minder. Het waterschap zal daarom in toenemende mate ook met (collectieven) van zelfbouwers te maken krijgen. De beste aanpak daarvoor wil het waterschap de komende jaren verkennen in een aantal proeftuinprojecten (bijvoorbeeld op IJburg).

Advisering op gemeentelijke rioleringsplannen

De gemeente heeft een zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater. Eens in de vier tot vijf jaar legt de gemeente in een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast hoe zij invulling geeft aan deze zorgplicht. In het GRP staat het beleid voor de komende periode, met het uit te voeren onderzoek, de geplande maatregelen en de financiering. De gemeente stelt het GRP op in samenwerking met het waterschap. Het waterschap brengt kennis in, denk mee en maakt afspraken, die in het GRP worden vastgelegd. Gemeenten en waterschap hebben zich gecommitteerd om intensief samen te gaan werken met als doel de kwaliteit te vergroten, kosten te besparen en de kwetsbaarheid van de afvalwaterketen te verminderen. Hiertoe zijn ze een samenwerkingsverband aangegaan, het zogenoemde BOWA ('Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied') en op ambtelijk niveau is in

het ISARIZ (Intergemeentelijke Samenwerking RioleringsZorg) een aantal onderwerpen benoemd, waarvan op uitvoeringsniveau is aangegeven dat deze mogelijkheden bieden voor samenwerking, met kansen voor kostenbesparing. Deze onderwerpen zijn opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst en jaarlijks wordt in het BOWA de voortgang gerapporteerd. Een gemeente heeft momenteel de verplichting om een GRP op te stellen. Met de Omgevingswet komt deze verplichting waarschijnlijk te vervallen.

7.6 Vergunningverlening

Vergunningverlening is eveneens een schakel tussen beleid, wet- en regelgeving en de praktijk van het waterbeheer. Met vergunningen kan het waterschap concrete en afdwingbare voorwaarden stellen aan het gebruik en de inrichting van wateren en waterkeringen en de directe omgeving daarvan, het gebruik van vaarwegen, het lozen van water op het oppervlaktewater en waterbodemingrepen.

Het waterschap maakt voortdurend een afweging tussen het individueel belang en het algemeen belang. Het waterschap wil toestaan wat mogelijk is, maar voorkomen wat tot

onverantwoorde risico's kan leiden.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geeft het waterschap recht van (waar nodig bindend) advies op vergunningverlening voor lozingen op het vuilwaterriool.

Het beleid voor de uitvoering van de Keur (bevat de geboden en verboden voor wateren en waterstaatswerken met als doel de waterstaat in zijn algemeenheid veilig te stellen) van het waterschap is zoveel mogelijk vastgelegd in algemene regels, het Keurbesluit Vrijstellingen. Dat leidt tot vermindering van het aantal vergunningplichtige activiteiten. Op basis van de Verkeersbesluiten kan het waterschap ontheffing verlenen voor verboden inzake bijvoorbeeld maximale vaartuigafmetingen en het aantal ligplaatsen.

7.7 Toezicht en handhaving

Door middel van toezicht en handhaving controleert het waterschap of burgers, bedrijven en overheden zich houden aan de voorwaarden die gekoppeld zijn aan afgegeven vergunningen. Daarnaast ziet het waterschap toe op de naleving van algemene regels. Ook bevordert het waterschap vlot en veilig vaar-

7. Instrumenten

verkeer op de vaarwegen door toezicht te houden op naleving van de daar geldende regels.

Met voorlichting, communicatie, bedrijfsbezoeken en surveillances zorgt het waterschap ervoor dat partijen zich aan de voorschriften houden: de preventieve handhaving. Verder behandelt het waterschap ook handhavingsverzoeken van derden.

Belangrijk onderdeel van de handhavingspraktijk is de (diepte)schouw (zowel kwalitatief als kwantitatief), de jaarlijkse inspectie om te controleren of watergangen en toebehoren voldoen aan de onderhoudseisen uit de Keur of Legger (een Legger is een Juridisch instrument waarin de ligging en vereiste afmetingen van watergangen en waterkeringen zijn vastgelegd. In de legger worden de onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen vermeld). Doel is om te bepalen of alles zich in de juiste staat bevindt, met name of er geen belemmeringen zijn in de aan- en afvoer van water. Zo nodig worden eigenaren gemaand om maatregelen te nemen. Dit wordt daarna weer gecontroleerd op naleving.

Tenslotte houdt het waterschap toezicht op de naleving van vergunningen die gemeenten en provincies verlenen voor indirecte lozingen (het lozingendeel van de vergunningen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). Het gaat om de lozingen die wezenlijke invloed hebben op de werking van een rwzi of op het oppervlaktewater. Het waterschap adviseert deze overheden ook over eventuele handhavingsacties.

7.8 Beleidsvorming

Het waterschap werkt het Europees, nationaal en provinciaal beleid uit voor de eigen uitvoeringspraktijk in beleids- en uitvoeringsnota's. Van het beleidskader en de uitwerking ervan wordt een register bijgehouden en waar nodig worden nota's geactualiseerd.

Aan de hand van het hiernavolgende schema wordt tijdens de looptijd van het waterbeheerplan continu gekeken waar het beleid (tussentijdse) en de uitvoering wijziging behoeft.

7.9 Onderzoek en innovatie

Nationaal

De hoofdlijnen voor het onderzoeks- en innova-

tiebeleid van het waterschap zijn:

- Gericht zoeken naar nieuwe oplossingen binnen de watercyclus voor afvalwaterzuivering en watersysteembeheer, en de resultaten volledig ten nutte te maken van burgers en bedrijven, nu en in de toekomst.
- Met onderzoek en innovatie bijdragen bij aan doelmatigheid, dienstverlening en duurzaam werken.
- Ontwikkelen van een efficiënt (internationaal) innovatienetwerk waarmee de innovatieambities kunnen worden gerealiseerd. Door deze strategische samenwerking wordt kennis ontsloten en komt kennis beschikbaar die het waterschap niet zelf in huis heeft en waarvoor het ook niet de omvang heeft om die zelf te ontwikkelen. Een belangrijke rol daarbij spelen:
 - de traditionele collectieve researchprogramma's, zoals die van STOWA, en bilaterale samenwerkingsovereenkomsten met kennisinstellingen zoals Deltares, de Technische Universiteit Delft, Wageningen Universiteit en Researchcentrum en de Universiteit van Amsterdam;
 - de Topsector Water, het Nederlandse Innovatiebeleid met samenwerking van

7. Instrumenten

- bedrijven, overheid en kennisinstituten binnen zogenaamde Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI);
- actief koppelen van de innovatiekracht van bedrijven aan de uitdagingen van het waterschap en aan de potentie van het beheergebied om als proeftuin te dienen voor nieuwe ontwikkelingen.
 - Gebruik (laten) maken van de beschikbare infrastructuur, zoals rwzi's en oppervlaktewateren. Voorbeelden waarbij dit gebeurt zijn 1-STEP-filter (rwzi Horstermeer), struviet-productie (rwzi Amsterdam-West) en flexibel peilbeheer (onder andere in de Loosdrechtse Plassen).

Uitgaande van taken, uitdagingen, beheergebied en kenmerkende assets die kunnen worden ingezet, kiest het waterschap ervoor om de komende jaren een leidende positie te veroveren nemen voor een beperkt aantal thema's. Het waterschap sluit hiervoor aan bij de thema's in het innovatiebeleid van de Unie van Waterschappen. Deze staan in het kader hierna.

De Unie van Waterschappen werkt expliciet aan het versterken van de innovatiekracht van de waterschappen. In de Innovatievisie van de Unie van Waterschappen worden drie doelen uitgewerkt: voorwaarden scheppen, krachten bundelen, kennis delen & zichtbaar maken. Ook is een Innovatieplatform benoemd en wordt er gewerkt aan een gezamenlijke innovatieagenda. De innovaties van de waterschappen komen voort uit de regionale wateropgaven en passen in de regionale context. Daardoor is er een enorme variëteit aan projecten en ontwikkelingen ontstaan. Vanuit het perspectief van de Unie bestaat de behoefte om de vele goede waterschap- initiatieven te kunnen plaatsen onder een aantal thema's. Rondom deze zes thema's zijn koplopers geformeerd. Kleine groepjes, gerekruteerd uit de waterschappen, werken de thema's uit in vraaggestuurde innovatietrajecten. Elke koploper heeft een uit de waterschappen afkomstige projectleider (bestuurder) die de waterschappen, het bedrijfsleven en de kenniswereld bij elkaar brengt. De projectleider functioneert ook als "loket".

De thema's zijn:

1. Veiligheid/hogwaterbescherming
2. Building with Nature: beken en boezemkades.
3. Digitale Delta.
4. Watertechnologie (water, energie, grondstoffen, microplastics, medicijnresten, KRW).
5. Zoetwatervoorziening.
6. Klimaatactieve Stad.

Het waterschap kiest voor een (mede) trekken-rol in het thema Watertechnologie en voor een participerende rol in het thema Klimaat-actieve Stad.

Voor Watertechnologie heeft het waterschap veel te bieden met grondstofproductie en energie uit afvalwater (bijvoorbeeld biogas/groengas, struviet, cellulose, thermische energie uit rioolwater en uit diepe plassen) en met de unieke samenwerking met het Afval Energie Bedrijf (AEB).

AEB en Waternet werken allebei aan de verduurzaming van de water-, energie- en

7. Instrumenten

grondstoffencyclus. Juist de interacties tussen deze kringlopen bieden kansen voor innovatieve oplossingen. Voor beide bedrijven is het aantrekkelijk de research, ontwikkeling en implementatie van nieuwe technologie die nodig is om deze doelstellingen te bereiken, gezamenlijk te ontwikkelen. Er liggen kansen voor kennisinstellingen en het (internationaal) bedrijfsleven om te participeren.

Voor de Klimaatactieve Stad heeft het waterschap met de Waterbestendige Stad en Amsterdam Rainproof eveneens unieke innovatietrajecten. Op deze manier kan het waterschap voor deze thema's haar kennis efficiënt vergroten en uitdragen.

Als speerpunt van het investeren in innovatie zet het waterschap het programma Nieuwe Amsterdamse Waterwerken op.

Ten behoeve van de toekomstbestendigheid is het van belang om de beleidsontwikkeling voor meerlaagsveiligheid (bescherming, preventie en calamiteitenorganisatie) en de Waterbestendige Stad te vertalen naar concrete (innovatie) projecten (bijvoorbeeld nieuwe inspectietechnieken voor het waterkeringsbeheer met

sensoren/drones). Een bijzonder aandachtspunt daarbij vormt de modellering van de effecten van klimaatverandering op grondwater en de gevolgen daarvan voor een stad als Amsterdam (funderingsproblematiek, grondwateroverlast).

Een uitgebreide portal over innovatie bij Water-net is te vinden op www.innovatie.waternet.nl.

Internationaal

Duitsland, België, Nederland, Groot-Brittannië en Zwitserland gaan binnen het project TAPES (Transnational Action Program on Emerging Substances) een gezamenlijk kennisplatform bouwen rond nieuwe bedreigingen voor de watercyclus (drinkwater + waterketen + watersysteem). Er komt onder meer een speciale website.

7.10 Subsidies

Het waterschap zal in de komende planperiode tijdig inspelen op mogelijkheden die Europa en de landelijke/provinciale overheid bieden tot aanvullende financiering van projecten, met name wanneer co-financiering met andere partijen lastig of onmogelijk is. Het gaat dan vooral om projecten die niet zuiver tot de kerntaak van het waterschap behoren, of die

zo innovatief zijn dat het niet redelijk is om ze te betalen uit de waterschapsbelastingen.

Horizon 2020, het programma van de Europese Commissie om Europees onderzoek en innovatie te stimuleren, loopt sinds 1 januari 2014 en is de opvolger van het Zevende Kaderprogramma (KP7). Horizon 2020 krijgt een totaalbudget van ongeveer €80 miljard voor de periode 2014-2020. Ook voor de Topsector Water bestaan subsidiemogelijkheden.

De verbetering van de waterkwaliteit is een van de thema's in het Europese plattelandsontwikkelingsprogramma (POP). De derde ronde daarvan, POP3, is in 2014 gestart. Europa heeft de grote lijnen vastgesteld. Daarbinnen krijgen alle lidstaten ruimte voor een eigen beleidsagenda en bepalen zij zelf de verdeling van het budget. Het POP3-programma richt zich op vijf thema's, waaronder het versterken van innovatie, verduurzaming en concurrentiekracht. De vertaling van deze thema's naar regelingen is gemaakt onder leiding van het ministerie van Economische Zaken in samenwerking met de provincies.

8. Waterveiligheid

8.1 Inleiding

Algemeen

Het thema Waterveiligheid heeft betrekking op de bescherming tegen overstroming vanuit het buitenwater of de boezemstelsels, vooral door veilige primaire en regionale waterkeringen (zie bijlage 6).

Het waterschap heeft als kerntaak om het gebied voldoende waterstaatkundige veiligheid te bieden. Absolute veiligheid kan het waterschap niet garanderen. Het waterschap staat ervoor dat het stelsel van dijken voldoet aan de veiligheidseisen. Indien deze eisen niet door het bevoegd gezag zijn geformuleerd, neemt het waterschap zelf verantwoordelijkheid.

Het waterschap handelt adequaat en daadkrachtig wanneer de veiligheid in het gedrang dreigt te komen en houdt daarbij rekening met economische, landschappelijke en natuurwaarden. Om effectief te kunnen optreden in geval van calamiteiten en crisissituaties verzekert het waterschap zich permanent van een goed beeld van de veiligheidssituatie.

Hoe goed het watersysteem ook wordt be-

8. Waterveiligheid

heerd, er kan altijd wat mis gaan. Een goede crisisbeheersingsorganisatie zorgt ervoor dat de gevolgen binnen de perken blijven als er wat mis gaat. Verder stimuleert het waterschap bij nieuwe ontwikkelingen een waterrobuuste inrichting en doet het samen met andere partijen onderzoek naar nut en noodzaak van extra bescherming van vitale en kwetsbare functies in het gebied.

Primaire waterkeringen

Voor de primaire waterkeringen heeft het Rijk het vereiste veiligheidsniveau opnieuw bepaald. Dit heeft vorm gekregen in de Deltabeslissing Waterveiligheid, die in 2014 aan de politiek is voorgelegd. De wettelijke verankering van de nieuwe veiligheidsnormering is voorzien voor 2017.

De nieuwe veiligheidsnormering is gebaseerd op een risicobenadering: bij grote gevolgen (veel schade en slachtoffers) hoort een strengere norm voor primaire waterkeringen; bij minder grote gevolgen is een minder strenge norm voor de primaire waterkeringen acceptabel. Verder krijgt iedereen achter de primaire waterkeringen dezelfde basisveiligheid.

De nieuwe normen worden uitgedrukt in de kans dat een overstroming plaatsvindt. Overstromingskansbenadering neemt de plaats in van overschrijdingskansbenadering. Deze geheel nieuwe benadering heeft ook implicaties voor de inrichting van het waterkeringssysteem: naar verwachting zullen bij de wettelijke verankering van de Deltabeslissing Waterveiligheid verschillende primaire waterkeringen voortaan worden geclassificeerd als regionale waterkering. Verdere uitwerking vindt plaats als onderdeel van het project Dijkversterking Centraal Holland.

De nieuwe normen vormen het uitgangspunt voor de vierde ronde toetsing op veiligheid, die naar verwachting in 2017 van start gaat en waarover naar verwachting in 2023 wordt gerapporteerd. De navolgende toetsronden zullen invulling krijgen volgens een twaalfjarige cyclus.

In de Deltabeslissing Waterveiligheid is opgenomen dat alle primaire waterkeringen uiterlijk in 2050 aan de nieuwe norm moeten voldoen.

De benodigde versterkingsmaatregelen zullen een plaats krijgen in het Hoogwaterbescher-

mingsprogramma. De waterschappen leveren een financiële bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Regionale waterkeringen

Voor de regionale waterkeringen is de veiligheidsnormering vastgesteld door de provincies. De normering is gebaseerd op een maatgevende waterstand waartegen de regionale waterkering bestand moet zijn, de zogenoemde overschrijdingskansbenadering. Zolang de lopende verbeteringen nog niet zijn afgerond, is het waterschap er geen voorstander van om ook voor de regionale keringen een overstap te maken naar de nieuwe normering op basis van een overstromingskans (de risicobenadering).

In 2015 is de verbetering van de meest risicovolle regionale waterkeringen afgerond, op basis van het Actieprogramma Veilige Waterkeringen van het waterschap. In 2012 heeft het waterschap de resultaten van de toetsing van de grondlichamen ('dijken') van de regionale waterkeringen aan de provincies gerapporteerd. De rapportage laat zien dat naast het Actieprogramma ook maatregelen nodig zijn aan andere regionale waterkeringen. Het gaat daarbij om verbetermaatregelen en om groot

8. Waterveiligheid

onderhoud. Uiterlijk in 2020 zijn de in 2012 als onvoldoende beoordeelde grondlichamen van de regionale waterkeringen op orde. Ook daarna blijft, vanwege de veelal aanwezige slappe lagen in de ondergrond, periodiek groot onderhoud noodzakelijk.

De toetsing op veiligheid van de regionale waterkeringen kent een twaalfjarige cyclus. In 2024 zullen naast de grondlichamen ook de niet-waterkerende objecten (zoals huizen, kabels, leidingen) en de waterkerende kunstwerken (zoals sluizen) zijn getoetst. In 2030 zullen de regionale waterkeringen volledig op orde zijn.

Aanvullend zet het waterschap in op maatregelen om het boezemstelsel te compartimenteren, om zo de gevolgen bij overstroming te beperken. Datzelfde geldt voor de inzet van calamiteitenpolders.

Overige waterkeringen

Het waterschap brengt het stelsel van overige waterkeringen in kaart en analyseert nut en noodzaak. Voor de relevante keringen worden eisen geformuleerd.

8.2 Wensbeeld 2030

Het beheergebied van het waterschap is veilig volgens minimaal de geldende normering. Het waterschap weet hoe de primaire waterkeringen ervoor staan. De voorgenomen verbetermaatregelen als gevolg van de nieuwe normering zijn uitgevoerd dan wel opgenomen in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Ook de regionale waterkeringen van het waterschap voldoen geheel aan de vastgestelde normering. De benodigde verbetermaatregelen zijn uitgevoerd in goed overleg met alle betrokkenen en met oog voor landschap, natuur, ecologie, cultuurhistorie en recreatie. Bij de verbeteringen zijn ook innovatieve technieken toegepast (zoals sensoren of het gebruik van drones). Het blijft noodzakelijk om periodiek groot onderhoud uit te voeren.

Tot 2030 heeft het waterschap actief meegewerkt aan het ontwikkelen van normen voor de regionale waterkeringen op basis van overstromingskansen. Voor relevante overige waterkeringen heeft het waterschap de eisen vastgesteld.

Het waterschap zit in een vroegtijdig stadium

aan tafel bij gemeenten, provincies en andere initiatiefnemers. Het doel hiervan is om bij ruimtelijke ontwikkelingen de omgeving waterrobuust in te richten (in lijn met ondermeer het gedachtegoed van de Waterbestendige stad en de Deltastrategie regio Amsterdam). Dat voorkomt dat door toekomstige ontwikkelingen de consequenties van een overstroming ongeremd toenemen en dat geen afgewogen beslissing ten aanzien van de watergerelateerde kosten kan worden genomen. Zoals bij bijvoorbeeld de aanleg van nieuwe woonwijken, nieuwe infrastructuur, bedrijventerreinen, herstructureringen en vervangingsinvesteringen bij vitale infrastructuur.

Het waterschap heeft zijn crisisbeheersing op orde, om een voorzienbare overstroming te voorkomen dan wel de gevolgen van een onvoorziene overstroming tot het minimum te beperken. In geval van een overstroming is het beperken van de maatschappelijk/economische gevolgen een taak van de veiligheidsregio's. Het waterschap participeert daarin.

Via netcentrisch werken*) wordt een optimale samenwerking tussen alle betrokken partners in crisistijd georganiseerd.

8. Waterveiligheid

- *) *Netcentrisch werken is een manier van denken en werken om op basis van een actueel gedeeld situatiebeeld snellere en kwalitatief betere besluiten te kunnen nemen om zware incidenten/calamiteiten te kunnen afhandelen. Een sleutelconcept hierin vormt het op een andere manier delen van operationele informatie. Bij netcentrisch werken wordt de informatievoorziening zo ingericht dat iedereen, ongeacht de plaats in de hiërarchie, zo snel mogelijk kan beschikken over de relevante informatie. Die informatiepositie resulteert in betere beeldvorming en is een randvoorwaarde voor het verbeteren van de oordeelvorming en besluitvorming.*

Het waterschap heeft in 2030 afdoende maatregelen getroffen om de vitale en kwetsbare watergerelateerde infrastructuur (zoals de rwzi's) aanvullend te beschermen tegen overstroming en stimuleert andere partijen om voor hun infrastructuur hetzelfde te doen.

8.3 Doelen 2021

- Het waterschap heeft de primaire en regionale waterkeringen getoetst en verbeterd in overeenstemming met respectievelijk de landelijke en de provinciale planning:
- Het waterschap heeft zich aan de hand van het nieuwe toetsinstrumentarium een eerste beeld gevormd van de veiligheidssituatie van de primaire waterkeringen, gebaseerd op de nieuwe normering.
- De eerder in de toets niet goedgekeurde grondlichamen van de regionale waterkeringen van het waterschap voldoen aan de provinciale normering. De benodigde maatregelen zijn uitgevoerd.
- Het waterschap heeft een beeld over nut en noodzaak van de overige waterkeringen.
- Het waterschap zit, voor het uitvoeren van de Watertoets, in een vroegtijdig stadium aan tafel bij gemeenten, provincies en andere initiatiefnemers.
- Het waterschap heeft zijn crisisbeheersingsorganisatie op orde.
- Het waterschap heeft een concreet beeld over nut en noodzaak om de vitale en kwetsbare watergerelateerde infrastructuur (zoals de rwzi's) aanvullend te beschermen tegen overstroming.

8.4 Indicatoren

- Het waterschap toetst en verbetert de primaire en regionale waterkeringen in overeenstemming met respectievelijk de landelijke en de provinciale planning:
- De primaire keringen zijn getoetst aan de nieuwe veiligheidsnormen, op weg naar de eindrapportage van 2022 (40% in 2019 en 80% in 2021).
- In 2020 voldoet 100% van de grondlichamen (keringen exclusief kunstwerken) van de regionale keringen die in 2012 het oordeel 'onvoldoende' kregen aan de veiligheidsnormen.
- In 2021 bestaat over 100% van de overige keringen duidelijkheid over nut en noodzaak.
- De plannen van de eigen crisisbeheersingsorganisatie zijn doorlopend op orde en de eigen crisisbeheersingsorganisatie oefent regelmatig.

8.5 Aanpak op hoofdlijnen

Om de doelen voor 2021 te bereiken voorziet het waterschap tijdens de planperiode de volgende activiteiten:

- Het waterschap toetst en verbetert de

8. Waterveiligheid

primaire waterkeringen volgens de landelijke planning.

- Het waterschap toetst en verbetert de regionale waterkeringen volgens de door de provincies vastgestelde planning. Verbeteringen worden 'sober en doelmatig' uitgevoerd. Dat betekent in principe een verbetering als grondlichaam. Voor bijzondere objecten maakt het waterschap afspraken met externe partijen over financiering van de meerkosten (voor bijvoorbeeld een aan te brengen damwandscherm).
- Het waterschap participeert in het project Dijkversterking Centraal Holland, waarin de optimale bescherming van de Randstad tegen overstroming uitwerking krijgt. Onderdeel van deze verkenning zijn de versterking van de noordelijke Lekdijken en het formuleren van eisen aan de waterkeringen die voor de overstap naar de nieuwe veiligheidsnormering de scheiding vormen tussen dijkringgebieden ('primaire c-keringen').
- Het waterschap heeft een actueel beeld van de benodigde maatregelen aan de regionale waterkeringen die voorheen een status hadden van primaire waterkering.
- Het waterschap voert een inventarisatie uit van de overige waterkeringen en vormt zich

een beeld van nut en noodzaak van deze keringen.

- De legger en het beheerregister van de primaire en regionale waterkeringen zijn op orde.
- Het waterschap participeert in beleidscircuits en uitvoeringsprogramma's van provincie en Rijk voor het mede ontwikkelen van beleid, instrumenten en uitvoeringsprogramma's voor het overstromingsrisico van primaire en regionale waterkeringen.
- Het waterschap monitort het Europese, nationale en provinciale beleid en werkt dit voor de eigen uitvoeringspraktijk uit in beleids- en uitvoeringsnota's.
- Het waterschap draagt, direct en door deelname aan relevante kennisplatforms, bij aan kennisontwikkeling en innovatie op het gebied van hoogwaterbescherming.
- Het waterschap geeft gezamenlijk met de buurwaterschappen invulling aan het muskusrattenbeheer.
- Het waterschap stimuleert bij ruimtelijke planvorming het principe van waterrobuuste inrichting. De kosten van daaruit voortvloeiende maatregelen komen voor rekening van de initiatiefnemer.
- Bij aanvragen voor medegebruik hanteert het

waterschap als voorwaarde dat de veiligheid van de waterkering door het medegebruik niet in gevaar komt. Verder moet de noodzaak van het medegebruik van de waterkering aantoonbaar zijn. In specifieke gevallen kan het maatschappelijk belang van het medegebruik zwaar genoeg wegen om de beheersmatige nadelen voor de waterkering te accepteren (maatwerk). De extra kosten die uit het medegebruik voortvloeien komen voor rekening van de initiatiefnemer.

- Het waterschap draagt bij aan de actualisering van het ROR-instrumentarium (kaarten en beheerplannen op grond van de vereisten in de Richtlijn Overstromingsrisico's).
- Het waterschap beschikt over een actueel crisisbeheersingsplan en actuele sectorale bestrijdingsplannen, die periodiek worden geoefend met de relevante partners binnen de crisisbeheersing/rampenbestrijding.
- Het waterschap bevordert en ondersteunt dat beheerders van vitale en kwetsbare functies om voor hun infrastructuur onderzoek doen naar maatregelen voor aanvullende bescherming tegen overstromingen (bijvoorbeeld om drinkwaterbereiding veilig te stellen).
- Het waterschap stelt vast voor welke eigen vitale en kwetsbare infrastructuur (zoals de

8. Waterveiligheid

rwzi's) er maatregelen nodig zijn voor aanvullende bescherming tegen overstromingen.

8.6 Financiële consequenties

De ambities ten aanzien van waterveiligheid zijn hoog, in relatie tot de daartoe beschikbare budgetten. Het waterschap bewaakt de voortgang gedurende de planperiode nauwgezet en zal waar nodig tijdig bijsturen.

9. Voldoende water

9.1 Inleiding

De zorg voor voldoende water omvat een aantal taken. Op de eerste plaats zorgt het waterschap er voor dat de waterpeilen in het beheergebied de gebruiksfuncties faciliteren. De peilen worden gehandhaafd in normale situaties. In tijden van (extreme) neerslag en droogte zorgt het waterschap dat het watersysteem dit goed op kan vangen en dat het water aan- en afgevoerd wordt. Het grondwater wordt als integraal onderdeel van het watersysteembeheer meegenomen in de afwegingen, in nauwe samenwerking met provincies en gemeenten.

Het beheergebied van het waterschap (zie bijlage 1) omvat delen van het hoofdwatersysteem. De samenhang tussen het regionale waterbeheer en het beheer van het hoofdwatersysteem is onderkend in de Deltastrategie Regio Amsterdam. De betrokken waterbeheerders binnen de regio Amsterdam hebben de ambitie uitgesproken om het waterbeheer in afstemming met elkaar te optimaliseren.

Het waterschap weegt de belangen af van betrokkenen in een gebied en houdt rekening met verschillende thema's (natuur-, landschap-, stedelijke, recreatieve en economische

9. Voldoende water

waarden). Het waterschap stelt geen functies vast, maar zal bij herziening hiervan de consequenties voor het waterbeheer in beeld brengen en agenderen. Het waterschap zorgt dat de watergerelateerde infrastructuur haar functie goed kan vervullen.

9.2 Wensbeeld 2030

Het watersysteem is in 2030 zo gedimensioneerd dat het voldoet aan de normen voor regionale wateroverlast en er wordt een waterpeil gehanteerd dat past bij de functie van een gebied. Deze functies zijn vastgesteld door provincies en gemeenten. Het waterschap toetst het watersysteem periodiek aan de hand van de recente inzichten op het gebied van klimaatverandering.

Het waterschap voert het waterbeheer op een adaptieve (= aangepast op toekomstige ontwikkelingen) manier uit. Dit betekent bijvoorbeeld dat er optimaal gebruik gemaakt wordt van het beschikbare water in een gebied. Afwenteling wordt voorkomen en daardoor wordt mede een kwaliteit nagestreefd die past bij de kenmerken van een gebied. Het waterschap stimuleert een lager maatschappelijk gebruik van zoet water omdat dat bijdraagt aan het evenwicht tussen

vraag en aanbod. De beschikbaarheid van zoet water is hiermee in 2030 op hoofdlijnen gelijk aan de beschikbaarheid twintig jaar daarvoor en gebruikers zijn hiervan op de hoogte.

Grondwater wordt, als integraal onderdeel van het watersysteem, meegenomen in de plannen van het waterschap. Het waterschap is vanwege zijn watercyclusbenadering vooraanstaand kennisdrager op dit vlak. Daarom werkt het waterschap in dit kader vergaand samen met gemeenten en provincies. Een aantal daarvan heeft het waterschap opdracht gegeven de grondwatertaken uit te voeren.

9.3 Peilbeheer, Waterberging en Grondwater

9.3.1 Doelen 2021

Doel voor 2021 is dat er sprake is van een robuust watersysteem dat de functies van gebieden faciliteert, en wateroverlast en watertekort voorkomt.

Het beheergebied van het waterschap is continu in ontwikkeling. Voor het met een passend peil faciliteren van functies van gebieden zijn actuele peilbesluiten noodzake-

lijk. Met de kennis van het robuust watersysteem is het waterschap in staat om daadkrachtig te reageren op omstandigheden en ontwikkelingen. Het watersysteem voldoet aan de normen voor regionale wateroverlast en is veerkrachtig. Ook de gevolgen van klimaatscenario's zijn inzichtelijk en het watersysteem is in staat deze gevolgen adaptief op te vangen door het toepassen van slim watermanagement (zie hiernavolgend kader).

Slim watermanagement

Slim watermanagement betekent dat het regionale watersysteem in samenhang met het hoofdwatersysteem wordt bestuurd, om het water slimmer te kunnen verdelen over verschillende gebieden. Dat is van levensbelang: een wateroverschot zorgt voor overstromingsgevaar, te weinig water veroorzaakt problemen voor bijvoorbeeld de landbouw en de scheepvaart.

Slim Watermanagement betekent dat waterbeheerders over hun huidige beheergrenzen heen kijken. Daarom trekken Rijkswaterstaat en waterschappen samen op.

9. Voldoende water

Het voorgaande leidt tot drie afgeleide doelen:

- Ingestelde waterpeilen zijn passend bij de functie van het gebied.
- Het watersysteem is voldoende ruim gedimensioneerd.
- Gevolgen van klimaatverandering voor het watersysteem zijn overal (zowel landelijk als stedelijk) in beeld en vertaald in maatregelen (zoals bijvoorbeeld al in de gemeente Laren is gebeurd).

9.3.2 Indicatoren

De bijbehorende indicatoren zijn:

- Voldoen aan actuele peilbesluiten:
 - 90% van de peilbesluiten is actueel;
 - het peilbesluitgebied is ingesteld conform het peilbesluit (70% in 2019 en 75% in 2021).
- In 95% van de tijd bevinden de waterpeilen zich binnen de marges van de vigerende peilbesluiten.
- 90% van het watersysteem (in hectares) is altijd getoetst aan de normen voor wateroverlast.
- Het waterschap beoordeelt altijd op basis van de meest recente KNMI-klimaatscenario's de

hydrologische consequenties voor het beheergebied en handelt daarnaar.

9.3.3 Aanpak op hoofdlijnen

Voldoen aan actuele peilbesluiten

In een peilbesluit staan de vastgestelde waterpeilen, na bestuurlijke afweging van de verschillende functies, de wensen van de gebruikers, (beleids)doelen en de werking van het watersysteem (op basis van de Nota peilbeheer). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten grondgebruik als onderdeel van de functie. Een actueel peilbesluit betekent dat recent een afweging heeft plaatsgevonden over de waterpeilen en de functie. Het voldoen aan peilbesluiten betekent dat de waterpeilen onder normale omstandigheden binnen de afgesproken marges blijven.

Het opstellen van een watergebiedsplan, waar een peilbesluit deel van uitmaakt, start met een watersysteemanalyse (zie bijlage 3 voor een overzicht van de gebieden waarvoor een watergebiedsplan wordt opgesteld). Hierin wordt kritisch gekeken naar de werking van het watersysteem, de (beleids)doelen en de

wensen van de gebruikers. Er is nadrukkelijk aandacht voor het zo efficiënt mogelijk omgaan met het beschikbare (zoete) water, en het stimuleren van de gebruikers om minder water te gebruiken. Op basis van de analyse kunnen eventueel geconstateerde tekortkomingen worden opgelost. Voldoet het vastgestelde peilbesluit nog steeds, dan volstaat een eenvoudige procedure. Is er een grote afstand ontstaan tussen de doelen en de werking van het watersysteem, dan wordt een uitgebreider watergebiedsplanproces gestart. In veel gevallen zijn dan maatregelen noodzakelijk. Met inachtneming van de voorbereidingstijd van deze maatregelen en bijbehorende procedures streeft het waterschap ernaar de peilbesluiten binnen tweeënhalf jaar na vaststelling ingesteld te hebben. Waar grote maatregelen nodig zijn, zal dat uiterlijk binnen drie jaar zijn. De indicator is dat er voor 90% van het gebied een actueel peilbesluit is en dat (uiterlijk in 2021) voor 75% van het gebied de vastgestelde waterpeilen ook zijn ingesteld.

De waterpeilen in het gebied worden representatief gemonitord om te bewaken dat ze overeenkomen met de peilbesluiten. De indicator is dat de waterpeilen zich in 95% van de tijd

9. Voldoende water

binnen de marges van het vigerende peilbesluit bevinden. De andere 5% van de tijd maken extreme (weers)omstandigheden dit onmogelijk. De gebiedsmonitoring vormt mede de basis voor verbetering van de uitvoering van beheer, onderhoud en handhaving van de goede werking van het watersysteem van het waterschap. De ondersteunende programma's voor bijvoorbeeld maaien, baggeren en schouwen worden aan de hand hiervan ingericht. Zo kunnen verbeteringen op beperkte schaal waar nodig en sneller worden uitgevoerd.

Blijkt uit de gebiedsmonitoring dat de praktijk onvoldoende in overeenstemming is met het peilbesluit, dan wordt voor dit gebied versneld een watersysteemanalyse uitgevoerd.

Toetsing watersysteem is vertaald naar klimaatscenario's

Vanuit het inzicht in het huidige functioneren van de watersystemen kijkt het waterschap wat de consequenties zijn van de klimaatveranderingen. Hiervoor worden de meest recente klimaatscenario's van het KNMI gebruikt. In 2014 heeft het KNMI vier nieuwe scenario's gepresenteerd voor de toekomstige klimaatverandering in Nederland (gekeken is naar 2050

en 2085). Zo kan het waterschap op een adaptieve manier de gevolgen van de klimaatverandering opvangen, onder meer met de toepassing van slim watermanagement.

Grondwater

Omdat het waterschap grondwater als integraal onderdeel van het watersysteem meeneemt in de uitwerking van watergebiedsplannen (mede via het instrument van gewenst grond- en oppervlaktewaterregime, GGOR), is er geen aparte indicator voor grondwater opgenomen. Via het instrument van GGOR wordt tevens optimaal bijgedragen aan doelen als verdrogingsbestrijding, kwelreductie en behoud natte natuur.

Sinds de inwerkingtreding van de Waterwet verleent het waterschap vergunningen voor kleine en middelgrote grondwateronttrekkingen. Deze grondwateronttrekkingen worden getoetst op hun effecten voor de omgeving. Het waterschap is voorstander van meer en structurele samenwerking met gemeenten en provincies, met het oog op een goede beoordeling van de omgevingseffecten van grondwateronttrekkingen.

Ruimtelijke ontwikkelingen

In ruimtelijke plannen is water een integraal onderdeel (onder meer via de Watertoets): plannen moeten erop toegerust zijn om overtollig water te bergen, voor het verbeteren van de leefomgeving, als voorraadbuffer in droge tijden en als sturingsmechanisme van het grondwaterpeil. Integratie van ruimtelijke adaptatie draagt bij aan een waterrobuuste ruimtelijke inrichting en klimaatbestendige steden. Het waterschap werkt samen met gemeenten aan een geïntegreerde wateropgave in het stedelijk gebied. Bij het vinden van oplossingen is er ook aandacht voor duurzame innovatieve waterbergingsystemen, zoals polderdaken.

9.4 Aan- en afvoer

9.4.1 Doelen 2021

Het doel voor aan- en afvoer van water is de beschikbaarheid van voldoende (zoet) water voor vitale functies nu en in de toekomst.

De boezems van het waterschap functioneren als transportas voor de afvoer van overtollig polderwater en de aanvoer van water in droge perioden. Aan- en afvoer van water van

9. Voldoende water

voldoende kwaliteit is belangrijk om de vitale functies te kunnen faciliteren. Adequaat watermanagement is – ook met het oog op klimaatverandering – noodzakelijk voor optimale benutting van de aan- en afvoercapaciteit. Goed onderhoud aan de infrastructuur is daar onlosmakelijk mee verbonden. Voor aanvoer van voldoende zoet water naar het beheergebied is het waterschap afhankelijk van andere waterbeheerders. Hiervoor moeten goede afspraken gemaakt worden met deze beheerders. Waar mogelijk stimuleert het waterschap een efficiënter maatschappelijk gebruik van zoet water.

Het waterschap wil met het voorzieningenniveau (zie kader hierna) duidelijkheid geven aan de gebruikers over de beschikbaarheid van zoet water, nu en in de toekomst. Dit leidt tot twee afgeleide doelen:

- Voldoende capaciteit voor tijdige aan- en afvoer van water.
- Voldoende water voor vitale functies.

Voorzieningenniveau

Het nieuwe instrument 'voorzieningenniveau' geeft de beschikbaarheid van zoet water en de kans op watertekorten in een bepaald gebied weer, in normale en droge situaties. De beschikbaarheid – uitgedrukt in een bandbreedte – betreft de kwantiteit en waar relevant ook de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater. Het voorzieningenniveau komt tot stand door afspraken te maken over de inspanningen van de overheden en de verschillende gebruikers. Er wordt gekeken naar het huidige voorzieningenniveau, mogelijke optimalisaties in de zoetwater-aanvoer en buffering, zuiniger gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Zo ontstaat transparantie, voorspelbaarheid en een handelingsperspectief voor de gebruikers van zoetwater.

9.4.2 Indicatoren

De bijbehorende indicatoren zijn:

- 90% van de hoofdinfrastructuur voor aan- en afvoer en de technische systemen in beheer van het waterschap voldoet aan de

onderhoudsnormen.

- Het voorzieningenniveau is vastgesteld in samenspraak met de provincies in gebieden waar watergebiedsplannen zijn afgerond.

9.4.3 Aanpak op hoofdlijnen

Infrastructuur in beheer van het waterschap voldoet aan onderhoudsnormen

De infrastructuur omvat zowel de hoofdwatergangen als de boezemwateren, en de technische systemen die een rol hebben in de aan- en afvoer van water.

De gebiedsmonitoring legt de basis voor een zich continu ontwikkelend meerjarenonderhoudsprogramma, binnen de hiervoor beschikbare financiële middelen. Dit zorgt ervoor dat de infrastructuur voldoet aan de onderhoudsnormen en dat er ruimte is om in te spelen op (beleids)ontwikkelingen.

Voor de hoofdwatergangen en boezemwateren maakt het waterschap gebruik van de onderhoudsprofielen die zijn opgenomen in de Legger. Deze moet zo actueel mogelijk zijn, omdat het waterschap alleen dan van derden kan eisen dat hun activiteiten geen problemen

9. Voldoende water

veroorzaken voor het waterbeheer.

Het integraal Meerjarenprogramma baggeren gaat uit van zowel kwantiteits- als kwaliteitsaspecten. De samenhang met de vaarwegprofielen en het financiële onderscheid tussen activiteiten voor vaarwegbeheer en watersysteembeheer wordt daarbij expliciet gemaakt.

Het voorzieningenniveau zoet water is uitgewerkt en uitgevoerd

In de Deltabeslissing Zoetwater willen overheden via het voorzieningenniveau transparantie geven aan gebruikers over de risico's op tekort aan water van voldoende kwaliteit, waarmee ze rekening moeten houden. De eerste stap in de aanpak is het in grote lijnen inzichtelijk maken van het aanbod aan en de vraag naar zoet water. Zo nodig kan per gebied het evenwicht tussen vraag en aanbod meer gedetailleerd in beeld worden gebracht. Het lijkt voor de hand te liggen om bij de invoering hiervan aan te sluiten bij de (nu nog bestaande) cyclus voor watergebiedsplannen.

De watergebiedsplannen zullen het voorzieningenniveau per gebied in normale situaties inzichtelijk maken. Gebruikers die het risico op

onvoldoende water te hoog achten, kunnen desgewenst zelf investeren in maatregelen. In tijden van droogte worden de landelijke verdringingsreeks en de twee regionale verdringingsreeksen gehanteerd (Amstelland en Noord-Nederland).

De verdringingsreeks geeft de rangorde van maatschappelijke behoeften aan, die bij de verdeling van het beschikbare water in acht wordt genomen.

Het waterschap zal het initiatief nemen voor onderzoek naar de regionale mogelijkheden om de vraag naar zoet water te verminderen.

Inzicht in en vastleggen van het functioneren van het boezemstelsel in een regionaal uitwerkingsplan conform de Deltastrategie Regio Amsterdam

Bij het opstellen van de Deltastrategie Regio Amsterdam is gebleken hoezeer de opgaven van de verschillende thema's in de regio Amsterdam bij elkaar komen tot een complex geheel. De zoetwateraanvoer naar het Amsterdam-Rijnkanaal, het zomerpeil van het Markermeer/IJmeer en de landelijke waterverdeling zijn van grote betekenis. Het boezem-

systeem speelt daarbij een cruciale rol. Op lange termijn neemt de kwetsbaarheid van het watersysteem toe voor wateroverlast en verzilting.

Gezien het grote belang voor de regio West-Nederland, is een goed inzicht in het functioneren van het boezemsysteem noodzakelijk. Dat vraagt om een open uitwisseling van data met de andere waterbeheerders. Met de betrokken waterbeheerders in de regio Amsterdam wordt een gezamenlijk project slim watermanagement opgezet. Het waterschap doet dit door een boezemplan op te stellen, waarin de kennis van het systeem is vastgelegd, vraag en aanbod van zoet water zijn geanalyseerd en de mogelijkheden voor het beter benutten van de ruimte in het boezemsysteem de draaiknoppen zijn. Het boezemplan kan uitmonden in het herzien van de (vorm van) waterakkoorden tussen waterbeheerders. Hierbij wordt ook aandacht gegeven aan de samenstelling van het water en de gezamenlijke aanpak van calamiteitenbestrijding bij wateroverlast en watertekort.

9. Voldoende water

9.5 Bodemdaling

9.5.1 Doelen 2021

De bodemdaling in veenweidegebieden en sommige gebieden met kleibodem is een gegeven. Voor bepaalde functies van een gebied, al dan niet in combinatie met lokale ruimtelijke ordeningswensen, kan bodemdaling problematisch worden. Het waterschap stelt geen functies vast, maar zal bij herziening van functies de consequenties voor het waterbeheer in beeld brengen en agenderen. Omdat het waterschap dit al signaleert, wordt er geen indicator voor bodemdaling opgenomen.

9.5.2 Aanpak op hoofdlijnen

De Nota peilbeheer van het waterschap is het uitgangspunt voor de peilen voor de diverse vastgestelde gebruiksfuncties. In het geval van een ongewenste bodemdaling voor een bepaalde functie betreft het waterschap de desbetreffende provincie in een vroegtijdig stadium bij het proces om tot een goede keuze van het peil te komen. In de Nota peilbeheer is ook opgenomen hoe het instrument Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) wordt gehanteerd.

In gebieden waar een functiewijziging aan de orde is, agendeert het waterschap de problematiek vanuit waterhuishoudkundig oogpunt, onder meer vanwege mogelijke consequenties voor het onderhoud van watergangen en kunstwerken.

Het waterschap zal samen met de provincies en andere waterbeheerders participeren in verkenningen om de aanpak ter beperking van bodemdaling – in met name veenweidegebied – te differentiëren.

Het waterschap zal verder onderzoek doen naar nieuwe technieken (onder meer onderwaterdrainage) die de bodemdaling beperken om het veenweidelandschap langer te behouden.

9.6 Financiële consequenties

De ambities ten aanzien van Voldoende Water hebben beperkte financiële consequenties voor de Meerjarenbegroting. Omdat het NBW-programma eindigt, is er € 0,5 miljoen minder nodig.

10. Schoon water

10.1 Inleiding

De zorg voor schoon water, van goede ecologische en chemische kwaliteit, is een van de hoofdtaken van het waterschap.

Een goede chemische waterkwaliteit is noodzakelijk om enerzijds het water geschikt te maken en te houden voor de verschillende functies en bestemmingen en anderzijds om te kunnen zorgen voor een goede ecologische kwaliteit.

10.2 Wensbeeld 2030

Al het water in het beheergebied is geschikt voor de vastgestelde gebruiksfunctie. Het gaat dan onder meer om water voor het vee, voor het verbouwen van gewassen, als grondstof voor de drinkwaterbereiding, voor de verschillende vormen van (water)recreatie, als proceswater en voor de sport- en beroepsvisserij en de natuur.

Inwoners en bezoekers ervaren water in het gebied als een verrijking van de omgeving.

De goede waterkwaliteit heeft geleid tot een bij het gebied passende ecologie (natte natuur): er zijn volop mogelijkheden voor planten en dieren die in het water en langs de oevers thuis horen

10. Schoon water

om zich daar te ontwikkelen, te schuilen, paaien, paren, broeden en van leefgebied naar leefgebied te trekken.

Het waterschap is de regisseur bij het samenhangend en kosteneffectief inzetten van maatregelen voor behoud en verdere verbetering van de kwaliteit van het watersysteem. Het waterschap beschikt hiervoor over een nauwkeurig beeld van de waterkwaliteit, volgt ontwikkelingen daarin, deelt deze kennis en stuurt bij waar nodig. Daarbij werkt het waterschap nauw samen met alle betrokken partijen.

Met verdere optimalisatie van afvalwaterzuivering, planmatig (bagger)onderhoud en sturing op waterstromen heeft het waterschap onder meer de fosfaat- en stikstofbronnen teruggedrongen. De verduurzaming van de agrarische sector is de waterkwaliteit ook ten goede gekomen. Door bedrijfsontwikkeling en innovatie in de landbouw zijn nutriënten-kringlopen grotendeels gesloten en is de belasting van natuur en milieu sterk afgenomen. Het waterschap heeft met kennis en ondersteuning actief bijgedragen aan deze ontwikkeling.

10.3 Doelen 2021

- Het waterschap zorgt voor de instandhouding van de huidige kwaliteit van het oppervlaktewater en realiseert waar dat mogelijk is een verbetering.
- Voor alle wateren, zowel waterlichamen die onder de Kaderrichtlijn Water (KRW) vallen als het overig water, is de meest actuele toestand in beeld en zijn ecologische doelen gespecificeerd.
- Het waterschap zet in op een betere samenwerking met de omgeving en maakt afspraken met betrokkenen en verantwoordelijke partijen over de uitvoering van maatregelen.

10.4 Indicatoren

De indicatoren zijn hoofdzakelijk gericht op het verbeteren van de fysieke randvoorwaarden, om zo een gewenst effect op de ecologie te bereiken.

- Voor alle wateren in het beheergebied is de actuele ecologische toestand bekend en zijn de bepalende factoren daarvoor in beeld (50% in 2019 en 100% in 2021).
- Van geen van de bemonsterde wateren is de toestand achteruit gegaan (100%).

- In 2021 voldoet 70% van het aantal aangewezen KRW-waterlichamen aan de randvoorwaarden voor een goede ecologische toestand, gebaseerd op de ecologische sleutelfactoren*).
- Voor de overige wateren zijn optimale maatregelenpakketten en gebiedsdoelen afgeleid gericht op de bepalende factoren voor een goede ecologische toestand (30% in 2019 en 60% in 2021).

**) Een sleutelfactor vormt een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerend ecologisch watersysteem. Voorbeelden van sleutelfactoren zijn de productiviteit van het water (o.a. belasting met voedingsstoffen), lichtklimaat, toxiciteit en habitatgeschiktheid voor bijvoorbeeld planten en vissen. Het gebruik van ecologische sleutelfactoren kan de huidige ecologische staat en de potentie van een watersysteem inzichtelijk maken.*

In de komende planperiode zet het waterschap nadrukkelijk in op samenwerking met de agrarische sector gezien de kansen en mogelijkheden die hier liggen om vooruitgang in waterkwaliteit te boeken.

10. Schoon water

In 2016 gaat het waterschap alle maatregelpakketten agrarisch natuurbeheer samenstellen en afspreken met de agrarische collectieven, voor een periode van vijf jaar. De verantwoordelijkheid voor uitvoering ligt bij de collectieven en agrariërs en niet bij het waterschap. Het waterschap evalueert de voortgang samen met de collectieven.

10.5 Aanpak op hoofdlijnen

De zorg voor schoon oppervlaktewater is een van de hoofdtaken van het waterschap. Schoon water is van levensbelang. Voor burgers en bedrijven, maar ook voor planten en dieren. Om schoon water te behouden of te bereiken, zuivert het waterschap het afvalwater van huishoudens en bedrijven. Het waterschap houdt toezicht op bedrijven die afvalwater lozen en controleert de waterkwaliteit. Het waterschap meet en bouwt kennis op van het watersysteem, de ontwikkelingen van de waterkwaliteit en factoren die daarop van invloed zijn. Effecten van maatregelen worden gevolgd om waar nodig bij te sturen.

Het waterschap zet in op het delen van kennis met verantwoordelijke partijen. Samen met de omgeving bekijkt het waterschap wat wense-

lijk, haalbaar en realistisch is en welke verbetermaatregelen mogelijk zijn.

Het waterschap neemt zelf maatregelen en betreft daarbij ook de mogelijkheden en verantwoordelijkheden van anderen.

10.5.1 Europese Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is het reguleringskader voor de kwaliteit van oppervlaktewater. De richtlijn verplicht alle Europese lidstaten maatregelen te nemen om achteruitgang van de ecologische en chemische kwaliteit in hun wateren te stoppen én om de gestelde doelen voor chemie en ecologie te halen.

De Europese richtlijn geldt voor alle wateren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de grotere wateren (de zogenaamde KRW-waterlichamen) en overige wateren.

In het hiernavolgende kader staat aangegeven waar de doelen voor de chemische en de ecologische toestand worden vastgelegd.

Doelen voor de goede chemische en ecologische toestand van KRW-waterlichamen

De Nederlandse implementatie van de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Grondwaterrichtlijn en de Richtlijn Prioritaire Stoffen vindt in principe plaats in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (Bkmw, begin 2015 is hiervan een nieuwe versie vastgesteld). De doelen voor de goede chemische en ecologische toestand van KRW-waterlichamen worden wettelijk vastgelegd in de vorm van milieukwaliteits-eisen. De chemische doelen zijn direct verwoord in voornoemd besluit, de ecologische doelen zijn opgenomen via een verwijzing naar de referenties en maatlatten voor natuurlijke wateren. Voor de sterk veranderde en de kunstmatige wateren (de meeste wateren in het beheergebied) zijn de doelen opgenomen in provinciale en Rijksplannen. Bij alle bronnen van verontreiniging schrijft het waterschap via vergunningen of algemene regels de best beschikbare technieken voor om lozingen en emissies terug te dringen. Vervolgens

10. Schoon water

wordt beoordeeld of aanvullende maatregelen nodig zijn. Als vertrekpunt voor de te maken afwegingen hanteert het waterschap, zowel voor de KRW-waterlichamen als voor de overige wateren, de in het Bkmw (en de onderliggende Ministeriële regeling monitoring) opgenomen stoffen en de daar vermelde getalswaarden. Het Handboek wet- en regelgeving waterbeheer beschrijft op welke wijze kan worden omgegaan met een groot aantal stoffen die niet in deze regelgeving staan. Daaronder vallen ook de zogenaamde 'zeer zorgwekkende stoffen' op grond van andere Europese wetgeving en verdragen dan de richtlijnen die aan de basis staan van het Bkmw.

Waterlichamen

Voor de waterlichamen geldt dat de provincies de ecologische doelen moeten vaststellen, dat het waterschap (evenals andere betrokken partijen) een haalbaar en betaalbaar maatregelenpakket moet vaststellen en dat de inspanning en voortgang door het Rijk aan Brussel wordt gerapporteerd.

Voor de dertig KRW waterlichamen in het beheergebied heeft het waterschap samen met betrokken partijen in de regio een KRW-uitvoeringsprogramma opgesteld en voor de planperiode 2016-2021 geactualiseerd (voor een overzicht van de KRW waterlichamen, de ecologische toestand en de maatregelen: zie bijlage 2 a t/m e).

Het waterschap stelt als onderdeel van dit waterbeheerplan alleen de maatregelen vast waarvan het waterschap initiatiefnemer is. Naast het waterschap nemen ook andere partijen maatregelen, waaraan het waterschap (financieel) kan bijdragen. De factsheets per KRW-waterlichaam met een volledig overzicht van de actuele toestand, doelen en maatregelen zijn onderdeel van stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's), als onderdeel van het Nationale Waterplan (NWP).

Aan het opstellen van het uitvoeringsprogramma is een gebiedsproces voorafgegaan om kansen, knelpunten en belangen met de omgeving af te wegen. De waterschappen zijn trekker van dit gebiedsproces. Hierbij zijn ook de opgaven vanuit het Europees netwerk van natuurgebieden, zoals opgenomen in

Natura2000 en PAS (Programmatistische Aanpak Stikstof), zwemwaterlocaties en drinkwaterlocaties betrokken.

Bij de totstandkoming van het maatregelenpakket zijn op basis van de ecologische sleutelfactoren de meest kosteneffectieve maatregelen voor het verbeteren en behouden van de ecologische toestand bepaald.

Niet voor alle dertig waterlichamen zijn voor de komende planperiode (nieuwe) maatregelen voorgesteld. In een aantal waterlichamen zijn de inrichtingsmaatregelen nog in uitvoering of loopt de uitvoering naar verwachting nog door in de volgende planperiode. Het oorspronkelijke maatregelenpakket, zoals in 2009 opgenomen met een doorkijk naar de periode vanaf 2016, is aan de hand van de ecologische sleutelfactoren tegen het licht gehouden. Dat heeft geleid tot aanpassing en aanscherping van een groot deel van het maatregelenpakket. Het accent van de maatregelen van het waterschap ligt op het beperken van de fosfaatbelasting, hetgeen gebeurt door het scheiden en omleiden van waterstromen of door zuivering.

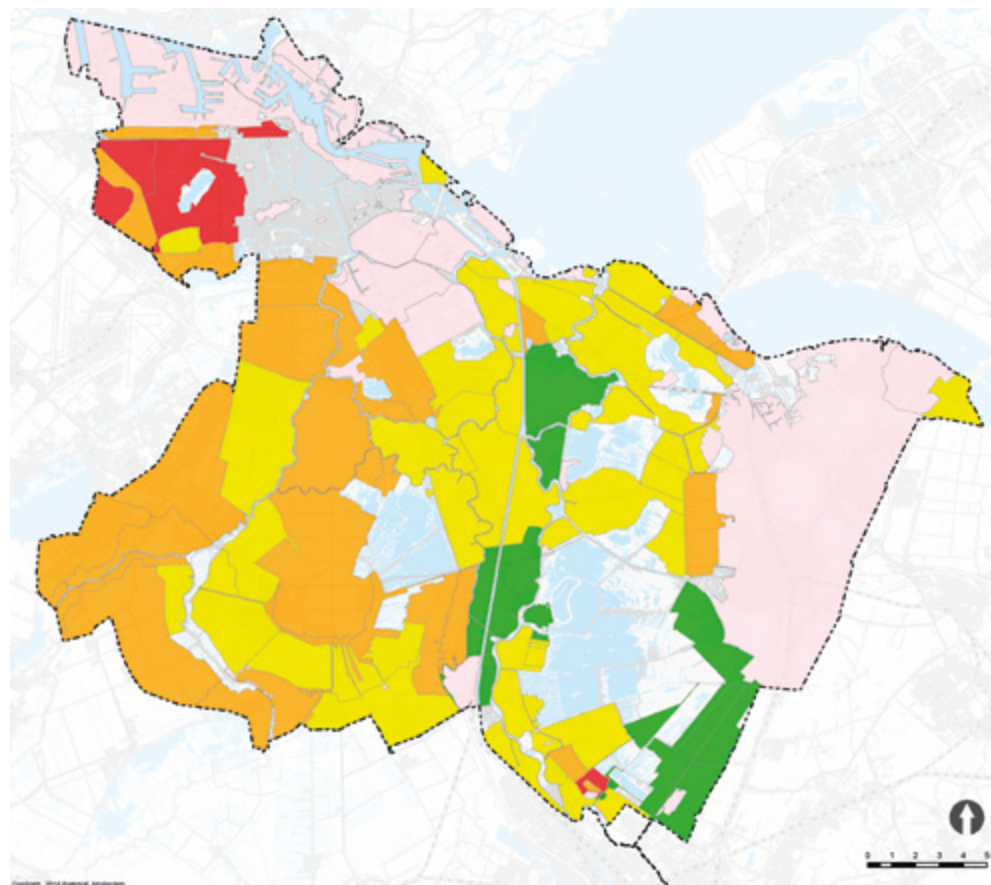
10. Schoon water

10.5.2 Overige wateren

De overige wateren in het gebied van het waterschap bestaan voor een groot deel uit sloten en vaarten. Voor deze overige wateren streeft het waterschap naar een zo optimaal mogelijke waterkwaliteit die tegelijkertijd de bestaande ruimtelijke functies in het gebied ondersteunt. Daarbij hanteert het waterschap de volgende uitgangspunten:

- De huidige ruimtelijke inrichting (bestemming) is bepalend voor mogelijke verbeteringen van de waterkwaliteit. Het waterschap anticipeert niet op voorgenomen functieveranderingen.
- Het huidige waterbeheer en de bijbehorende huidige waterkwaliteit zijn maatgevend voor het inzichtelijk maken van potentiële verbeteringen.
- De huidige waterkwaliteit mag niet (verder) achteruitgaan.
- Potentiële verbeteringen van de waterkwaliteit zijn mogelijk als de benodigde maatregelen haalbaar en betaalbaar zijn. Maatschappelijke en technische aspecten bepalen de haalbaarheid van een maatregel.

Concreet houdt dit in dat het waterschap voor overige wateren inzet op het minimaal in stand houden van de huidige waterkwaliteit en waar mogelijk het benutten van kansen om de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren. Om een goede afweging te kunnen maken, heeft het waterschap de huidige (ecologische) waterkwaliteit in de overige wateren in beeld gebracht, zie hiernavolgende figuur.

Een kaart met meer informatie over de huidige (ecologische) waterkwaliteit in de overige wateren is opgenomen als bijlage 2f en een aanvullende toelichting is opgenomen na bijlage 2g.

Met de methodiek van ecologische sleutelfactoren (zie ook onder 10.4) is bepaald waar het waterschap in samenwerking met gebiedspartijen perspectief ziet om de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren door uitvoering van haalbare en betaalbare maatregelen. Op kaart is dit zogenaamde handelingsperspectief voor het gebied vastgelegd in bijlage 2g met daaropvolgend een nadere toelichting. De uiteindelijke doelen en maatregelen zal het waterschap vastleggen in watergebiedsplannen dan wel in jaarlijkse programma's.

Verklaring

- Slecht
- Ontoereikend
- Matig
- Goed
- Nog niet bepaald

10. Schoon water

10.5.3 Zwemwater

Als een water, of een gedeelte van een water, aangewezen is als zwemwaterlocatie, dan gelden voor waterkwaliteit, inrichting en hygiëne de eisen van de Europese Zwemwater-richtlijn. De provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van het zwemwater. Zij wijzen jaarlijks formeel de zwemwaterlocaties aan en verzorgen de daarbij horende burgerparticipatie en inspraakprocedure. Het waterschap:

- heeft een adviesrol bij deze toewijzing, voert de monitoring uit en adviseert de provincie bij de beoordeling van de waterkwaliteit;
- verzorgt het onderzoek naar en de afweging van de benodigde maatregelen om aan de eisen van de Zwemwaterrichtlijn te voldoen;
- stelt zwemwaterprofielen op waarin deze maatregelen zijn opgenomen; als een maatregel een waterschapstaak betreft, dan voert het waterschap deze ook uit.

De doelen voor zwemwater zijn uitgewerkt in het hoofdstuk Op en Om het Water (hoofdstuk 12).

10.5.4 Oppervlaktewater en grondwater voor drinkwaterbereiding

Oppervlaktewater en grondwater zijn de bronnen voor de bereiding van drinkwater. De waterinnamepunten en de gebieden rond deze punten hebben daarom een beschermde status.

De Europese Kaderrichtlijn Water verplicht Nederland om oppervlaktewater- en grondwaterlichamen die voor de drinkwatervoorziening worden gebruikt zodanig te beschermen dat achteruitgang van de kwaliteit wordt voorkomen en (op termijn) een verbetering van de kwaliteit kan worden bereikt. Daarbij wordt ook nagegaan of en in hoeverre microverontreinigingen (verder) aangepakt moeten worden.

Dit moet er op den duur toe leiden dat voor drinkwaterproductie minder zuivering nodig is. Het waterschap zet zich hier actief voor in, samen met andere betrokkenen en verantwoordelijke partijen.

De openbare drinkwatervoorziening is een van de doelstellingen voor het watersysteem. Ieder overheidsorgaan heeft een algemene zorgplicht daarvoor, zo ook het waterschap.

Gebieden met een drinkwaterfunctie in het beheergebied van het waterschap zijn onder meer de waterwingebieden Loenderveense plas Oost, de Waterleidingplas, het Waterleidingkanaal en de Bethunepolder. Het gaat hier om gebieden met een drinkwaterfunctie gerelateerd aan Waternet. Daarnaast zijn er nog andere gebieden die aan andere drinkwaterbedrijven zijn gerelateerd (winningen Loosdrecht en Laren (Vitens) en Huizen en Laarderhoogt (PWN).

Kwelwater uit de Bethunepolder gaat via het Waterleidingkanaal naar de Waterleidingplas, zo nodig aangevuld met water uit het Amsterdam-Rijnkanaal (Nieuwersluis). In de Waterleidingplas vindt voorzuivering plaats alvorens er drinkwater van wordt gemaakt in Weesperkarspel. Het surplus van het Bethunepolderwater gaat via het Tienhovens kanaal naar de Loosdrechtse plassen ten bate van het peilbeheer ten behoeve van het waterschap.

Het waterschap doet onderzoek naar innovatieve technieken om over voldoende water voor de drinkwaterbereiding te kunnen beschikken (zie het hiernavolgende kader over het Temmen van de brakke kwel).

10. Schoon water

In het beheergebied van het waterschap bevinden zich diepe polders. Om deze polders droog te houden moet het grondwater dat daar omhoog kwelt worden weggepompt. Een aantal van deze polders trekt brak grondwater aan. Dit water bevat niet alleen zout, maar ook voedingstoffen. Dat heeft een negatief effect op de waterkwaliteit. Omdat dit water wordt uitgeslagen op de boezem, zorgt het bovendien ook elders voor waterkwaliteitsproblemen. Vooral in de zomer speelt dit een rol, wanneer het uitgeslagen water wordt gebruikt om het peil in andere, zoete wateren op niveau te houden.

Een innovatieve techniek maakt het mogelijk om de brakke kwel in deze polders terug te dringen. Dat gebeurt door het grondwater in de polder op te pompen voordat het als kwel de oppervlakte kan bereiken. Dit grondwater bevat te veel zout, maar is voor de rest goed van kwaliteit. Met moderne zuiveringstechnieken is het goed bruikbaar te maken voor andere toepassingen, zelfs voor drinkwaterbereiding. Na het zuiveren

blijft een zoute restfractie over, die via de riolering afgevoerd kan worden. Het temmen van brakke kwel biedt een kans om diepe polders te kunnen behouden, om waterkwaliteit en ecologie in een veel groter deel van het beheergebied te verbeteren én om het gezuiverde water een nuttige toepassing te geven. Het project raakt aan alle watercompartimenten: grondwater, oppervlaktewater, drinkwater en de waterketen. Vandaar dat we spreken van een watercyclusproject.

10.5.5 Visbeleid

Het waterschap streeft naar een goede ecologische waterkwaliteit waar een duurzame, gebiedseigen visstand onderdeel van is. Dit zoals de KRW zich ten doel stelt.

Het waterschap stelt een beleidsnota op waarmee taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van het visstandbeheer worden beschreven en wat de inzet van het waterschap is om verdere verbetering te bevorderen. Het betreft onder meer:

- De wijze van beoordeling en regulering van

het visserijbeheer (uitzetten en onttrekken van vis), passend binnen de doelstellingen van het waterbeheer.

- Het beleid ten aanzien van de verhuur van visrechten.
- De aanpak van knelpunten voor vismigratie en het beperken van de visserij in de buurt van aangelegde vispassages.
- De mogelijkheden om bij inrichting, beheer en onderhoud van wateren rekening te houden met wensen vanuit de visserij.

Het waterschap stelt deze beleidsnota op in overleg met sport- en beroepsvisserij (verenigd in de Visstandbeheercommissie van het waterschap).

10.5.6 Stuurfactoren

Samenwerking met de omgeving

Het waterschap zet zich als waterbeheerder en regisseur in om samen met provincies, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven en burgers het oppervlaktewater schoon te krijgen en schoon te houden. Met betrokkenen en verantwoordelijke partijen in het gebied bepaalt het waterschap wat wenselijk, haalbaar en realistisch is en maakt het afspraken over de

10. Schoon water

uitvoering van maatregelen. Deze participatie motiveert de betrokkenen om vanuit hun eigen rol verantwoordelijkheid te nemen.

Het waterschap werkt met alle betrokkenen en verantwoordelijke partijen samen, maar legt vanuit het grote belang voor schoon water in deze planperiode veel nadruk op de samenwerking met de agrarische sector en de gemeenten in het beheergebied.

Samenwerking met de agrarische sector

De agrarische sector is voor het waterschap een belangrijke speler. De agrarische bedrijven in het beheergebied van het waterschap zijn hoofdzakelijk gericht op graasdieren, zoals koeien, schapen, geiten en paarden. De landbouw is bepalend voor het open weideland-schap, doorsneden door een fijnmazig stelsel van sloten en vaarten.

Slechts een gering aantal (glas)tuinbouw-bedrijven is gevestigd in het beheergebied. Hoewel dit een ander soort bedrijven zijn, is ook hier sprake van een sterke betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor het watersysteem.

Het Europees landbouwbeleid stuurt met regelgeving en financiële ondersteuning aan op modernisering en verdere vergroening van de landbouw. Het schoon krijgen en schoon houden van water is daarbij een essentieel onderdeel. De agrarische sector heeft dit belang met het Deltaplan Agrarisch Water-beheer (DAW) benadrukt en heeft met Rijk en waterschappen afgesproken dat zij verantwoordelijkheid wil nemen bij de wateropgaven in agrarisch gebied. Intensieve samenwerking tussen de agrarische bedrijven en de waterschappen is nodig om de bestaande knelpunten op te lossen. Te denken valt aan verontreiniging van het water met te veel meststoffen of gewasbeschermingsmiddelen, verzilting, te veel dan wel te weinig water.

Gezien het gezamenlijk belang van voldoende schoon water werkt het waterschap mee aan initiatieven op dit vlak vanuit de landbouw. Daarbij valt ook te denken aan het, met collectieven van agrariërs, begeleiden en waar nodig financieel ondersteunen van diensten die agrariërs verrichten ten behoeve van het waterbeheer. Daarbij zet het waterschap in op co-financiering vanuit het Plattelands-ontwikkelingsprogramma (POP3).

Samenwerken met agrariërs in het gebied

In het streven om het water in ons gebied de komende jaren nog schoner en gezonder te maken speelt de landbouw een grote rol. De ontwikkeling van kennis, technieken en regelgeving gaat snel. Daarbij ligt veel nadruk op mogelijkheden om meer vergroening en duurzaamheid in agrarische bedrijfsvoering door te voeren, met behoud van een gezond economische perspectief voor de agrariër. Het is de uitdaging voor iedere agrariër om komende jaren te werken aan uitvoering van de mogelijkheden in de praktijk.

In het beheergebied van het waterschap zijn diverse agrariërs die de verantwoordelijkheid nemen en samen met het waterschap werken aan het verbeteren van het watersysteem en de waterkwaliteit. Zo zet een melkveehouder in Muiden zich met inrichting en beheer van natuurvriendelijke oevers in voor verbetering van het leefgebied voor plant en dier. Door vergroting van de mestopslag kan de periode van uitrijden geoptimaliseerd worden. Een ander voorbeeld is een

10. Schoon water

melkveebedrijf in Weesp. Op dit moderne bedrijf zijn diverse technieken toegepast om negatieve invloed op water en milieu te voorkomen.

Samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven

Het beleid en de uitvoering van de watertaken van het waterschap en de gemeenten zijn sterk met elkaar verweven. Afstemming op het gebied van riolering, zuivering en watersysteem is noodzakelijk om afvalwater veilig en tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten in te zamelen, te transporteren en te zuiveren en om de negatieve invloed van de waterketen op het watersysteem te beperken.

Het waterschap zet in op samenwerking met gemeenten in de waterketen, met name voor een goede afstemming over investeringen in riolering, zuivering en watersysteem. Met het gezamenlijke Handboek Stedelijk Afvalwater (november 2013) geven het waterschap en de gemeenten richting aan de samenwerking in de waterketen. De hierin opgenomen uitgangspunten voor doelmatig en kosteneffectief waterketenbeheer en het proces dat het

waterschap en gemeenten hierbij wensen te doorlopen, vormen een stevige basis voor goede en constructieve samenwerking. Jaarlijks wordt over de (resultaten) van samenwerking gerapporteerd in het BOWA (Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied).

Waar nodig zal het waterschap ook afstemmen met drinkwaterbedrijven, met name op het gebied van het voorkomen van microverontreinigingen in oppervlaktewater voor drinkwaterbereiding. Binnen Waternet vindt er veelvuldig afstemming plaats met de drinkwatertak van Waternet. Het waterschap is verder ook betrokken bij zogenaamde gebiedsdossiers*) voor de bescherming van waterwinningen voor drinkwater.

*) *Zo'n dossier bevat informatie over de grondwaterwinning en een beschrijving van de risico's voor de grondwaterkwaliteit. De dossiers zijn onderdeel van de gebiedsaanpak per drinkwaterwinning.*

Metten, analyseren en kennis delen

In afstemming met de omgeving bepaalt het waterschap wat wenselijk, haalbaar en realistisch is, welke (kosten)effectieve maat-

regelen genomen worden of waar bijsturing van reeds ingezette maatregelen gewenst is. Hiervoor is kennis nodig.

Het waterschap werkt aan een scherp beeld van de waterkwaliteit en de ecologie, volgt ontwikkelingen, beheert en deelt deze kennis en stuurt bij waar nodig en mogelijk. Daarvoor worden relevante gegevens verzameld en in samenhang geanalyseerd en gepresenteerd.

Het waterschap heeft veel kennis en treedt op als regisseur bij het bepalen van KRW-doelen en verbetermaatregelen. Het waterschap zal de kennis waar nodig verder uitbreiden en zet in op meten bij specifieke kennisbehoeften (vraaggericht meten), samenwerking en het delen van gegevens.

Zo betreft het waterschap betrokkenen en belanghebbenden bij het gezamenlijk opbouwen van kennis. Het waterschap faciliteert dit met het verzamelen, combineren en bruikbaar en begrijpelijk maken van gegevens.

Het waterschap richt zich bij de monitoring van de waterkwaliteit op de ecologische sleutelfactoren.

10. Schoon water

Planadvies, vergunningverlening, toezicht en handhaving

Het waterschap verzamelt en verwerkt watersysteemdata tot bruikbare en begrijpelijke informatie voor verschillende doeleinden. Voor het opstellen van eigen plannen en voor het adviseren bij en toetsen van activiteiten en plannen van derden, werkt het waterschap een hulpmiddel uit om eenvoudig zicht te hebben op kansen, knelpunten en aandachtsgebieden in het beheergebied van het waterschap. Ook hierbij staan de ecologische sleutelfactoren centraal.

Een aandachtspunt voor het waterschap is de waterdiepte van wateren die in onderhoud zijn bij derden. Toezicht en handhaving kunnen een belangrijke rol spelen door mogelijke knelpunten aan te pakken.

Beheer en onderhoud door het waterschap

Het schonen en baggeren van primaire wateren (hoofdwatergangen en boezemwateren) zorgt voor een ongestoorde aan- en afvoer van water, houdt de wateren bevaarbaar en richt zich op het bereiken van waterkwaliteitsdoelen. Het waterschap heeft hiervoor een Integraal meerjarenprogramma.

10.6 Financiële consequenties

De ambities voor Schoon Water hebben een aantal financiële consequenties voor de Meerjarenbegroting. Het voorstel is om jaarlijks een budget van € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor watermaatregelen in overig water. Het waterschap kan het budget naar verwachting verhogen met subsidies in het kader van het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3).

11. Waterketen

11.1 Inleiding

Binnen de waterketen draagt het waterschap zorg voor het transporteren en zuiveren van stedelijk afvalwater. Stedelijk afvalwater is huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, regenwater, grondwater of ander afvalwater.

De taken omvatten aanleg, beheer en bedrijfsvoering van de rioleindgemalen, de persleidingen en vrijvervaltransportriolen naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) en de rwzi's zelf. Ook de verwerking en het nuttig gebruik van de restproducten (slib, gas) behoren tot de taken van het waterschap. Jaarlijks behandelt het waterschap ongeveer 130 miljoen kubieke meter afvalwater, waarvan twee derde op de rwzi's Amsterdam West en Westpoort (zie bijlage 4 voor een overzicht van de zuiveringskringen).

De waterketen verandert sterk. Innovaties in zuiveringstechnieken en nieuwe samenwerkingsverbanden met publieke en private partijen scheppen een nieuw perspectief voor de (toekomstige) rol van het waterschap. Het waterschap neemt initiatief en anticipeert op ontwikkelingen.

11. Waterketen

11.2 Wensbeeld 2030

In 2030 bestaat de term afvalwater niet meer. Water in de waterketen is een bron voor grondstoffen, energie en water. Terugwinning van grondstoffen en energie uit afvalwater gebeurt waar dit het meest efficiënt is: bij de bron (zoals voedselvermalers), in het transportsysteem en/of op de (centrale) zuivering. Dankzij de terugwinning levert de waterketen een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de samenleving.

Terugwinning of hergebruik van grondstoffen uit afvalwater is op grote schaal gerealiseerd. Reststoffen in het effluent zijn tenminste tot de wettelijke grenzen verwijderd.

De waterketen is doelmatig, duurzaam en flexibel georganiseerd, om te kunnen inspelen op veranderende regelgeving en ontwikkeling en in de samenleving. Innovaties in de waterketen komen mede tot stand door intensieve samenwerking met de publieke (met name gemeenten, als gelijkwaardige partner) en private partners.

Afstromend hemelwater wordt – waar dat nuttig is – gebruikt en/of lokaal verwerkt. Het komt

dan niet in de waterketen terecht. Dit bevordert het zuiveringsproces van een rwzi en heeft een positieve invloed op het energieverbruik van gemalen. Daarnaast is verdunning van rioolwater met regenwater en grondwater ongunstig voor het winnen van energie en het terugwinnen van grondstoffen. Het hemelwater kan lokaal in het leefmilieu van grote waarde zijn.

11.3 Maatwerk in de waterketen

Het waterschap transporteert en zuivert het afvalwater op een doelmatige en duurzame manier en houdt daarbij optimaal rekening met de wensen van de waterketenpartners en kansen vanuit de markt. Hiertoe levert het waterschap maatwerk. Het waterschap draagt hierdoor bij aan de instandhouding en verbetering van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving en een goede volksgezondheid, waterkwaliteit en ecologie.

Door intensieve samenwerking tussen het waterschap, de inliggende gemeenten, de drinkwaterbedrijven en private partijen sluiten processen, producten en diensten van het waterschap aan op de wensen van de gebruikers. Daarbij zijn de schaalvoordelen vanuit het Bestuursakkoord Water benut. Gezamenlijk met

de waterketenpartners wordt op locaties waar de effecten van emissies op het oppervlaktewater groot zijn, onderzoek verricht naar de beste oplossing voor de gehele waterketen. Hierdoor voldoen zowel de rwzi's als de gemeentelijke rioolstelsels aan de capaciteits-eisen en de waterkwaliteitsdoelstellingen.

11.3.1 Doelen 2021

- Het waterschap neemt stedelijk afvalwater af conform overeenkomsten en transporteert het op een doelmatige manier naar de zuivering.
- De zuiveringen voldoen aan de lozingseisen, waarbij de zuiveringsprestatie is afgestemd op het ontvangend water.
- Het transport en zuiveren van afvalwater gebeurt op een energie-efficiënte manier.

11.3.2 Indicatoren

- Het waterschap voldoet aan de afname-overeenkomsten opgesteld met de waterketenpartners (100%).
- RWZI's voldoen aan effluenteisen (nalevingspercentage 99,5%).
- Energie efficiëntie (verbetering 2% per jaar).

11. Waterketen

11.3.3 Aanpak op hoofdlijnen

Samenwerking

Voorwaarde voor maatwerk in de waterketen is goede samenwerking tussen de waterketenpartners. Het waterschap zal dan ook in deze planperiode de bestaande samenwerkingsverbanden intensief onderhouden en nieuwe samenwerkingsverbanden aangaan.

Een belangrijk resultaat van samenwerking met de waterketenpartners, zoals de inliggende gemeenten, is de realisatie van de afname-overeenkomsten van stedelijk afvalwater tussen het waterschap en waterketenpartners. Afstemming tussen afvalwateraanbod en zuiveringscapaciteit van de rwzi vraagt om een structurele uitwisseling van korte- en lange-termijnprognoses. Als basis voor de afname-overeenkomsten heeft het waterschap voor de twaalf zuiveringskringen (zie bijlage 4 voor een overzicht van de zuiveringskringen) optimalisatie-studies beschikbaar.

Het waterschap werkt ook in samenwerkingsverbanden met private partijen aan maatschappelijk verantwoord en duurzame oplossingen voor afvalwaterverwerking binnen de water-

keten. Het Pharmafilter bij het Academisch Medisch Centrum is een goed voorbeeld, evenals de struvietreactor op rwzi Amsterdam-West.

Centrale zuiveringen

Op de korte- en middellange termijn richt het waterschap zich, voor de verwerking van stedelijk afvalwater, op de centrale rwzi's. Om te kunnen voldoen aan de lozingseisen wordt de komende periode hard gewerkt aan de rwzi's, gemalen en het persleidingsstelsel. De rwzi Weesp ondergaat een grootschalige vernieuwing en bij de overige rwzi's worden procesoptimalisaties uitgevoerd. Daarbij gaat het onder meer om de vernieuwing van de slibverwerking op rwzi Amstelveen en het installeren van zonnepanelen op rwzi Horstermeer. De rwzi Horstermeer voorziet daardoor volledig in de eigen elektriciteitsbehoefte.

Het waterschap bouwt in de planperiode een regiekamer, voor de centrale regie op de bedrijfsvoering, de processturing en procesbewaking. Dit maakt een efficiëntere sturing van de zuiveringsprocessen mogelijk. Voor de rwzi's Amsterdam-West, Amstelveen, de Ronde Venen, Maarssen en Uithoorn en het gemalen-

beheersysteem zal in de periode 2016- 2020 de procesautomatisering vervangen worden.

Het waterschap doet onderzoek naar mogelijkheden om de waterketen ook in de toekomst doelmatig en duurzaam te beheren. Daarbij gaat het onder meer om efficiëntere zuiveringstechnieken, optimale processturing en een optimale schaalgrootte van zuiveringskringen.

Daarnaast doet het waterschap onderzoek naar het duurzaam bouwen van installaties door bijvoorbeeld hergebruik van materialen (circulair handelen) en het modulair, industrieel en flexibel bouwen van rwzi's. De winning van grondstoffen en energie uit afvalwater staat uiteraard ook hoog op de innovatieagenda (zie paragraaf 11.5.3 voor de aanpak op hoofdlijnen voor grondstoffen, energie en water).

Decentraal

Het waterschap onderzoekt in hoeverre decentrale afvalwaterverwerking maatschappelijke winst oplevert. De aanpak richt zich op de grote vervuilingbronnen (puntbronnen) in het beheergebied (zie bijvoorbeeld hierna onder de aanpak van microverontreinigingen). Daarnaast anticipeert het waterschap op wensen vanuit

11. Waterketen

de samenleving om zelfvoorzienend te zijn en begeleidt kansrijke initiatieven.

11.4 Microverontreinigingen in de waterketen

Het waterschap anticipeert op de maatschappelijke vraagstukken over microverontreinigingen (onder meer medicijnresten, bestrijdingsmiddelen microplastics, contrastvloeistoffen en hormoonverstorende stoffen). Het waterschap ontwikkelt een strategie om ervoor te zorgen dat microverontreinigingen geen belemmering gaan vormen voor hergebruik van het effluent of voor lozing van het effluent op het oppervlaktewater.

11.4.1 Doel 2021

Het waterschap heeft er voor gezorgd dat microverontreinigingen geen belemmering vormen voor hergebruik van het effluent of voor lozing van het effluent op het oppervlaktewater.

11.4.2 Indicator

Gezamenlijk met waterketenpartners ontwikkelen van een strategie voor microverontreinigingen (strategie vastgesteld in 2018).

11.4.3 Aanpak op hoofdlijnen

De effecten van microverontreinigingen in oppervlaktewater zijn nog in onderzoek. Naar verwachting zal de EU hiervoor normen opstellen. Het waterschap anticipeert hierop door in de planperiode een strategie op te stellen die ervoor zorgt dat microverontreinigingen geen belemmering vormen voor het lozen van effluent of het (her)gebruik ervan.

Om het opstellen van de strategie mogelijk te maken brengt het waterschap de grote potentiële vervuilingsbronnen in het beheergebied in beeld. Daarnaast participeert het waterschap actief in landelijke onderzoeken naar de aanpak van microverontreinigingen en onderhoudt nauwe banden met drinkwaterbedrijven. Het waterschap realiseert op verschillende schaalniveaus aansprekende praktijkvoorbeelden van het verwijderen van microverontreiniging (One-step filter en Pharmafilter) en onderzoekt de effectiviteit daarvan. Tevens doet het waterschap onderzoek naar de invloed van de belasting door andere bronnen, zoals het uit- en afspoelen van stoffen uit de landbouw en de glastuinbouw.

11.5 De waterketen als grondstoffen-, energie- en waterfabriek

Het waterschap draagt bij aan het verduurzamen van de samenleving door de waterketen in te richten als grondstoffen-, energie- en waterfabriek. De terugwinning van grondstoffen, energie en water wordt volledig geïntegreerd in de bedrijfsvoering. Voor een doelmatige uitvoering zet het waterschap middelen in op verschillende schaalniveaus in de waterketen. Tevens kan het waterschap reststoffen van derden verwerken, en daardoor zijn installaties efficiënter benutten.

Het waterschap vermarkt grondstoffen, energie en diensten wanneer dit bedrijfseconomisch wenselijk is. Per product of dienst is bepaald of het waterschap dat zelf doet, of het overlaat aan een andere partij.

11.5.1 Doel 2021

Het waterschap richt de waterketen in als een grondstoffen-, energie- en waterfabriek.

11.5.2 Indicator

Het waterschap heeft 2 grondstoffen- en 2 energiefabrieken die aan de daartoe geldende

11. Waterketen

criteria voldoen.

11.5.3 Aanpak op hoofdlijnen

Het waterschap ziet afvalwater als een bron voor grondstoffen, energie en water. Daarom investeert het waterschap in de planperiode in het effectief winnen van grondstoffen en energie uit afvalwater. Tevens doet het waterschap onderzoek naar het gebruik van effluent voor industriële doeleinden. Het waterschap streeft naar waardemaximalisatie volgens de ladder van Lansink (zie de hiernavolgende figuur).

LADDER VAN LANSINK - DE AFVALHIËRARCHIE

Powered by Recycling.nl

Grondstoffen uit afvalwater

De technologische ontwikkeling rond het terugwinnen van grondstoffen gaat zeer snel. Daarom actualiseert het waterschap jaarlijks de strategie op dit gebied. Zodoende is de strategie altijd in lijn met de meest moderne technieken.

Voor de planperiode zet het waterschap in op centrale slibverwerking op de rwzi Amsterdam-West. Rwzi's Horstermeer en Amstelveen houden een eigen volledige sliblijn en worden als proeflocatie ingezet voor onderzoek naar innovatieve technieken.

Thermische druk hydrolyse (TDH) is voor de komende jaren een reële optie. Het waterschap onderzoekt in de planperiode of er samenwerkingsverbanden mogelijk zijn om het slibvolume te vergroten om de effectiviteit van een TDH groter maken. De grootschalige energieproductie via de TDH sluit de winning van grondstoffen, zoals fosfaat, bioplastics en/of cellulose niet uit.

Het waterschap faciliteert decentrale initiatieven die effectieve grondstofwinning als doel hebben. Bijvoorbeeld de pilot "apart urine

inzamelen" van de Heineken Music Hall. Het mogelijke opschalen van deze pilot wordt in de planperiode verder onderzocht en eventueel uitgevoerd. Het waterschap gaat samen met marktpartijen zoeken naar potentiële product-marktcombinaties.

Energie uit afvalwater

Het waterschap volgt onderzoek naar nieuwe technieken voor slibverwerking en het anders inzetten van biogas (groen gas). Omdat de efficiëntie van de energieproductie toeneemt met de schaalgrootte, biedt ook hier het verder centraliseren van de slibverwerking kansen.

Evenals de vorige planperiode sluit het waterschap aan bij de Meerjaren Afspraak (MJA) Energie Efficiëntie van het Rijk (looptijd 2005-2020). De daarin opgenomen energiebesparingsdoelstellingen sluiten aan op de ambitie van het waterschap om op termijn klimaatneutraal te zijn (zie ook hierna onder Doelen 2021 Duurzame waterketen). In de MJA is een verbetering van de energie-efficiency met gemiddeld 2% per jaar afgesproken.

11. Waterketen

11.6 Doelen 2021 Duurzame waterketen

Het waterschap is klimaatneutraal in 2020. Hiervoor neemt het waterschap extra maatregelen, naast de maatregelen in de Meerjarenafspraken energie-efficiency zuiveringsbeheer (MJA-3) en het klimaatakkoord (tussen de Unie van Waterschappen en het Rijk). Onder meer Zbij gemalen, rwzi's en gebouwen van het waterschap wordt duurzame energie gebruikt en opgewekt. Het sluiten van kringloopssystemen draagt ook bij aan het verduurzamen van de waterketen.

11.6.1 Doel 2021

Het waterschap is klimaatneutraal in 2020.

11.6.2 Indicator

De CO₂-uitstoot van het waterschap voor het transport en de zuivering van afvalwater is in 2020 gecompenseerd (CO₂ uitstoot = nul).

11.6.3 Aanpak op hoofdlijnen

Het waterschap is in 2020 klimaatneutraal en daar waar mogelijk worden kringloopssystemen gesloten. Het waterschap heeft in de vorige planperiode een onderzoek-/projectenlijst opgesteld, genaamd "Alle registers voor

klimaat". In de planperiode gaat het waterschap verder met de uitwerking en implementatie. Speerpunten op deze lijst zijn het produceren van energie via zonnepanelen bij rwzi's en gebouwen van het waterschap, inkoop van duurzaam geproduceerde chemicaliën en onderzoek naar het verlagen van het chemicaliengebruik, uitvoeren van levenscyclusanalyses bij investeringen, onderzoek naar de uitstoot van lachgas (N₂O) en methaan (CH₄) bij rwzi's, optimale benutting van biogas en warmte- of koudelevering waar zich kansen voordoen.

11.7 Financiële consequenties

Uitgangspunt in de waterketen is dat de kosten voor het reguliere transport en zuiveren van afvalwater de komende periode naar verwachting niet significant zullen wijzigen. De exploitatiekosten zijn uiteraard onderhevig aan externe factoren zoals de energieprijis, prijs van chemicaliën en de mogelijke belasting op afvalstoffen. De meerjarenbegroting houdt rekening met de ambities voor het (terug) winnen van grondstoffen- en energie. Voor investeringen daarin wordt altijd een minstens budgetneutrale business case opgesteld. Voor de ambitie om in 2020 klimaatneutraal te zijn zullen niet alle potentiële projecten een bud-

getneutrale business case hebben. Per project moet bekend zijn wat de kosten per ton CO₂-reductie zijn en hoe het project bijdraagt aan de klimaatneutraal-ambitie van het waterschap. Op basis daarvan beslist het waterschap of er voor een project extra geld wordt vrijgemaakt mits dit past binnen de tariefafspraken.

12. Op en om het water

12.1 Wensbeeld 2030

In 2030 is het waterschap in het gehele beheergebied buiten Amsterdam, met uitzondering van de Rijkswateren, de integrale uitvoerder van alle watertaken. Dat wil zeggen: het waterschap verzorgt het waterbeheer, het vaarwegbeheer, het nautisch beheer en het zwemwaterbeheer, en draagt medeverantwoordelijkheid voor het mogelijk maken van het recreatieve gebruik op en langs het water en de keringen. Inwoners en gebruikers zijn zich bewust van de rol van het water en het belang van het waterbeheer in het gebied.

Het vaarwater in het beheergebied van het waterschap wordt binnen de randvoorwaarden van het watersysteembeheer benut door beroeps- en recreatievaart en vormt een samenhangend netwerk van vaarwegen. (Recreatie)vaarders kunnen veilig en zonder onnodig oponthoud door het gebied varen. De vaarwegen zijn op de vereiste diepte. Het vaarweg- en nautisch beheer worden bekostigd volgens het profijtbeginsel (de gebruiker betaalt mee).

Aanwonenden en woonbootbewoners onder- vinden minimale last van watergebruikers.

12. Op en om het water

Er wordt volop gerecreëerd. Buiten het deel van de wateren dat vrij gehouden moet worden voor het scheepvaartverkeer is ook ruimte voor andere gebruiksvormen op en langs het water. De ecologie van deze wateren kan naast de recreatiefunctie goed gedijen.

Inwoners en bezoekers van het gebied van het waterschap ervaren de wateren, dijken, gemalen, sluizen en bruggen als een onlosmakelijk onderdeel van het landschap.

Er is aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De wijze waarop het waterschap om gaat met recreatie, landschap en cultuurhistorie dragen bij aan de herkenbaarheid van het waterschap als zelfstandige, milieubewuste overheid.

De waterrijke landschappen rond de stedelijke gebieden zijn goed ontsloten voor langzaam verkeer en wandelaars. Dit is tot stand gekomen in goede samenwerking met de provincies, de gemeenten, het bedrijfsleven, belangenorganisaties en particulieren.

12.2 Vaarweg- en nautisch beheer

12.2.1 Inleiding

Vaarwegbeheer is de zorg dat een watergang bevaarbaar is (fysiek).

Nautisch beheer is de zorg voor een veilig en vlot scheepvaartverkeer (regels).

Zie voor een overzicht van het vaarweg- en nautisch beheer bijlagen 5a en 5b.

Het waterschap is anno 2014 bij provinciaal reglement vaarwegbeheerder en nautisch beheerder van een groot deel van de vaarwateren in het beheergebied. Andere beheerders zijn de gemeente Amsterdam (binnenwateren), het Centraal nautisch beheer Noordzeekanaalgebied dan wel de Havenmeester (haven Amsterdam), de Provincie Noord-Holland (voor de Amstel buiten Amsterdam), het Plassenschap Loosdrecht en Omstreken (voor de Loosdrechtse Plassen), het Recreatieschap Vinkeveense Plassen (voor de Vinkeveense Plassen, met uitzondering van de doorgaande vaarwegen door deze plassen waar het waterschap vaarwegbeheerder is), de gemeenten Hilversum, Stichtse Vecht en Muiden (respec-

tievelijk voor het Hilversums Kanaal, de Danne, de Singel- en Vestinggracht) en Rijkswaterstaat (voor het Amsterdam-Rijnkanaal, IJ en Noordzeekanaal).

Ontwikkelingen

Op grond van de Waterwet (vanaf 2018 de Omgevingswet) wijzen de provincies vaarwegen en vaarwegbeheerders aan. Op een deel van de aangewezen vaarwegen gaan de waterschappen het vaarwegbeheer uitvoeren. In samenhang met de herverdeling komt er een duidelijker kostenverdeling: extra kosten voor het vaarwegbeheer en nautisch beheer boven op het waterbeheer komen ten laste van provincie of gemeente. Na de herverdeling van het vaarwegbeheer gaat een aantal provincies ook de uitvoering van het nautisch beheer heroverwegen. Het waterschap wil de taken van het vaarwegbeheer en nautisch beheer graag uitvoeren, mits er een passende financiering is van de extra kosten.

Het opnieuw aanwijzen van vaarwegbeheerders en de eventuele herbezinning op het nautisch beheer kan overigens leiden tot verschuiving van verantwoordelijkheden en daarmee ook tot een grotere versnippering in de uitvoering van

12. Op en om het water

het vaarwegbeheer en nautisch beheer. Dit staat haaks op het streven van het waterschap om in het gehele beheergebied de integrale uitvoerder te zijn van alle watertaken. Belanghebbenden hebben tijdens de totstandkoming van dit waterbeheerplan desgevraagd aangegeven dat de uitvoering van het vaarwegbeheer en nautisch beheer het beste belegd kan worden bij het waterschap. Argumenten hiervoor zijn onder meer de kennis van en het vertrouwen in het waterschap op watergebied, plus de mogelijkheid voor integrale uitvoering van alle watertaken, met één aanspreekpunt.

12.2.2 Doelen 2021

De doelen voor het vaarweg- en nautisch beheer zijn:

- Er kan veilig en vlot gevaren worden.
- Er is duidelijkheid over de wenselijkheid en de haalbaarheid van uitvoering en verantwoordelijkheid voor het vaarweg- en nautisch beheer bij één organisatie, het waterschap.
- In regionale vaarwegen en vaarwateren onder BRTN-niveau (BRTN = Beleidsvisie Recreatietoervaartnet) waar het waterschap nautisch beheerder is, zijn waar nodig wachtplaatsen bij bruggen en sluizen ingericht, in overleg

met de betreffende beheerders.

12.2.3 Indicator 2021

Een adequate indicator is op dit moment nog niet mogelijk. Dat komt vooral door de afhankelijkheid van anderen om de doelen te halen.

12.2.4 Aanpak op hoofdlijnen

Het waterschap streeft onverminderd naar integrale uitvoering van alle watertaken in het beheergebied. Het waterschap wil daarom de uitkomsten van de aanwijzing van de vaarwegen en vaarwegbeheerders door de provincies samen met andere partijen evalueren, met name ten aanzien van het criterium versnippering. Het waterschap wil in de komende planperiode nagaan of het wenselijk en haalbaar is om vaarwegbeheer en nautisch beheer tot zelfstandige taken van het waterschap te maken en overlegt hierover met alle betrokken overheden (zoals Rijk, provincies, gemeenten, andere waterschappen). Het waterschap onderzoekt de juridische en financiële consequenties en gaat na wat de voor- en nadelen zijn van verschillende financieringsstelsels. Bij een positieve uitkomst stelt het waterschap een concreet plan van aanpak op.

Parallel hieraan bestudeert het waterschap de wenselijkheid om taken op het gebied van vaarwegbeheer en nautisch beheer in opdracht van andere beheerders uit te voeren. Is dit het geval, dan stelt het waterschap een plan van aanpak op voor die uitvoering. Naast de taken van vaarwegbeheer en nautisch beheer kan het specifiek gaan om de bediening van bruggen en sluizen, of bijvoorbeeld het in opdracht van andere beheerders inspecteren en signaleren van de onderhoudstoestand van vaarwegen en objecten.

Met het oog op veilig en vlot varen gaat het waterschap na of er voldoende wachtplaatsen zijn bij bruggen en sluizen die in beheer zijn bij derden. Zo nodig zoekt het waterschap in overleg met deze beheerders naar oplossingen. Het oversteken van het Amsterdam-Rijnkanaal op de verschillende locaties door de recreatievaart kent veiligheidsproblemen. Deze worden algemeen onderkend. Waar nodig adviseert en participeert het waterschap vanuit zijn reguliere werkzaamheden in het komen tot oplossingen voor deze problemen.

Naast heldere en duidelijke regels is ook een goede informatievoorziening van belang voor

12. Op en om het water

een veilig en vlot scheepvaartverkeer. Het waterschap wil er voor zorgen dat beroeps- en recreatievaarders toegang hebben tot actuele informatie over bijvoorbeeld bedieningstijden, stremmingen, relevante regelgeving, drukte op vaarwegen en locaties van openbare aanlegplaatsen (een voorbeeld hiervan is het waar mogelijk faciliteren van het Amsterdamse plan “Buiten gebaande grachten”).

Ook afstemming en integratie van watertaken komt het veilig en vlot varen ten goede. Het waterschap stelt een beheerplan op met relevante informatie voor het vaarweg- en nautisch beheer. Deze informatie kan bijvoorbeeld gebruikt worden om de afstemming te verbeteren van bedieningstijden van bruggen en sluizen. Afstemming van het beheer en onderhoud van eigen objecten met die van andere beheerders kan ertoe bijdragen dat een vaarweg zo min mogelijk gestremd is. Het merendeel van de bruggen en sluizen is in beheer bij en wordt bediend door anderen dan het waterschap. Het waterschap zal zich inzetten om in samenwerking met andere overheden te komen tot een platform dat de afstemming bevordert tussen de beheerders van bruggen en sluizen.

De aanpak voor vaarweg- en nautisch beheer wordt in een jaarlijkse programma uitgewerkt.

12.3 Recreatief medegebruik en cultuurhistorie

12.3.1 Inleiding

Het grootste deel van het beheergebied van het waterschap is cultuurhistorisch en landschappelijk waardevol. Waterbeheer heeft het gebied door de eeuwen heen in belangrijke mate de huidige vorm gegeven. Natte gebieden zijn niet alleen belangrijk vanwege hoge natuurwaarden maar ook vanwege landschappelijke schoonheid en recreatieve mogelijkheden. Het waterschap heeft in het beheergebied circa driehonderd watergerelateerde objecten en elementen met een cultuurhistorische waarde geïnterpreteerd, waarvan 75 eigendom zijn van het waterschap.

De geschiedenis van het waterbeheer heeft zijn sporen ook nagelaten in de vorm van archeologische vondsten en monumenten. Gericht archeologisch onderzoek of nieuwe ingrepen in het landschap kunnen steeds nieuwe sporen aan het licht brengen.

Het watersysteem met sloten, meren en kanalen in het beheergebied van het waterschap heeft veel te bieden voor de recreatie, zowel op en in het water als langs het water. Motorbootvaarders, zeilers, windsurfers, roeiers, kanoërs, zwemmers, pootjebaders, sportduikers en sportvissers maken er dankbaar gebruik van. En als er ijs ligt wordt er (soms massaal) geschaatst. De waterkeringen in het gebied zijn op veel plaatsen voorzien van wandel- en fietspaden.

In eerste instantie zijn provincies, gemeenten en recreatieschappen verantwoordelijk voor het aanleggen en in stand houden van recreatiegebieden en –mogelijkheden. Het waterschap wil echter waar mogelijk genieten van water onder voorwaarden faciliteren en zo een bijdrage leveren aan recreatie op of aan het water.

Ontwikkelingen

De behoefte aan recreatie op, aan en in het water zal de komende jaren naar verwachting groeien. Er wordt een verdere toename verwacht van de kleine recreatievaart en van actieve waterrecreatie zoals roeien en kanoën. Deze toename verhoogt de vraag naar (kwalitatief hoogwaardige) voorzieningen onderweg,

12. Op en om het water

zoals steigers voor de recreatievaart om af te meren en voor bijvoorbeeld sportvissers en voorzieningen voor kanoërs.

De toename van de waterrecreatie noopt tot het beter benutten van het watersysteem voor recreatieve ontsluitingen. In het Groene Hart is het recreatief ontsluiten van het gebied voor pleziervaart via het aan elkaar koppelen van vaarwegen één van de actiepunten voor de komende jaren om het gebied economisch te ondersteunen en daarmee in stand te houden. Ook is er een steeds sterkere maatschappelijke behoefte om op allerlei plaatsen in het oppervlaktewater te kunnen zwemmen.

De toename van waterrecreatie kan leiden tot spanningen met andere functies en met doelstellingen van het waterschap als waterbeheerder, zoals het realiseren van een goede ecologische waterkwaliteit. Meer (vaar)recreanten zorgen bijvoorbeeld voor grotere erosie van oevers en bodem en vragen extra aandacht voor veiligheid en toezicht.

Voor historie in het algemeen en cultuurhistorie en landschap in het bijzonder is sprake van een toenemende aandacht bij burgers. Overheden

beschikken echter over steeds minder geld en moeten dus meer en slimmer samenwerken, met elkaar en met particulieren en het bedrijfsleven.

12.3.2 Doelen 2021

De doelen voor recreatief medegebruik en cultuurhistorie zijn voor de periode tot 2021:

- Knelpunten in doorgaande recreatieve routes (zoals wandel-, fiets-, kano- en sloepenroutes) zijn opgelost.
- Er zijn voldoende recreatieve faciliteiten aan en in het water.
- Duidelijkheid over haalbaarheid en wenselijkheid om zwemwatertaken van de provincies over te nemen.
- Het onderhoud aan niet-operationele cultuurhistorische objecten van het waterschap is uitgevoerd op een vooraf vastgesteld onderhoudsniveau.

12.3.3 Indicatoren 2021

- Minimaal 85% van het beschikbare budget voor recreatief medegebruik, landschap en cultuurhistorie wordt jaarlijks besteed in eigen projecten en initiatieven van derden.
- In 100% van de eigen plannen (watergebieds-

plannen, dijkreconstructieplannen, plannen technische systemen) is aantoonbaar rekening gehouden met recreatief medegebruik, landschap en cultuurhistorie.

12.3.4 Aanpak op hoofdlijnen

Recreatief medegebruik

Momenteel besteedt het waterschap vooral aandacht aan maatregelen op dit gebied in eigen plannen, en reageert op vragen van derden (reactief). De klanten en bestuurlijke partners van het waterschap hebben aangegeven het belangrijk te vinden dat het waterschap zich op het gebied van recreatie, landschap en cultuurhistorie als partner opstelt. Het waterschap wil dit vorm gaan geven, bijvoorbeeld door mee te denken, een financiële bijdrage of op een andere wijze ideeën en oplossingen te faciliteren die passen binnen het kader van het waterbeheer (een concreet voorbeeld hiervan is het initiatief Hollandse Plassen). Belangrijk is ook om te zoeken naar win-win situaties. Dat betekent pro-actief faciliteren door inventarisatie van concrete wensen en ideeën, in overleg met provincies, gemeenten, recreatieschappen en belangenorganisaties. Daarbij kan het gaan om knelpunten in de netwerken van bijvoor-

12. Op en om het water

beeld wandelpaden, fietspaden, kano- en sloepenroutes, maar ook om wensen voor recreatie aan en in het water, zoals hengelsport en pootjebaden. Samen met de betrokken partijen gaat het waterschap vervolgens na welke oplossingen hiervoor mogelijk zijn die niet botsen met de doelstellingen van het waterschap als waterbeheerder. Op deze wijze wil het waterschap de komende jaren samen met de initiatiefnemers van ruimtelijke plannen de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en de gebruiksmogelijkheden verder vorm geven.

Genoemde inspanningen komen ten laste van het bestaande budget voor recreatief medegebruik, landschap en cultuurhistorie. Bij een gelijk blijvend budget betekent dit dat gedurende een aantal jaren budget wordt gereserveerd voor haalbaarheidsonderzoeken en minder budget voor bijdragen aan initiatieven van derden.

Het faciliteren van de watersport mag geen negatieve invloed hebben op het watersysteem. Maatregelen om dit te voorkomen zijn bijvoorbeeld het tegengaan van varen met verontreinigende vaartuigen en/of het stimuleren van varen met vaartuigen met weinig of

geen emissie van bijvoorbeeld olie, zware metalen en huishoudelijk afvalwater, of het afstemmen van de handhavingsinspanning op de waterkwaliteit. Het waterschap zal ook onderzoeken in welke mate het realiseren van meer milieuservicepunten (voor het lozen van afvalwater) bijdraagt aan de waterkwaliteit, en de aanbevelingen/resultaten van het onderzoek waar nodig met de betreffende gemeente oppakken.

Ook de communicatie met de recreatievaarders over nut en noodzaak van bijvoorbeeld vuilwassertanks en milieuservicepunten verdient aandacht.

Voor de officiële zwemwateren volgt het waterschap de Europese Zwemwaterrichtlijn. Dit is beschreven in het hoofdstuk Schoon Water. Voor deze officiële zwemlocaties hebben ook de provincies verantwoordelijkheden en taken. In de planperiode wil het waterschap nagaan in hoeverre het wenselijk en haalbaar is om het gehele zwemwaterbeheer bij waterschappen onder te brengen.

Voor het zwemmen in open water op andere plaatsen dan de officiële zwemwateren heeft

het waterschap een algemene beleidslijn: voor zover het zwemmen niet verboden is op grond van regelgeving voor de scheepvaart en het watersysteem, is het waterschap bereid om mee te denken over wensen op dit gebied, voor zover het past binnen de verantwoordelijkheden van het waterschap. Het waterschap geeft bijvoorbeeld informatie over de lokale zwemwaterkwaliteit bij evenementen of op plekken waar veel gezwommen wordt. Uiteraard blijft zwemmen op die locaties wel op eigen risico.

Cultuurhistorie

Wat betreft de cultuurhistorische waarden is de focus van het waterschap verschoven van herstel en restauratie naar communicatie en educatie over watererfgoed. Herstelprojecten worden meegenomen in het kader van eigen waterhuishoudkundige projecten. Objecten zonder waterhuishoudkundige functie (dus niet-operationeel), in eigendom van het waterschap, worden op het huidige niveau onderhouden. Om deze cultuurhistorische en landschappelijke waarden ook op de lange termijn veilig te stellen, gaat het waterschap in de planperiode na welke objecten het wil behouden. Voor de objecten die het waterschap wil behouden, wordt in beeld gebracht welke

12. Op en om het water

extra herstel- en restauratiewerkzaamheden nodig zijn en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Het waterschap zal op basis van deze informatie een beslissing nemen.

Met het faciliteren van recreatief medegebruik en het vragen van aandacht voor cultuurhistorische, landschappelijke en architectonische waarden vergroot het waterschap het bewustzijn van de recreant over de waarde van het waterbeheer. Het waterschap is gestart met een interactieve webpagina rondom landschap en cultuurhistorie op de eigen website. Op termijn wordt de website onder meer uitgebreid met informatie over recreatief medegebruik. Er worden verbindingen gelegd tussen water, recreatie en cultuurhistorie. Een voorbeeld is het waterliniepad langs de Oude Hollandse Waterlinie. De Stichting Groene Hart realiseert het waterliniepad, en het waterschap levert hieraan een bijdrage. Een ander voorbeeld is de fietsroute "Zicht op de Vechtstreek" waaraan het waterschap heeft bijgedragen. De tocht voert onder meer langs molens en gemalen, verveningsgebieden en buitenplaatsen. Verder kan de interactieve webpagina mogelijk ook informatie geven over stremmingen, bedieningstijden en relevante regelgeving.

Interactie op de webpagina betekent ook dat men uitgenodigd kan worden om mee te denken.

Archeologie

Voor archeologische waarden houdt het waterschap zich aan het Europese Verdrag van Malta, voor Nederland doorvertaald in de Monumentenwet (1988). Bij alle projecten van het waterschap met ruimtelijke ingrepen, waarbij bodemverstoring aan de orde is, wordt zo nodig archeologisch vooronderzoek gedaan.

Architectuur

Goed onderhoud is belangrijk voor de represen-

tatieve functie van objecten. Bij bouwplannen van nieuwe objecten of ingrijpende renovatie besteedt het waterschap expliciet aandacht aan architectuur en het voldoen aan de welstandseisen. Alle in de openbare ruimte zichtbare gebouwen en terreinen van het waterschap, met name waar veel mensen passeren of verblijven, voldoen tenminste aan de eisen van welstand.

Het waterschap zal eigendommen alleen overdragen of verkopen als de instandhouding voldoende is gewaarborgd. Voor eigendommen van het waterschap handelt het waterschap conform de algemene Beleidsuitgangspunten Onroerende Zaken AGV (2008).

12.4 Financiële consequenties

Op grond van de ambities ten aanzien van Op en Om het Water zijn er geen grote financiële consequenties voor de Meerjarenbegroting.

13. De positie van het waterschap in de samenleving

Het waterschap wil een herkenbare, innovatieve, transparante en betrouwbare partij zijn die open communiceert naar inwoners/bedrijven en waarmee partners graag samenwerken. Dit vraagt bekendheid en zichtbaarheid van het waterschap bij het publiek.

Een goed waterbeheer wordt door de samenleving als een vanzelfsprekendheid ervaren. Daarom wil het waterschap zich meer profileren omdat het niet zondermeer vanzelfsprekend is. Het streven is om de samenleving meer bewust te maken van water in al zijn facetten.

13.1 Inleiding

De leden van het Dagelijks Bestuur van het waterschap brengen duidelijk de rol en de verantwoordelijkheid van het waterschap voor het voetlicht. Hierbij geldt dat:

- communicatie open en interactief is;
- kennis in het veld zoveel mogelijk wordt gezocht en benut;
- de benadering door waterschap en medewerkers dienstbaar, flexibel en deskundig is.

13. De positie van het waterschap in de samenleving

13.2 Positionering van het waterschap

Het waterschap is volledig verantwoordelijk en beslist over de manier waarop het waterschap de taken in het beheergebied uitvoert. Vaak met unieke en vooruitstrevende oplossingen. Het waterschap gaat uit van het algemene nut; dit betekent dat het waterschap altijd met dat uitgangspunt een belangenafweging maakt.

Het publiek schrijft aan een waterschap veelal de volgende rollen toe:

- de autoriteit van het water;
- de verantwoordelijke voor kwaliteit en veiligheid op het gebied van water;
- de kenner op het gebied van water.

Het waterschap is verantwoordelijk voor de kwaliteit en veiligheid op het gebied van water maar maakt zich er ook sterk voor dat de samenleving water als een verrijking van de omgeving ervaart. Het waterschap maakt daarvoor keuzes en weegt daarbij het algemeen belang en individuele belangen tegen elkaar af. Bij dit soort kwesties is adequate communicatie met het publiek onmisbaar. Daarbij past participatie: het waterschap wil

doelgroepen actief en vroegtijdig betrekken bij processen die hen raken, zodat ze hun inbreng kunnen leveren. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor verantwoorde en afgewogen beslissingen door het waterschap. Daarnaast is het wenselijk dat doelgroepen zich bewust zijn van het feit dat ze leven, werken en recreëren in een waterrijk gebied, en weten welke lusten en lasten dit met zich kan meebrengen. Voor doelgroepen moet duidelijk zijn wat van hen verwacht wordt bij calamiteiten zoals een dijkdoorbraak – het waterschap stimuleert hun zelfredzaamheid.

Het waterschap is eindverantwoordelijk voor de te nemen besluiten en stelt zich ten doel hierin transparant te opereren. Met als uiteindelijke resultaat: betere informatievoorziening, beter management van verwachtingen, betere oplossingen en meer tevredenheid bij burgers, bedrijven en mede-overheden.

13.3 Communicatiestrategie

Zichtbaarheid

Het waterschap streeft naar meer zichtbaarheid bij het publiek. Dit geldt voor alle fases in het bestuurlijk traject, dus zowel bij planvorming

als besluitvorming, maar ook tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit doen we door duidelijk te communiceren in al deze fases waarbij het uitgangspunt is dat het publiek weet wat de kerntaken van het waterschap zijn: waar staan we voor en waar doen we het voor. Hierbij zet het waterschap een mix van communicatiemiddelen in zowel online als offline. Social media spelen een steeds belangrijkere rol in de communicatie met het publiek. Het waterschap doet onderzoek vooraf en na afloop van een project om te meten of bovenstaande doelstelling is behaald.

Diversiteit in doelgroepen

Het werkgebied van het waterschap is veelomvattend en de werkzaamheden vinden zowel in stedelijk- als landelijk gebied plaats. Inherent hieraan is dat het waterschap te maken heeft met een grote diversiteit aan doelgroepen met diverse etnische achtergronden. Dat vraagt om een doelgroepgerichte aanpak met een bijbehorende mix van communicatiemiddelen. Met als doel de bekendheid van het waterschap bij diverse doelgroepen te vergroten.

Co-creatie

Om de relatie met de mensen en bedrijven in

13. De positie van het waterschap in de samenleving

het gebied in de gewenste vorm continu te onderhouden en waar mogelijk te versterken wil het waterschap verder gaan dan de dialoog. Het waterschap zoekt de verbinding met inwoners die aansluit bij veranderende behoeftes en verwachtingen in de samenleving. Zo kunnen we samen concreet benoemen hoe belangrijk we iets vinden. Denk bijvoorbeeld aan de waterkwaliteit. De definitie hiervan is niet voor iedere doelgroep hetzelfde. Juist inspelen op kleinschalige initiatieven door inwoners hoort hier bij. Het waterschap streeft daarom naar co-creatie als onderdeel van omgevingsmanagement. Het waterschap werkt hierin samen met Waternet aan het ontwikkelen van nieuwe methodes en werkwijzen om de verbinding met publieksgroepen te realiseren. Het waterschap doet onderzoek naar de kwantiteit en kwaliteit van co-creatie. Op basis van de uitkomsten van een effectmeting zet het waterschap de optimale mix van communicatiemiddelen in.

13.4 Kernboodschap

De communicatiestrategie van het waterschapsbestuur wordt kernachtig als volgt samengevat: Verantwoord beslissen over het water in de samenleving.

Deze samenvatting vat de sleutelbegrippen voor het werkterrein, de aanpak, de verantwoordelijkheid en de invulling ervan samen. Vanuit de vastgestelde rol en bestuurlijke ambitie, zijn dit de waarden die passen bij het waterschap:

- open;
- modern;
- innovatief;
- beschermend;
- ervaren;
- vertrouwenwekkend;
- kwalitatief.

Verantwoord

- Eindverantwoordelijk voor de waterschapstaken in het beheergebied, met inachtneming van de diverse belangen.
- Weloverwogen en toekomstgericht.

Beslissen

- Het waterschap is beleidsbepalend.

Over het water

- Water is een cyclus en het waterschap toont dat (samen met de gemeente Amsterdam) door haar rol als opdrachtgever voor Waternet.

- Het waterschap maakt water een onderdeel van de ruimtelijke inrichting.

In de samenleving

- Het waterschapsbestuur is een democratisch bestuur, gekozen door de samenleving.
- Er is een uniek samenspel met Rijk, provincies en gemeenten.
- Maatschappelijk betrokken met oog voor burgerparticipatie.

Communicatie waterschap en Waternet

De eindverantwoordelijkheid voor de taken die Waternet uitvoert voor het waterschap, berust bij het waterschap. Het versterken van de duidelijkheid over deze rolverdeling speelt in de communicatie een belangrijke rol.

Het waterschap communiceert altijd vanuit de eigen positie en heeft waar nodig contact met het publiek. Daarbij schept het waterschap steeds duidelijkheid over de onderlinge relatie met Waternet, dat ook taken uitvoert voor de gemeente Amsterdam. Het waterschap is de initiatiefnemer en afzender van alle communicatie die samenhangt met een besluitvormingsproces.

13. De positie van het waterschap in de samenleving

Verduidelijking van de onderlinge relatie biedt het waterschap de mogelijkheid zich meer te profileren als een vooruitstrevend en innovatief waterschap dat de uitvoerende waterschapstaken bij Waternet onderbrengt. De hoge score van Waternet in klanttevredenheidsonderzoeken biedt volop kansen voor het waterschap om zich met zijn kwalitatief goede uitvoeringsorganisatie te associëren. Die kwaliteit straalt ook af op het waterschap. Daarnaast maken medewerkers van Waternet altijd duidelijk dat zij in opdracht van het waterschap of de gemeente Amsterdam werken. Dit kan zijn tijdens bewonersbijeenkomsten, maar ook bij allerlei andere communicatiemiddelen die worden ingezet.

Afstemming communicatie met derden

Wanneer projecten van het waterschap ook de verantwoordelijkheden raken van gemeenten, provincies of andere betrokken instanties wordt er altijd gekeken of de communicatie naar bewoners en andere belanghebbenden gezamenlijk opgepakt wordt.

Doelen:

- Het waterschap is meer zichtbaar bij het publiek
- Het waterschap zorgt ervoor dat initiatieven

en concrete resultaten – ook digitaal- worden gecommuniceerd.

- Het waterschap draagt bij aan bewustwording van nut en noodzaak van de waterschapstaken bij uiteenlopende doelgroepen.
- Het waterschap maakt aan het begin van elk project met een waterschapstaak duidelijk wat de rol van het waterschap is.
- Het waterschap streeft naar co-creatie met de publieksgroepen
- Het waterschap voegt zich naar een steeds veranderende samenleving en sluit aan op de behoeftes van de samenleving.

Indicatoren:

- Zichtbaarheid bij het publiek wordt bij 80% van de grote en langdurige projecten onderzocht.
- Wanneer er sprake is van co-creatie met het publiek, wordt het effect hiervan gemeten zowel kwantitatief als kwalitatief.

13.5 Communicatie op vier niveaus

Positionering, visie en strategie krijgen hun uitvoering op vier niveaus:

Communicatie in brede zin

Dit niveau omvat de algemene communicatiemiddelen, zoals de website, het brochuremateriaal, digitale nieuwsbrief en sponsoring. Doorontwikkeling van de website met o.a. het inrichten van een platform cultuurhistorie krijgt extra aandacht. Met de publiekscampagne 'Zonder waterschap staat alles onder water' brengt het waterschap de waterschapstaken bij het grote publiek onder de aandacht.

Bestuurlijke communicatie

Hierbij gaat het om de communicatiemiddelen ter ondersteuning en versterking van het besluitvormingsproces en de bestuurlijke rol die het waterschap daarin speelt. Te denken valt aan woordvoering, inspraak- en informatieavonden en bekendmakingsadvertenties. De bekendmakingsadvertenties worden online gepubliceerd via www.overheid.nl. Belanghebbers kunnen een e-mail abonnement nemen op alle publicaties van het waterschap in het online waterschapsblad. De lokale pers wordt actief benaderd met persberichten en via persoonlijke contacten met de woordvoerder van het waterschap.

Bestuurders zijn aanwezig tijdens inspraak- en

13. De positie van het waterschap in de samenleving

informatieavonden. Bij inspraakavonden is het waterschap afzender en is de bestuurder 'in the lead'. Bij informatieavonden die vooraf gaan aan het besluitvormingsproces kunnen bestuurders zich profileren als opdrachtgever van Waternet door nut en noodzaak kort toe te lichten.

Zo kan het bestuur al in een vroeg stadium de dialoog aangaan met belanghebbenden om uiteindelijk de verbinding met het publiek te realiseren.

Sociale media worden in de communicatie steeds belangrijker. Twitteren is een middel om als bestuurder het waterschap zichtbaar te maken. Een aantal bestuurders doet dit al. Leden van het Dagelijks Bestuur van het waterschap kunnen zich via een eigen twitter-account profileren en zo de dialoog aangaan met belanghebbenden.

Projectcommunicatie

Dit zijn de communicatiemiddelen die de relatie leggen tussen het bestuur en resultaten in uitvoeringsprojecten. Belangrijke mijlpalen, bijvoorbeeld het in werking stellen van een nieuw gemaal, zijn bij uitstek momenten voor het bestuur om naar voren te treden en nut en

noodzaak toe te lichten.

Publiekscommunicatie in de regio

In het werkgebied zet het waterschap verschillende communicatie-activiteiten in. Doel hiervan is het waterschap te etaleren op een breder gebied dan alleen projectcommunicatie. Het gaat hier om de beleving van het water in het gebied en hoe het waterschap het mogelijk maakt daarvan te genieten. Met deze activiteiten richt de communicatie zich op de inwoners van het hele gebied of delen ervan. Hiervoor creëert het waterschap eigen communicatiemomenten en -middelen, waarbij de parels en ambassadeurs van het waterschap in het gebied ingezet worden om het waterschap en zijn verantwoordelijkheden zichtbaar te maken. Ook via het sponsoren van evenementen en activiteiten genereert het waterschap zichtbaarheid en maakt het werk van relatiemanagement.

13.6 Relatiemanagement

Relatiemanagement verbetert en stimuleert de dienstverlening aan en de samenwerking met de gemeenten en andere samenwerkingspartners. Dat gebeurt door kansen en knelpunten in de samenwerking te signaleren, betrokkenen te

verbinden, periodiek overleg te voeren met de gemeenten binnen het beheergebied van het waterschap, relevante informatie te verzamelen en te adresseren en bestuurlijke evenementen te initiëren en te faciliteren.

14. Uitvoering en financiële consequenties

14.1 Maatregelen en risicomanagement

Dit waterbeheerplan stelt doelen en ambities vast voor een periode van zes jaar. Door middel van indicatoren zijn doelen meetbaar gemaakt, waarbij steeds is aangegeven wanneer de doelstelling bereikt moet zijn. De referentie hierbij is het begin van de planperiode. Het is evident dat zich gedurende deze relatief lange looptijd diverse bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen zullen voordoen. Deze zullen steeds van invloed zijn op de wijze waarop en de mate waarin het waterschap de doelen bereikt. Het is om deze reden niet wenselijk een tot en met 2021 "dichtgetimmerd" maatregelenpakket op te nemen in het waterbeheerplan.

De doelen en de mogelijke risico's (onvoorziene ontwikkelingen, bijvoorbeeld nieuwe klimaat-scenario's op basis van voortschrijdend inzicht, maar ook bestuurlijke, organisatorische, economische en technische ontwikkelingen) moeten dus regelmatig tegen de actualiteit bezien worden. Dat stelt het bestuur in staat om te bepalen of er aanvullende maatregelen nodig zijn, of dat termijnen of doelen aangepast moeten worden.

14. Uitvoering en financiële consequenties

Met jaarlijks vast te stellen programma's met te evalueren doelen, als onderdeel van de financiële begrotingscyclus, kan het waterschap flexibel inspelen op maatschappelijke- en bestuurlijke ontwikkelingen. Noodzakelijke bijsturing in doelen en werkwijze is daardoor jaarlijks mogelijk.

Werkwijze

Als onderdeel van de beleid- en begrotingscyclus stelt het waterschap jaarlijks een meerjarenbegroting op, gebaseerd op de activiteiten die nodig zijn voor een goede uitvoering van de waterschapstaak. Het waterbeheerplan vormt de basis voor de meerjarenbegroting. De benodigde maatregelen om de doelen te halen worden opgenomen in programma's. Deze programma's maken onderdeel uit van de jaarbegroting. Bij het maken van de bestuursrapportages worden de indicatoren uit het waterbeheerplan vergeleken met de huidige situatie en wordt bepaald hoe ver we nog van onze doelen verwijderd zijn. De jaarcyclus maakt het dus mogelijk om, met de te behalen doelen in het vizier, waar nodig programma's bij te stellen naar aanleiding van opgedane ervaringen en nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

De begroting van het waterschap is onderdeel van onder meer de afstemming met de provincies.

14.2 Kosten 2016-2021 per thema

Per thema zijn de jaarkosten oftewel de exploitatielasten verzameld. Hierin zijn de kapitaallasten opgenomen van de bestaande én in de planperiode uit te voeren nieuwe investeringen. De investeringen komen

niet ineens ten laste van de exploitatie, maar gefaseerd door afschrijving. De volgende investeringsbedragen zijn gepland. NB: het thema Waterketen is voor de begroting ondergebracht bij Schoon water.

Investeringsbedragen per thema (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Waterveiligheid	30.300	31.660	21.361	18.870	17.279	15.688
Schoon water	33.132	20.900	18.900	9.150	17.400	17.400
Voldoende water	9.600	9.400	9.200	9.000	9.000	9.000
Algemeen				2.500		
Totaal	73.032	61.960	49.461	39.520	43.679	42.088

De exploitatiekosten per thema, inclusief de kapitaallasten van bovenstaande investeringen, verlopen gedurende de planperiode als volgt:

Meerjarenbegroting per thema (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Waterveiligheid	29.772	34.791	39.565	41.905	43.104	44.122
Schoon water	84.457	85.072	84.820	84.492	81.285	81.691
Voldoende water	30.988	31.315	31.539	31.724	32.028	32.995
Op en om het water	2.464	2.447	2.430	2.413	2.396	2.379
Draagvlak	11.298	11.298	11.298	11.298	11.298	11.298
Algemeen	12.451	12.431	12.411	12.031	12.031	12.031
Totaal	171.430	177.354	182.062	183.863	182.142	184.515

Waarvan ten laste van

Zuiveringsheffing	79.621	80.260	80.254	79.597	76.729	77.188
Watersysteemheffing	91.809	97.094	101.808	104.266	105.413	107.327

14. Uitvoering en financiële consequenties

14.2.1 Tarievenstructuur

De Waterschapswet onderscheidt de waterschapstaken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. Dit worden ook wel de kostendragers genoemd. De kosten hiervan moeten worden gedekt uit de opbrengsten van de financieringsbronnen: respectievelijk de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing. Naast deze heffingen is er een aparte verontreinigingsheffing voor directe lozingen. Ten laste van de kostendrager zuiveringsbeheer komen de kosten van het transport en het zuiveren van afvalwater en de verwerking van zuiveringsslib. De kostendrager watersysteembeheer bevat alle overige kosten, zoals de zorg voor waterkeringen en waterkwantiteit.

14.2.2 Doelstelling tariefsverloop

Het verloop van de tarieven tot en met 2019 is geprognoseerd in de door het Algemeen bestuur vastgestelde Begroting 2015. Voor de laatste twee jaren van de planperiode (2020 en 2021) is gebruik gemaakt van de brongegevens voor de Begroting 2015. De verwachte tarieven worden exclusief inflatie weergegeven; bij de vaststelling van de begroting worden deze gecorrigeerd met de verwachte inflatie.

Verwachte tariefstijgingen in de planperiode exclusief inflatie (behalve 2015):

Jaar	Zuiveringsheffing	Watersysteemheffing
2015	-0,4%	4,1%
2016	-0,7%	3,5%
2017	0,0%	3,5%
2018	0,0%	3,5%
2019	0,0%	3,5%
2020	-1,87%	3,5%
2021	-0,61%	3,5%

Bronnen van de voorgaande tabel:

Tot en met 2019 Begroting 2015; voor 2020 en 2021 is gebruik gemaakt van de brongegevens voor de Begroting 2015.

De stijging in de watersysteemheffing is voor het grootste deel het gevolg van de bijdrage aan het HWBP; vanaf 2021 dalen de totale (kapitaal)lasten voor het HWBP. In 2021 is het effect op de tarieven echter nog minimaal.

De daling van de zuiveringsheffing in 2020 en 2021 wordt veroorzaakt door de dotatie aan de reserve "Te dekken exploitatiesaldo". Jaarlijks, tot en met 2019, wordt € 4,0 mln aan deze reserve toegevoegd. In 2020 loopt dit terug naar € 1,3 mln en daarna is er geen dotatie meer.

14.2.3 Tariefsbepaling

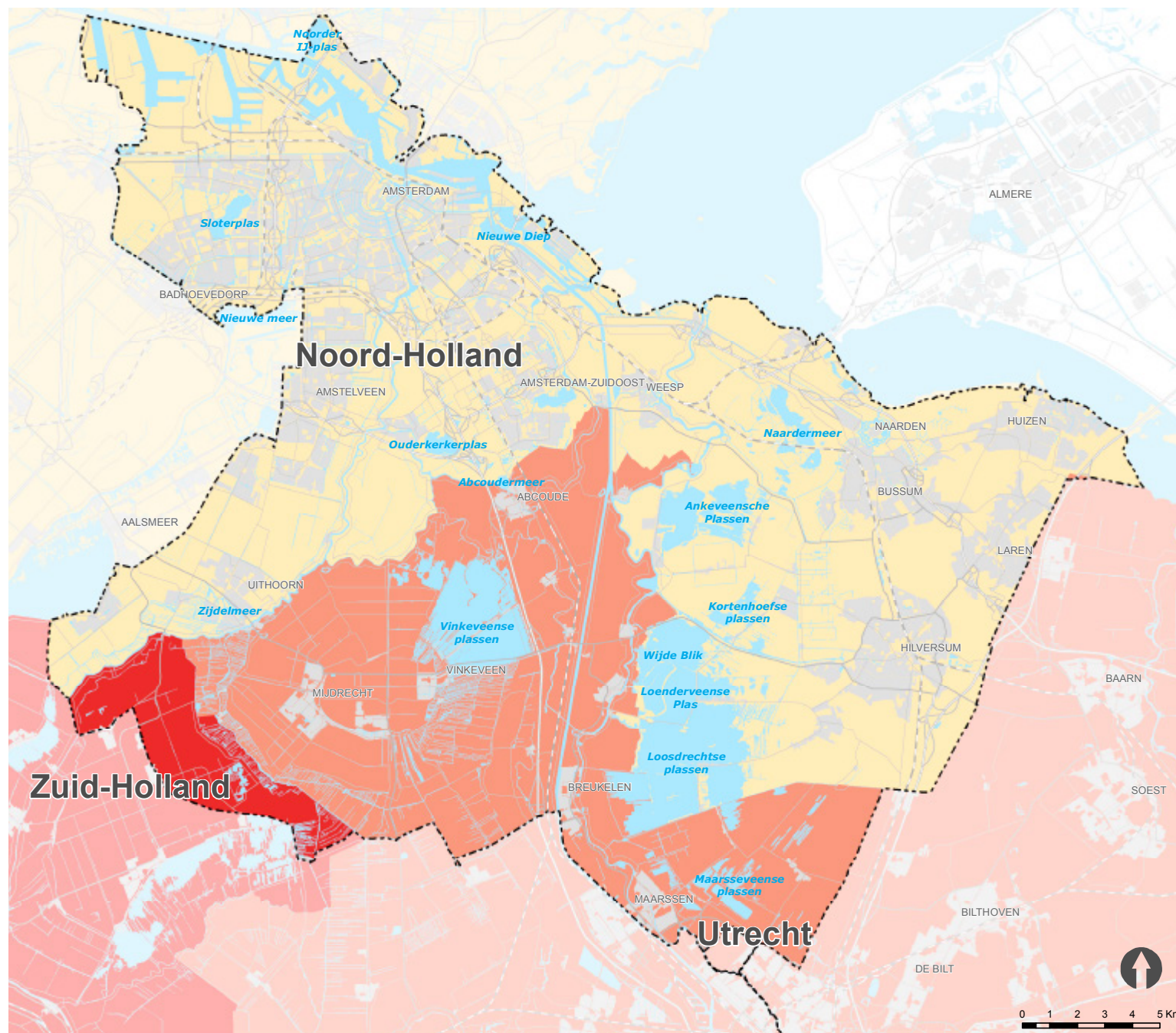
Het waterschap bepaalt in de jaarlijkse begroting het tarief van de waterschapsbelastingen. Dit gebeurt mede aan de hand van de meerjarenbegroting (die het waterschap jaarlijks voor een periode van vijf jaar opstelt). Bij deze tariefsdoelstelling worden de opgebouwde tariefegalisatie-reserves betrokken, die voortschrijdend in vijf jaar worden ingezet. Per jaar is de begroting sluitend, waarbij de jaarlijkse exploitatielasten worden gedekt door opbrengsten uit de waterschapsbelastingen, al of niet aanvullend gedekt door de tariefegalisatiereserves.

Bijlagen

- 1 Begrenzungen AGV en provincies
- 2 KRW kaarten en maatregelen:
 - 2a KRW waterlichamen
 - 2b Ecologische toestand 2015
 - 2c Ecologische toestand 2021
 - 2d Ecologische toestand 2027
 - 2e KRW Maatregelen
 - 2f Overig water: huidige toestand
 - 2g Overig water: handelingsperspectiefToelichting bij kaarten Overig water
- 3 Watergebiedsplannen en afvoergebieden
- 4 Zuiveringskringen
- 5 Vaarweg- en Nautisch beheer:
 - 5a Vaarwegbeheer
 - 5b Nautisch beheer
- 6 Keringen
- 7 Indicatoren en gerealiseerde doelen
Waterbeheerplan 2010-2015
- 8 Begrippenlijst

1. Begrenzungen AGV en provincies

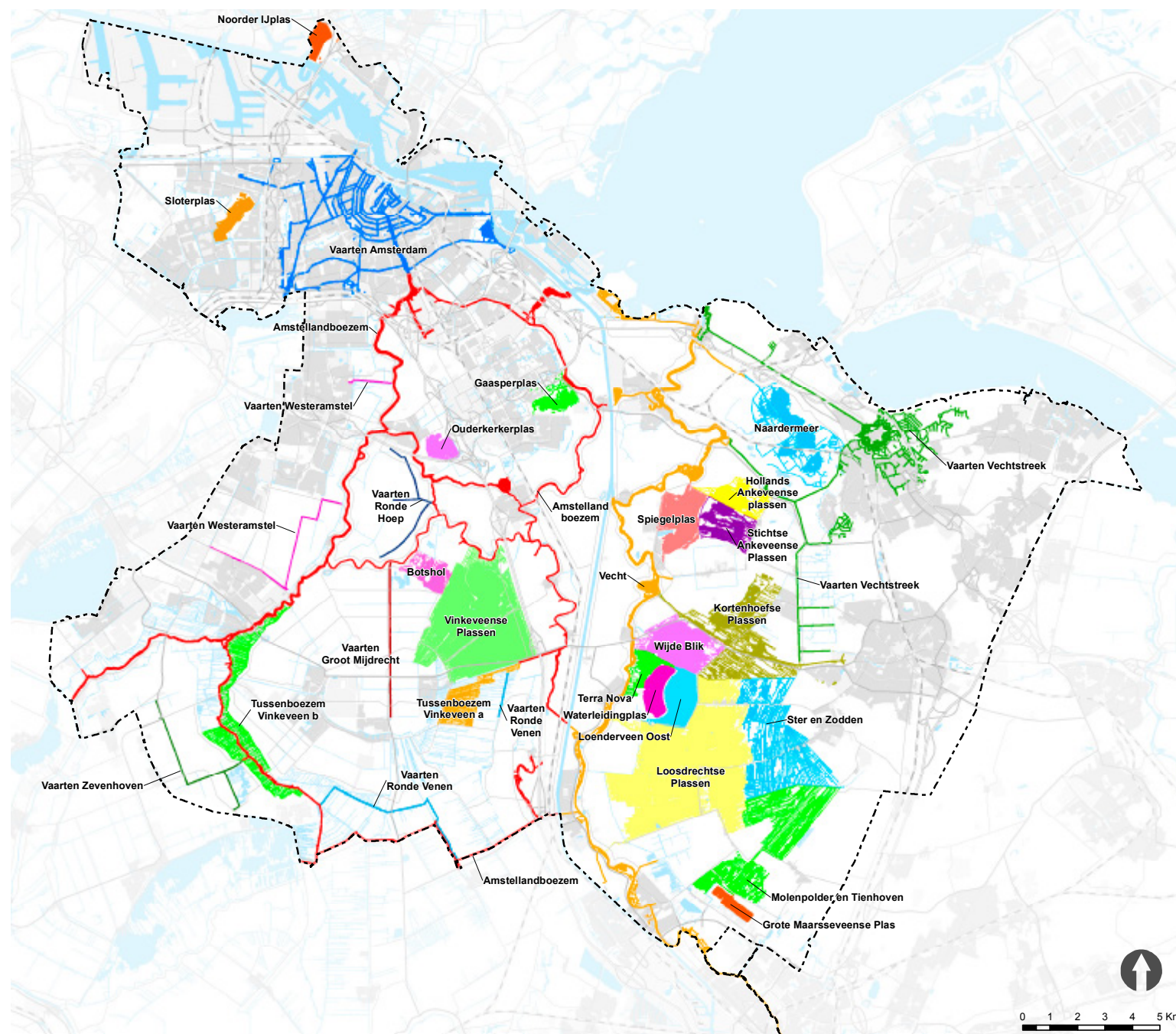

Verklaring

- Noord-Holland
- Utrecht
- Zuid-Holland
- AGV-grens

2. KRW kaarten en maatregelen: 2a KRW waterlichamen

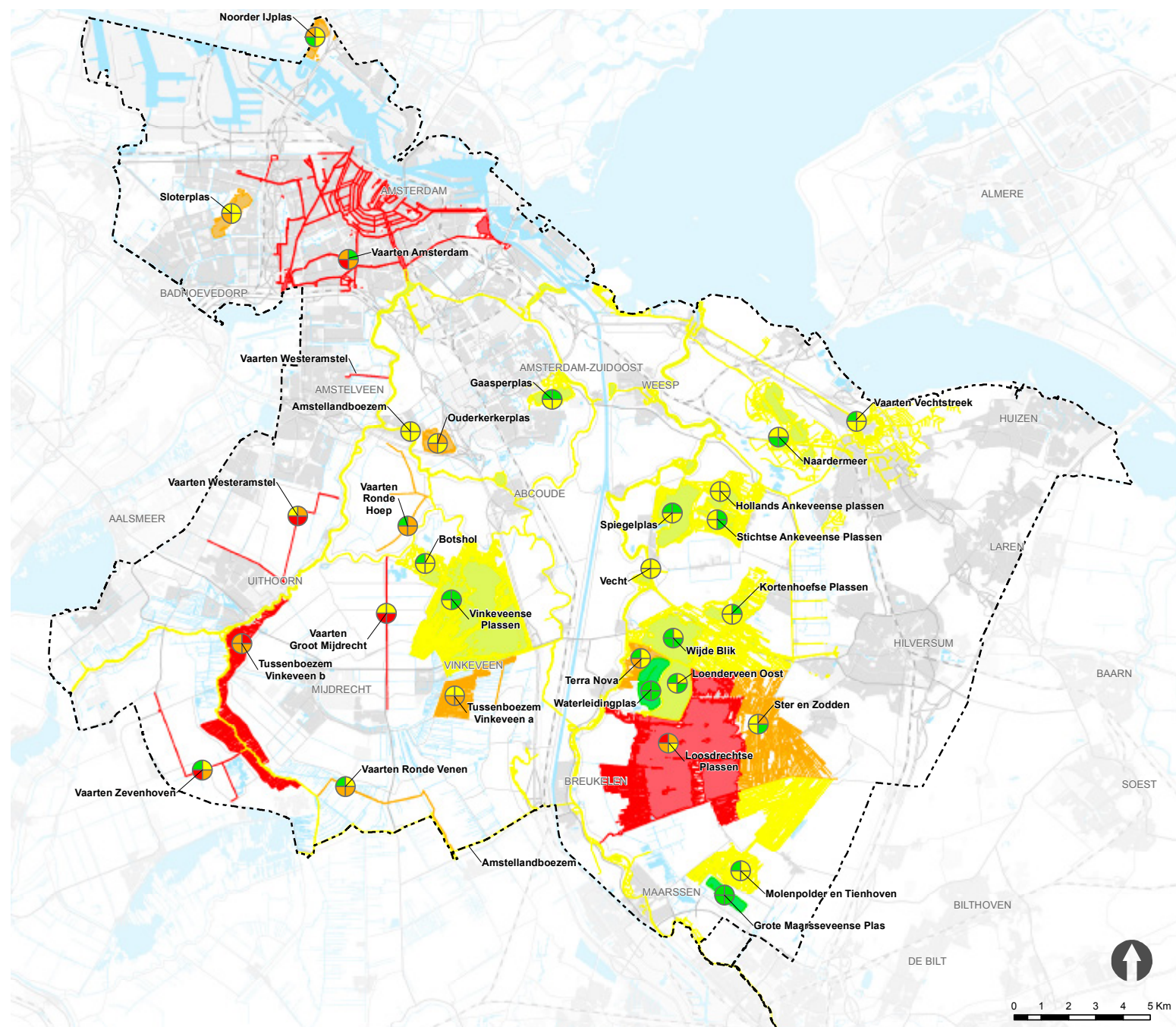
Verklaring

Waterlichamen

- Amstellandboezem
- Botshol
- Gaasperplas
- Grote Maarsseveense Plas
- Hollands Ankeveense plassen
- Kortenhoefse Plassen
- Loenderveen Oost
- Loosdrechtse Plassen
- Molenpolder en Tienhoven
- Naardermeer
- Noorder IJplas
- Ouderkerkerplas
- Sloterplas
- Spiegelplas
- Ster en Zodden
- Stichtse Ankeveense Plassen
- Terra Nova
- Tussenboezem Vinkeveen a
- Tussenboezem Vinkeveen b
- Vaarten Amsterdam
- Vaarten Groot Mijdrecht
- Vaarten Ronde Hoep
- Vaarten Ronde Venen
- Vaarten Vechtstreek
- Vaarten Westeramstel
- Vaarten Zevenhoven
- Vecht
- Vinkeveense Plassen
- Waterleidingplas
- Wijde Blik
- AGV-grens

2. KRW kaarten en maatregelen: 2b Ecologische toestand 2015

Verklaring

Biologische toestand

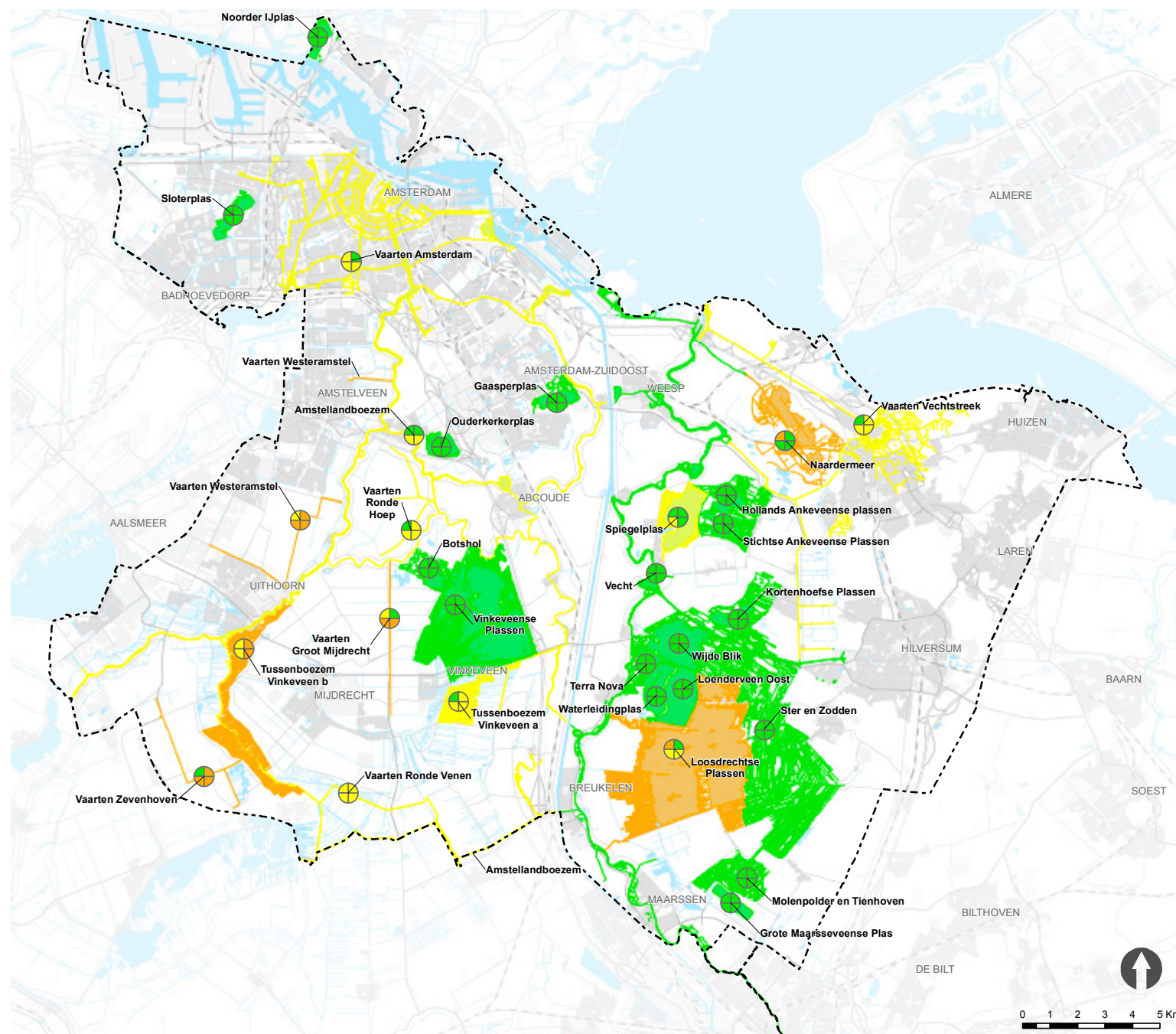
- Slecht
- Ontoereikend
- Matig
- Goed

 AGV-grens

Vis + Fytoplankton
Overige waterflora + Macrofauna

2. KRW kaarten en maatregelen: 2c Ecologische toestand 2021

Verklaring

Biologische toestand

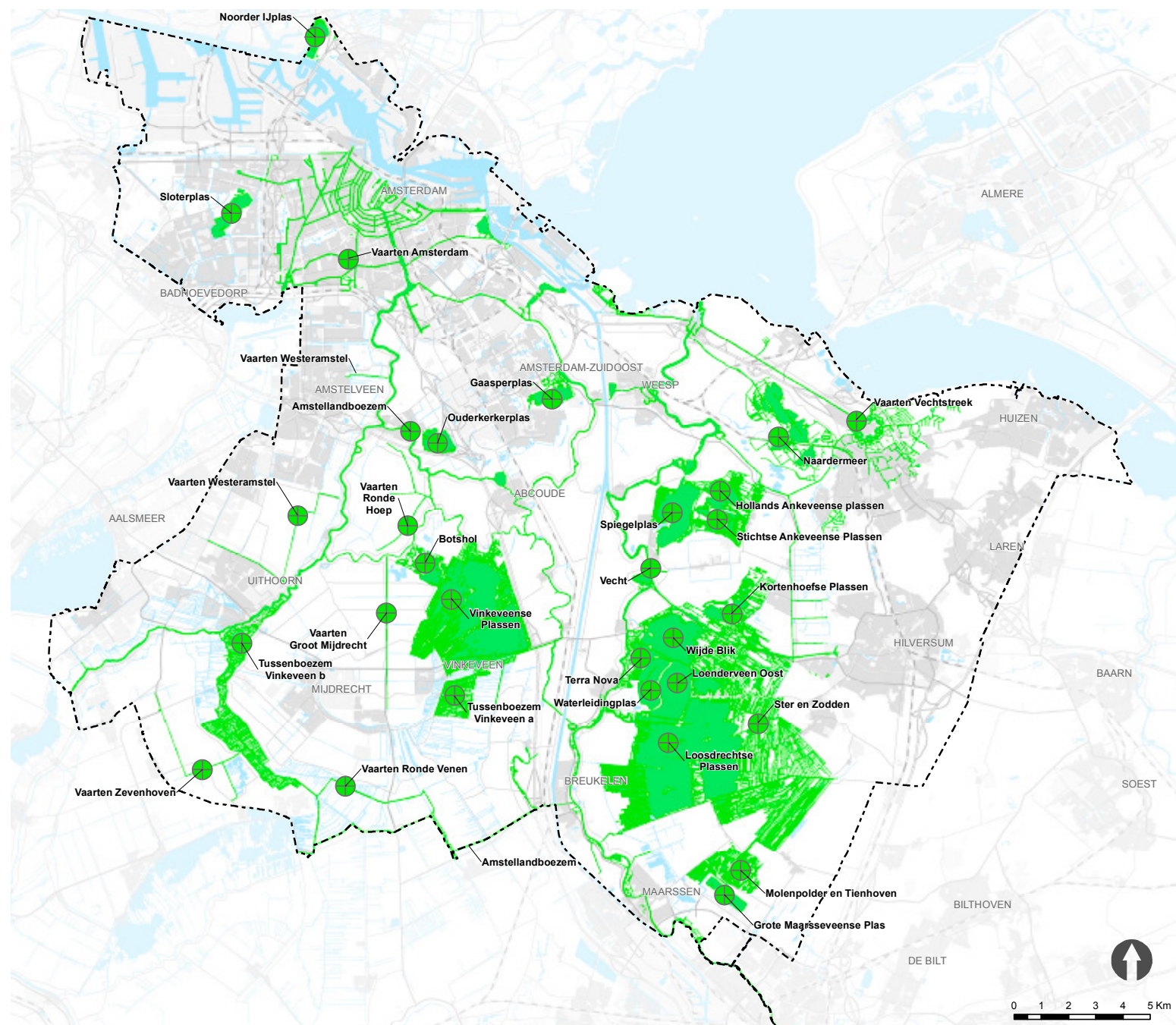
- Slecht
- Ontoereikend
- Matig
- Goed

AGV-grens

Vis Fytoplankton
Overige waterflora Macrofauna

2. KRW kaarten en maatregelen: 2d Ecologische toestand 2027

Verklaring

Biologische toestand

- Slecht
- Ontoereikend
- Matig
- Goed

AGV-grens

Vis
Overige waterflora
Fytoplankton
Macrofauna

2. KRW kaarten en maatregelen: 2e KRW Maatregelen

Afronding maatregelen SGBP-1

Afronding van maatregelen uit SGBP-1, die zijn gefaseerd of waarvan de uitvoering reeds was gestart maar naar verwachting niet gereed is gekomen binnen de planperiode 2010–2015 en dus doorloopt vanaf 2016. Pas aan het eind van de planperiode 2010–2015 is definitief bekend welke maatregelen nog doorlopen in de volgende planperiode.

Maatregelen	Waterlichaam (heeft effect op ...)	SGBP categorie en omvang maatregel			Initiatiefnemer (verantwoordelijke)
Aanleggen natuurvriendelijke oevers Loosdrechtse plassen	Loosdrechtse Plassen	IN07 - verbreden watergang/- systeem langzaam stromend of stilstaand, NVO < 3 m	6,9	km	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Aanleggen natuurvriendelijke oevers	Spiegelplas	IN07 - verbreden watergang/- systeem langzaam stromend of stilstaand, NVO < 3 m	1,75	km	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Herstelmaatregelen Ouderkerkerplas - fase 1	Ouderkerkerplas	IN14 - aanpassen streefpeil	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Vispasseerbaar maken sluizen, gemalen en stuwen - fase 1	Vaarten Vechtstreek, Amstellandboezem	IN15 - vispasseerbaar maken kunstwerken	2	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Voortzetten beschermingsmaatregelen voor behoud natuurvriendelijke oevers	Vecht	RO09 - overige RO-maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

2. KRW kaarten en maatregelen: 2e KRW Maatregelen

Autonome maatregelen 2016-2021

De volgende maatregelen zijn of worden uitgewerkt en vastgesteld in een apart traject en in dat kader is dus ook het gebiedsproces georganiseerd, bijvoorbeeld een watergebiedsplan. Vaak waren deze maatregelen ook al opgenomen in het Waterbeheerplan 2010-2015 in de doorkijk naar de periode vanaf 2016, maar zijn nu aangescherpt of bijgestuurd. In de kolom 'initiatiefnemer' is vermeld in welke trajecten dit is gebeurd.

Maatregelen	Waterlichaam (heeft effect op ...)	SGBP categorie en omvang maatregel			Initiatiefnemer (verantwoordelijke)
Inlaat beperken Oostelijke Binnenpolder	Molenpolder en Tienhoven	IN14 - aanpassen streefpeil	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Noorderpark)
Flexibel peil taartpunt polder Maarsseveen-Westbroek	Molenpolder en Tienhoven	IN14 - aanpassen streefpeil	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Noorderpark)
Flexibel natuurpeil in Molenpolder en Westbroekse zoden	Molenpolder en Tienhoven	IN14 - aanpassen streefpeil	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Noorderpark)
Optimaliseren waterstromen	Molenpolder en Tienhoven	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Noorderpark)
Beperken fosfaatbelasting RWZI Amstelveen (autonoom)	Vaarten Westeramstel, Amstellandboezem, Vaarten Amsterdam	IM01 - verminderen belasting RWZI - nutriënten	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Isoleren Sloterplas van externe belasting	Sloterplas	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Nieuw-West)
Beperken fosfaatbelasting uit park en inliggende watergangen	Sloterplas	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Nieuw-West)
Beperken interne belasting Sloterplas (waterbodem)	Sloterplas	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Nieuw-West)
Maatregelen landbouw om nutriëntenbelasting op de waterlichamen te beperken (DAW/GLB/POP3)	Amstellandboezem, Vaarten Ronde Hoep, Vaarten Groot Mijdsrecht, Vaarten Westeramstel, Vaarten Ronde Venen, Vaarten Zevenhoven, Tussenboezem Vinkeveen a, Tussenboezem Vinkeveen b, Vinkeveense Plassen, Vecht, Vaarten Vechtstreek, Stichts Ankeveense Plassen, Kortenhoeftse Plassen, Spiegelplas, Wijde Blik, Loosdrechtse Plassen, Ster en Zoden, Molenpolder en Tienhoven	S06 - overige instrumentele maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (DAW/BLB/POP3)

2. KRW kaarten en maatregelen: 2e KRW Maatregelen

Maatregelen 2016-2021

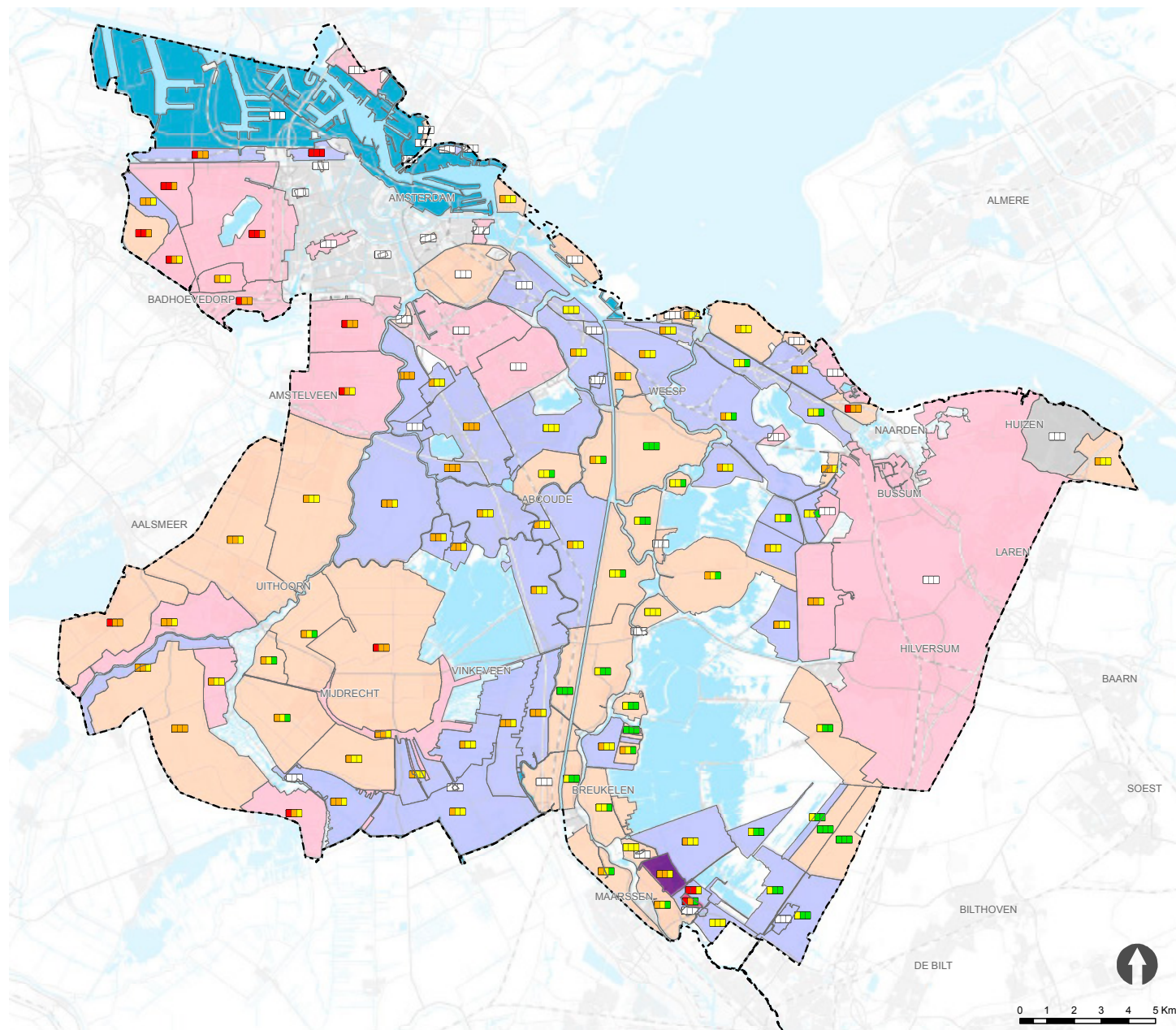
In de volgende tabel zijn de maatregelen voor planperiode 2016-2021 opgenomen. Van deze maatregelen was er een aantal al benoemd in het Waterbeheerplan 2010-2015 in de doorkijk naar de periode vanaf 2016, waar nodig zijn de maatregelen 'bijgestuurd' op basis van de evaluatie.

Maatregelen	Waterlichaam (heeft effect op ...)	SGBP categorie en omvang maatregel			Initiatiefnemer (verantwoordelijke)
Omleiden / scheiden waterstromen Amstellandboezem	Amstellandboezem, Tussenboezem Vinkeveen a en b, Vinkeveense Plassen, Vaarten Zevenhoven	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Plan structuurversterking Gaasperplas ism gebiedsontwikkeling	Gaasperplas	S04 - opstellen nieuw plan	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Onderzoek vispasseerbaar maken sluizen, gemalen en stuwen	Gaasperplas, Vecht, Naardermeer, Spiegelplas	S01 - uitvoeren onderzoek	3	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Beperken fosfaatbelasting uit percelen	Noorder IJplas	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Volgen en sturen	gebiedsbreed	BE08 - overige beheermaatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Onderzoek achterblijvende soortendiversiteit waterflora (planten)	gebiedsbreed	S01 - uitvoeren onderzoek	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Onderzoek achterblijven herstel vispopulaties	gebiedsbreed	S01 - uitvoeren onderzoek	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Onderzoek woekeren waterplanten in vaarten en sloten	gebiedsbreed	S01 - uitvoeren onderzoek	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Ecologisch onderhoud oevers hoofdwaters - fase 2	gebiedsbreed	BE03 - uitvoeren op waterkwaliteit gericht onderhouds-/maaibeheer (water & natte oever)	gebiedsbreed		Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Omleiden waterstroom vanuit achterland Hollands Ankeveense Plassen	Hollands Ankeveense Plassen	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Beperken externe fosfaatbelasting	Kortenhoefse Plassen	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Herstel invloed kwelwater 't Hol en Suikerpot	Kortenhoefse Plassen	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

2. KRW kaarten en maatregelen: 2e KRW Maatregelen

Maatregelen	Waterlichaam (heeft effect op ...)	SGBP categorie en omvang maatregel			Initiatiefnemer (verantwoordelijke)
Beperken fosfaatbelasting Hilversums Kanaal	Kortenhoefse Plassen, Wijde Blik	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Onderzoek uitbreiding flexibel peil Naardermeer	Naardermeer	S01 - uitvoeren onderzoek	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Omleiden waterstroom voormalig agrarisch gebied Meerlanden	Naardermeer	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Instellen polderdoorstroomprincipe	Ster en Zodden	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	3	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Beperken fosfaatbelasting ism polderdoorstroomprincipe	Ster en Zodden, Loosdrechtse Plassen	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	3	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Beperken externe fosfaatbelasting Bethune overschot	Loosdrechtse Plassen	IM12 - overige emissiereducerende maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (WGP Zuidelijke Vechtplassen)
Beperken waterstroom vanuit achterland Stichts Ankeveense Plassen	Stichts Ankeveense Plassen	IN02 - omleiden/scheiden waterstromen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Aanleggen natuurvriendelijke oevers Marickenland (meeliften)	Vaarten Groot Mijdrecht	IN07 - verbreden watergang/- systeem langzaam stromend of stilstaand, NVO < 3 m	1	km	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Aanleggen natuurvriendelijke oevers	Vaarten Vechtstreek	IN07 - verbreden watergang/- systeem langzaam stromend of stilstaand, NVO < 3 m	3	km	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Beperken belasting glastuinbouw	Vaarten Westeramstel, Amstellandboezem	S05 - financiële maatregelen	1	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Vispasseerbaar maken sluizen, gemalen en stuwen - fase 2	Vecht, Spiegelplas, Stichts Ankeveense Plassen, Terra Nova, Loosdrechtse Plassen, Amstellandboezem, Vinkeveense Plassen	IN15 - vispasseerbaar maken kunstwerken	4	exemplaar	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

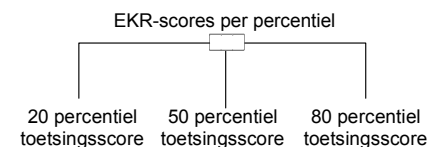
2. KRW kaarten en maatregelen: 2f Overig water: huidige toestand

Verklaring

EKR-score

- 0 - 0,2
- 0,2 - 0,4
- 0,4 - 0,6
- 0,6 >
- Geen toetsgegevens

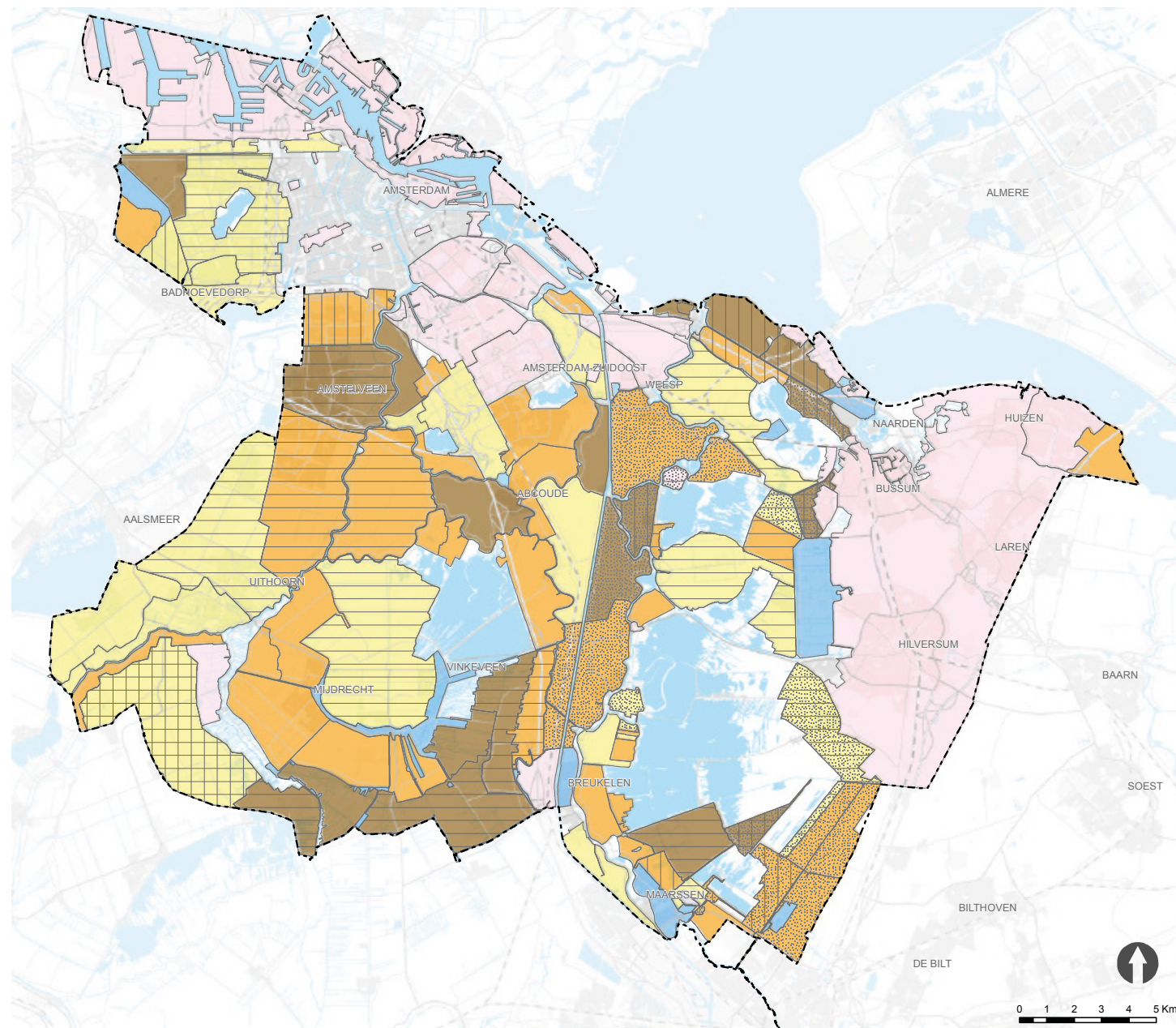

Watertype

- Zoete gebufferde sloten (M1a)
- Grote ondiepe kanalen met scheepvaart (M6b)
- Gebufferde laagveensloten (M8)
- Laagveen vaarten en kanalen (M10)
- Matig grote diepe gebufferde meren (M20)
- Matig grote ondiepe laagveenplassen (M27)
- Nader te bepalen
- AGV-grens

2. KRW kaarten en maatregelen: 2g Overig water: handelingsperspectief

Verklaring

- Gering handelingsperspectief
- Beperkt handelingsperspectief
- Goed Handelingsperspectief
- Uitgebreid handelingsperspectief
- Handelingsperspectief nog niet bepaald
- Verwachte autonome achteruitgang
- Relatie met KRW-waterlichaam of Natura-2000 gebied
- Al de moeite waard
- AGV-grens

Toelichting bij kaarten Overig water

Informatie bij kaart 2f 'Huidige (ecologische) toestand overige wateren'

Kaart 2f geeft de huidige (ecologische) toestand van de overige wateren binnen het beheergebied van het waterschap weer. De kaart biedt een meer gedetailleerde weergave dan de figuur op pagina 61 van het waterbeheerplan.

Wat is de reden om de huidige (ecologische) toestand vast te leggen?

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt als uitgangspunt dat de (ecologische) toestand van oppervlaktewateren minimaal behouden blijft en waar mogelijk verbeterd moet worden. De in deze kaart vastgelegde huidige (ecologische) toestand is hiervoor de referentie. Het waterschap werkt samen met gebiedspartijen, zoals agrariërs, terreinbeheerders, gemeenten en provincies, vanuit deze referentie aan het stoppen of voorkomen van achteruitgang en het verbeteren waar nodig en mogelijk.

Hoe is de (ecologische) toestand bepaald?

Als graadmeter voor de (ecologische) toestand is de hoeveelheid en soortensamenstelling van de aanwezige waterplanten gebruikt. Dit vormt

namelijk een goede maatstaf voor de ecologische toestand van een oppervlaktewater: waterplanten zijn een essentieel onderdeel van, en randvoorwaarde voor watergebonden leven als kleine waterdiertjes en vissen.

De aanwezigheid van waterplanten is getoetst volgens de landelijke maatlatten voor sloten, kanalen en meren. De toetsresultaten zijn daarmee uitgedrukt in een EKR (ecologisch kwaliteitsratio) score, conform de KRW-methodiek.

Het beheergebied van AGV is zeer divers en daarom opgedeeld in kleinere deelgebieden, elk met een eigen bodemtype en waterhuishouding. In elk deelgebied is de hoeveelheid en soortensamenstelling van waterplanten op meerdere plaatsen (minimaal 3) gemeten, getoetst en uitgedrukt in één van de vier beoordelingsklassen. Binnen een deelgebied blijkt de ecologische toestand van sloten in meer of mindere mate te variëren, bijvoorbeeld door afwisseling van grondslag (veen, klei of zand), aanwezigheid van kwel/infiltratie, omliggend grondgebruik en de lokale aan- en afvoer van water ter plekke. Om de (ecologische) toestand en de aanwezige variatie binnen

een deelgebied weer te geven, zijn de toetsresultaten per deelgebied ingedeeld in drie groepen.

De drie groepen zijn weergegeven met een balkje, bestaande uit drie blokjes, waarbij ieder blokje staat voor een groep en de kleur daarvan voor de klasse, waarin het toetsresultaat valt:

- Het linker blokje: de klasse, waarin het toetsresultaat valt waaronder de 20% slechtste metingen in het gebied vallen (20 percentielscore);
- Het middelste blokje: de klasse, waarin het toetsresultaat valt waaronder de helft van de metingen valt; de andere helft van de metingen scoort beter dan deze toetswaarde (50 percentielscore);
- Het rechter blokje: de klasse, waarin het toetsresultaat valt waarboven de 20% beste metingen in het gebied vallen (80 percentielscore).

De figuur op pagina 61 in het waterbeheerplan geeft de huidige (ecologische) toestand vereenvoudigd weer op basis van de classificatie van het middelste blokje (50 percentielscore).

Toelichting bij kaarten Overig water

Hoe is het beeld tot stand gekomen?

Het waterschap meet langjarig het voorkomen van waterplanten op verschillende meetpuntlocaties binnen het beheergebied. Daarmee beschikt het waterschap over voldoende meetgegevens om het voorkomen van waterplanten volgens de landelijke beoordelingsmethodiek voor overige wateren te toetsen. Voor de totstandkoming van de kaart is gebruik gemaakt van de beschikbare meetgegevens uit de periode 2006-2013. Vóór 2006 waren er onvoldoende gegevens om er toetsing mee uit te voeren of de beschikbare gegevens waren niet bruikbaar voor de toetsingsmethode.

De toetsing van de verzamelde meetgegevens is uitgevoerd per meetpunt. Volgens de landelijke beoordelingsmethodiek wordt daarbij rekening gehouden met het watertype. Voor het AGV-beheergebied gaat het om een beperkt aantal watertypen. Op de kaart is het toegekende watertype per gebied als achtergrondkleur op de kaart aangegeven.

Voor de indeling in deelgebieden is uitgegaan van de indeling in zogenaamde ecologische analysegebieden. Dit zijn gebieden, waarbinnen de randvoorwaarden voor (water)ecologie

zoveel mogelijk hetzelfde zijn. De indeling in ecologische analysegebieden komt voort uit het toepassen van de methodiek van ecologische sleutelfactoren. Daar waar nog geen ecologische analysegebieden zijn onderscheiden, wordt voorlopig gebruik gemaakt van de indeling in aan- en afvoergebieden/polders.

Gedurende de planperiode gaan ook binnen deze aan- en afvoergebieden (polders) ecologische analysegebieden onderscheiden worden, zodat de kaart in de komende jaren nader gebiedsgericht wordt ingevuld.

Informatie bij kaart 2g 'Handelingsperspectief naar de toekomst, overige wateren'

Kaart 2g geeft het handelingsperspectief weer dat het waterschap en overige betrokken en verantwoordelijke partijen (zoals de agrarische sector, terreinbeheerders, gemeenten en provincies) hebben om de huidige (ecologische) toestand van oppervlaktewateren minimaal in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren.

Wat is de reden om het handelingsperspectief weer te geven?

Om de huidige (ecologische) toestand te

behouden en waar mogelijk te verbeteren, kiest het waterschap voor gebiedsgericht maatwerk. Het waterschap gaat samen met betrokken partijen gebiedsgericht bepalen welke maatregelen nodig zijn. Hierbij komen de criteria haalbaarheid en betaalbaarheid aan bod. De maatregelen en de verwachte ecologische effecten daarvan legt het waterschap vast in de watergebiedsplannen.

Om het gebiedsgericht uitwerken van maatregelen te ondersteunen, heeft het waterschap het zogenaamde handelingsperspectief in beeld gebracht. Dit handelingsperspectief geeft voor het beheergebied aan waar het waterschap binnen een termijn van tien jaar mogelijkheden ziet om samen met gebiedspartijen de huidige (ecologische) toestand van oppervlaktewateren te verbeteren. Er worden vier categorieën van handelingsperspectief onderscheiden (zie legenda kaart):

- Gering handelingsperspectief: door verschillende praktische beperkingen ziet het waterschap slechts een gering aantal kosteneffectieve en uitvoerbare maatregelen om samen met de gebiedspartijen de huidige (ecologische) toestand te verbeteren. De

Toelichting bij kaarten Overig water

inzet in deze gebieden is minimaal de huidige (ecologische) toestand behouden.

- Beperkt handelingsperspectief: het waterschap ziet een beperkt aantal mogelijke maatregelen om samen met de gebiedspartijen de huidige (ecologische) toestand te verbeteren.
- Goed Handelingsperspectief: het waterschap ziet goede mogelijkheden om samen met de gebiedspartijen de huidige (ecologische) toestand te verbeteren.
- Uitgebreid handelingsperspectief: (bijna) alle knelpunten die de huidige (ecologische) toestand beperken zijn door een uitgebreid pakket aan maatregelen samen met de gebiedspartijen, te verbeteren.

In sommige deelgebieden binnen het beheergebied bepalen één of meerdere bijzondere opgaven mede het gebiedsgericht uitwerken van haalbare en betaalbare maatregelen. Wij onderscheiden drie bijzondere opgaven, die met een arcering op de kaart zijn aangegeven (zie legenda kaart):

1. 'Gebieden met verwachte autonome achteruitgang'. In deze deelgebieden staat de huidige (ecologische) toestand onder

druk vanuit een (te) hoge milieubelasting en is de verwachting dat deze toestand autonoom achteruit zal gaan bij het doorzetten van het huidige waterkwaliteitsbeheer. Het waterschap zal in deze gebieden inzetten op het bepalen van maatregelen om achteruitgang te voorkomen of te stoppen.

2. 'Gebieden met relatie met een KRW-waterlichaam of Natura 2000-doelstellingen'. Deze deelgebieden staan in directe verbinding (aan- en afvoer van water, peilbeheer) met een KRW-waterlichaam of zijn verbonden aan Natura 2000-doelstellingen. Maatregelen in overige wateren kunnen (in)direct bijdragen aan het bereiken van de doelen van het KRW-waterlichaam. Het bereiken van een goede toestand in het KRW-waterlichaam is mede bepalend voor de maatregelen waarop in deze gebieden wordt ingezet. Met de zelfde arcering zijn de prioritaire gebieden aangegeven, die deel uitmaken van een Natura 2000 gebied. Maatregelen in overige wateren kunnen (in)direct bijdragen aan het bereiken van de doelen van Natura 2000.
3. 'Gebieden die al de moeite waard' zijn. In

deze deelgebieden is de huidige (ecologische) toestand goed en komen bijzondere, maar kwetsbare waarden voor. Het waterschap zal in deze gebieden inzetten op het bepalen van maatregelen om deze bijzondere waarden minimaal te behouden en waar mogelijk uit te breiden.

Hoe is het handelingsperspectief bepaald en uitgedrukt op de kaart?

Om het handelingsperspectief te bepalen zijn we per gebied uitgegaan van de huidige toestand. Om te snappen waarom het is zoals het is, hebben we watersysteeminformatie (ecologische sleutelfactoren), zoals fosfaatbelasting, de hoeveelheid licht onder water, de kwaliteit van de waterbodem, de inrichting van de watergangen en de manier van onderhouden, geanalyseerd. Als een sleutelfactor beïnvloedbaar is met een of meerdere maatregelen en de (ecologische) toestand daardoor zal toenemen, dan hebben we handelingsperspectief. Per sleutelfactor is, op basis van expertise en gebiedskennis, een waarde toegekend aan de te verwachten verbetering van de vegetatie (score op de landelijke maatlat, met inachtneming van het gestelde in het hiernavolgende kader). De per sleutelfactor verkregen waarden

Toelichting bij kaarten Overig water

zijn bij elkaar opgeteld. De opgetelde waarden vormen het handelingsperspectief, zoals weergegeven op kaart 2g en zijn aan één van de vier categorieën toegekend. Zie voor een voorbeeld het kader op de volgende pagina.

De KRW-score is gebaseerd op de toestand van de onderwaterplanten en de toestand van de oeverplanten tezamen.

De toestand van de oeverplanten is minder sterk gerelateerd aan de waterkwaliteit dan de toestand van de onderwaterplanten. Om die reden kan het voorkomen dat maatregelen wenselijk zijn ter verbetering van de waterkwaliteit terwijl dat niet te zien is aan het KRW-eindoordeel.

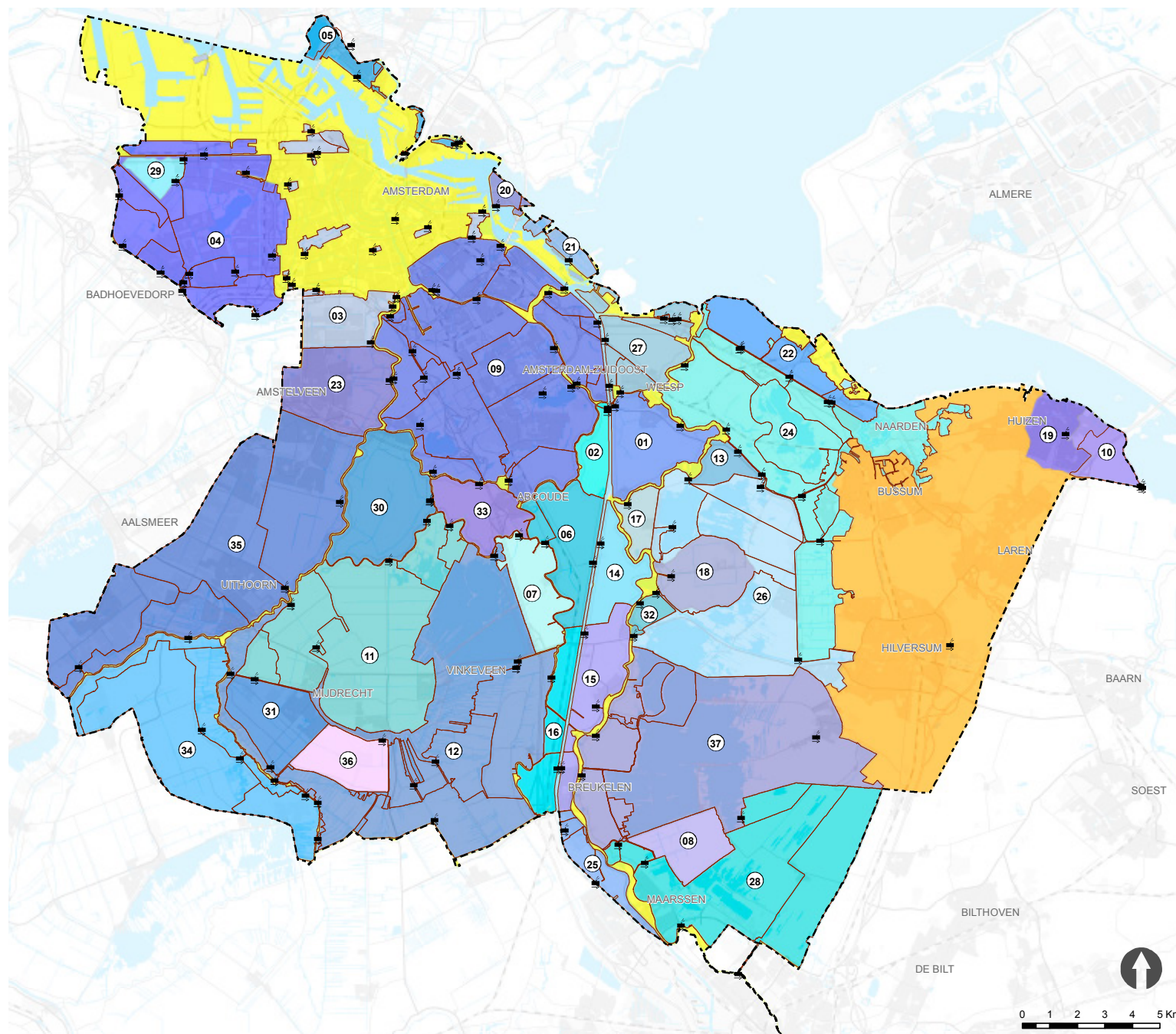
Voorbeeld van vertaling van sleutelfactoren in handelingsperspectief

Eerst wordt gekeken of de belasting van het deelgebied met voedingsstoffen (de eerste sleutelfactor) al dan niet te hoog is. Bij een te hoge belasting zal kroos of flab gaan domineren. Er zal dan te weinig licht zijn voor de waterplanten (tweede sleutelfactor). Zijn er maatregelen denkbaar om de belasting te verlagen en zo de waterplanten te stimuleren, dan is er handelingsperspectief. Daarna wordt gekeken of er binnen het deelgebied maatregelen denkbaar zijn om, door slim op te gaan met de waterstromen, plaatselijk de belasting met voedingsstoffen te verminderen. Ook dat leidt tot handelingsperspectief.

Een te grote hoeveelheid bagger, zeker als de kwaliteit ervan slecht is, remt de

ontwikkeling van waterplanten ook (de derde sleutelfactor). Als baggeren een optie is, dan is er ook in dit geval handelingsperspectief. Daarna wordt er gekeken naar de inrichting van de watergangen (sleutelfactor 4). Is die erg smal en is verbreding effectief, dan is er handelingsperspectief. Kunnen de oevers ook natuurvriendelijk worden ingericht, dan is het handelingsperspectief nog groter. Als laatste, maar niet het minst belangrijke, wordt er gekeken naar de potentiële mogelijkheden om in het deelgebied 'groenblauwe diensten' in te zetten die de belasting met voedingsstoffen nog verder verlagen (mestvrije zones), waterplanten sparen (natuurvriendelijk onderhoud) etc. Het handelingsperspectief van deze pakketten kan fors zijn.

3. Watergebiedsplannen en afvoergebieden

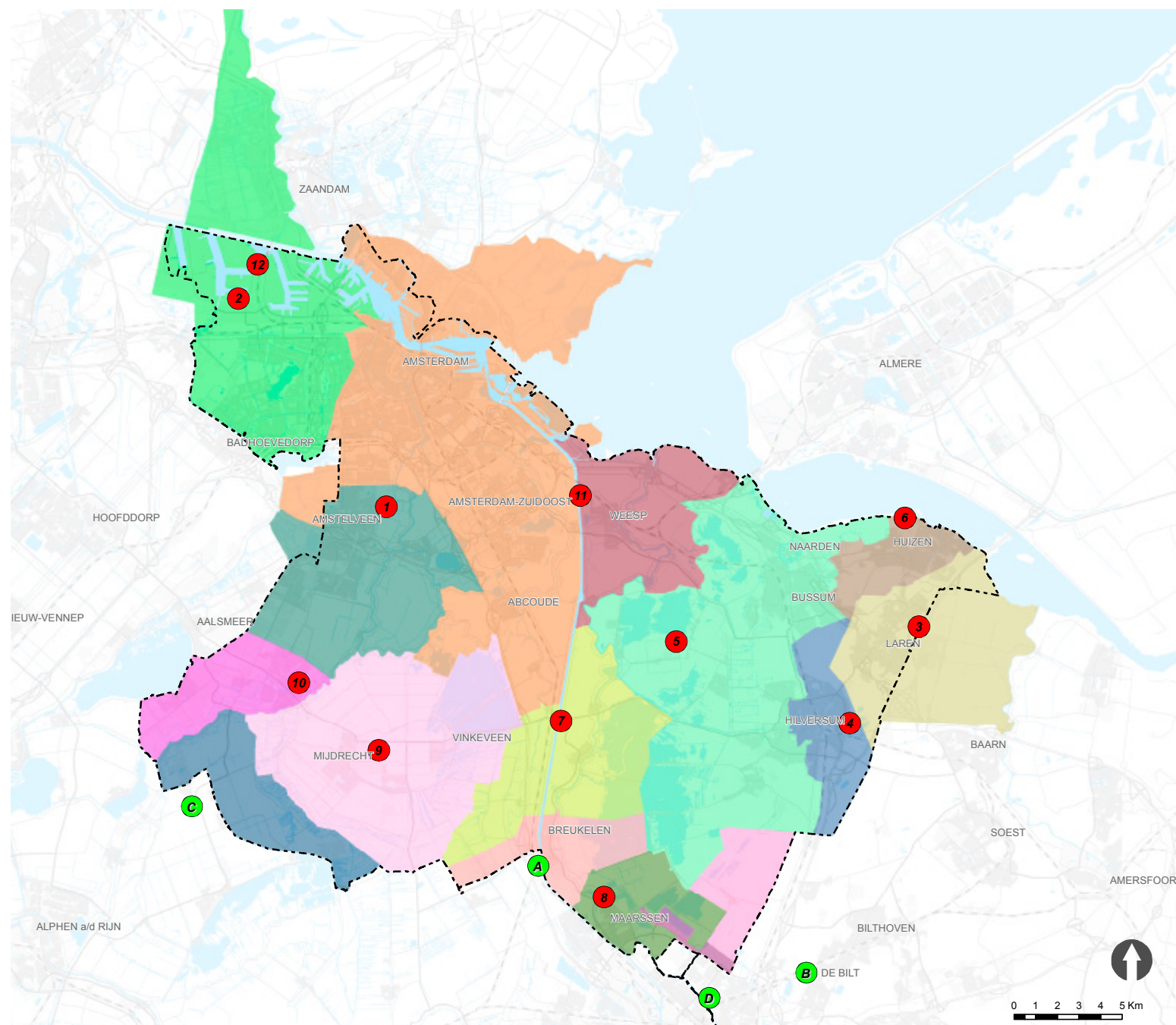
Verklaring

- Poldergemalen
- Af- en aanvoergebieden
- Watergebiedsplannen
- 't Gooi (hoger gelegen)
- Boezem en boezemland
- AGV-grens

Nr	Watergebiedsplan
1	Aetsveldse Polder Oost
2	Aetsveldse Polder West
3	Amsterdam Midden
4	Amsterdam Nieuw West
5	Amsterdam Noord
6	Baambrugge Oostzijds
7	Baambrugge Westzijds
8	Bethunepolder
9	Bijlmerring
10	Gooise Zomerkade
11	Groot Mijdrecht
12	Groot Wilnis Vinkeveen
13	Heintjesrak- en Broekerpolder
14	Hoeker- en Garstenpolder
15	Holland Sticht Voorburg oost
16	Holland Sticht Voorburg west
17	Hor- en Kuyerpolder
18	Horstermeer en Meeruiterdijksche Polder
19	Huizen en Blaricummer Bijvanck
20	IJburg (Eiland Zeeburg)
21	IJburg (Haven/Steigereiland)
22	Kustpolders
23	Middelpolder
24	Naardemeer e.o.
25	Nijenrode
26	Noordelijke Vechtplassen
27	Noordelijke Vechtstreek
28	Noorderpark
29	Os dorp binnenpolder-laag
30	Polder De Ronde Hoep
31	Polder Derde Bedijking
32	Polder Dorssewaard
33	Waardassacker en Holendrecht
34	Westelijke Venen
35	Westeramstel
36	Wilnis Veldzijde
37	Zuidelijke Vechtplassen

4. Zuiveringskringen

Verklaring

● RWZI binnen AGV

● RWZI Buiten AGV

1 Amstelveen

2 Amsterdam West

3 Blaricum

4 Hilversum

5 Horstermeer

6 Huizen

7 Loenen

8 Maarssen

9 Ronde Venen

10 Uithoorn

11 Weesp

12 Westpoort

A Breukelen

B De Bilt

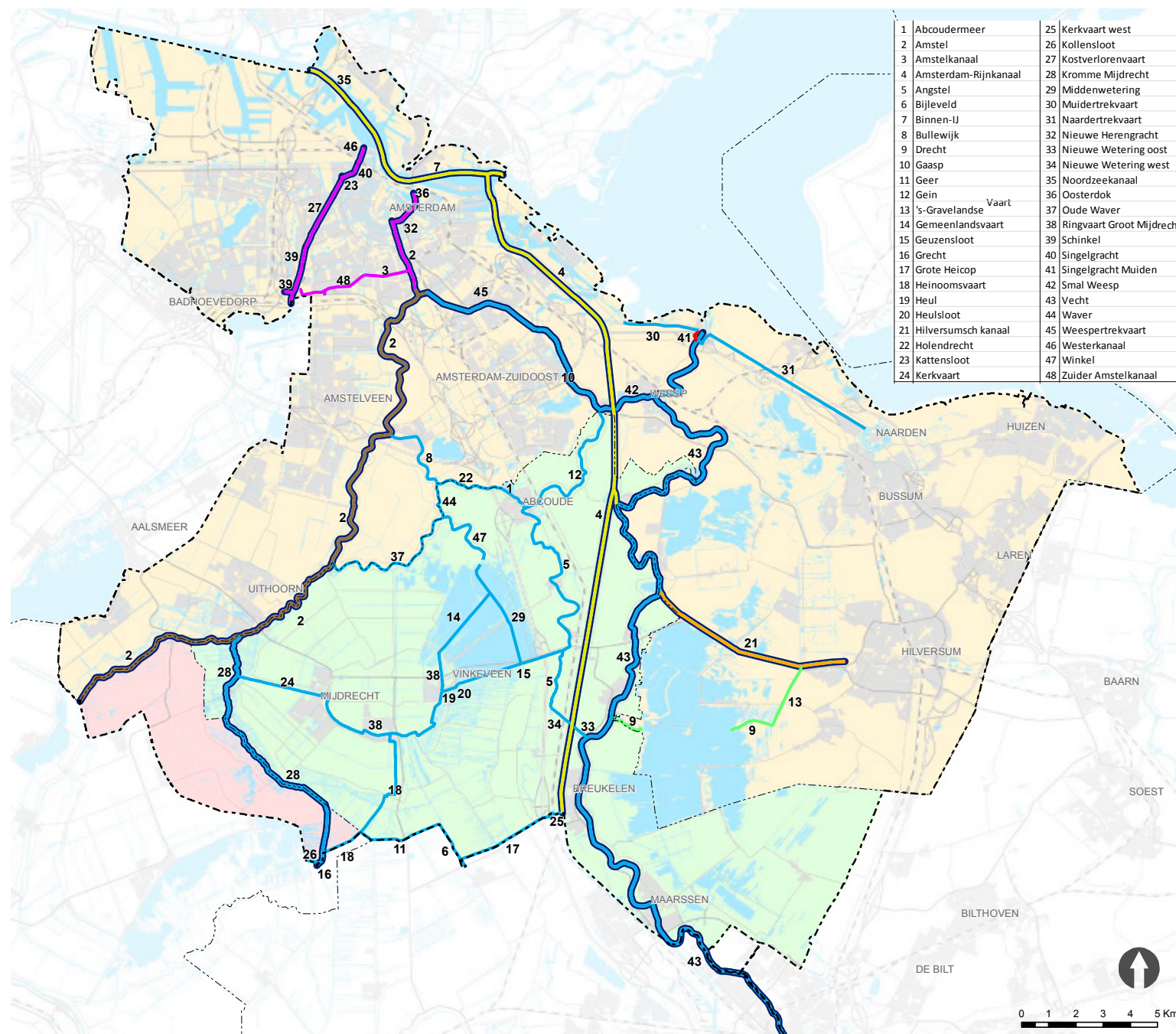
C Nieuwveen

D Utrecht

 AGV-grens

5. Vaarweg- en Nautisch beheer: 5a Vaarwegbeheer

Verklaring

*Uitvoering van vaarwegbeheer op
rijksvaarwegen en regionale vaarwegen,
zoals aangewezen door de provincies*

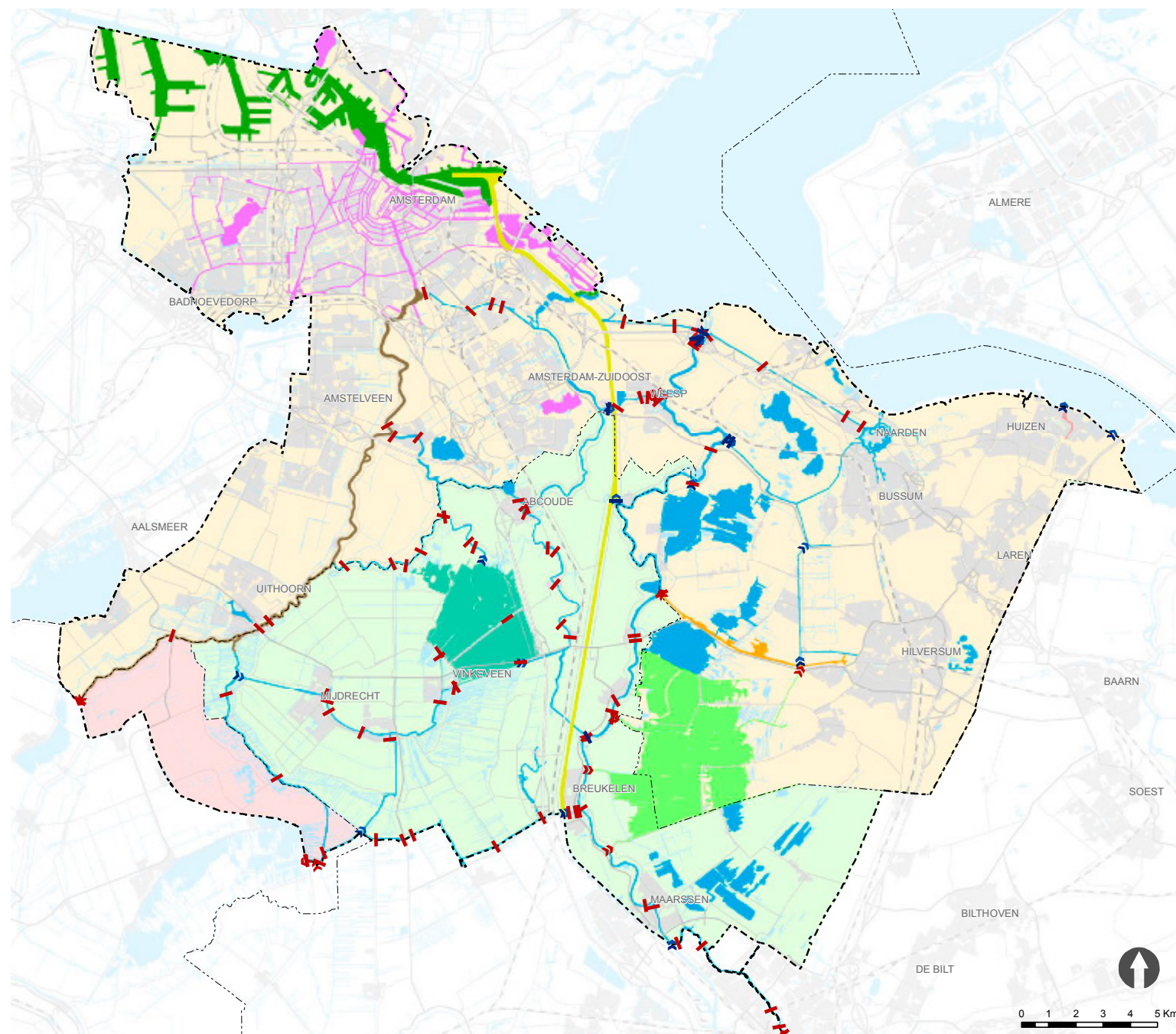
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
- Gem. Amsterdam
- Gem. Muiden
- Gem. Hilversum
- Plassenschap Loosdrecht e.o.
- Prov. Noord-Holland
- Rijkswaterstaat
- Beroepsvaarweg

Overig

- Noord-Holland
- Utrecht
- Zuid-Holland
- AGV-grens

5. Vaarweg- en Nautisch beheer: 5b Nautisch beheer

Verklaring

Uitvoering nautisch beheer

- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
- Gem. Amsterdam (binnenwater)
- Centraal nautisch beheer NZK / Havenmeester (haven)
- Gem. Muiden
- Gem. Hilversum
- Gem. Huizen
- Plassenschap Loosdrecht e.o.
- Recreatieschap Vinkeveense Plassen
- Prov. Noord-Holland
- Rijkswaterstaat

Bruggen en sluisen (beheer)

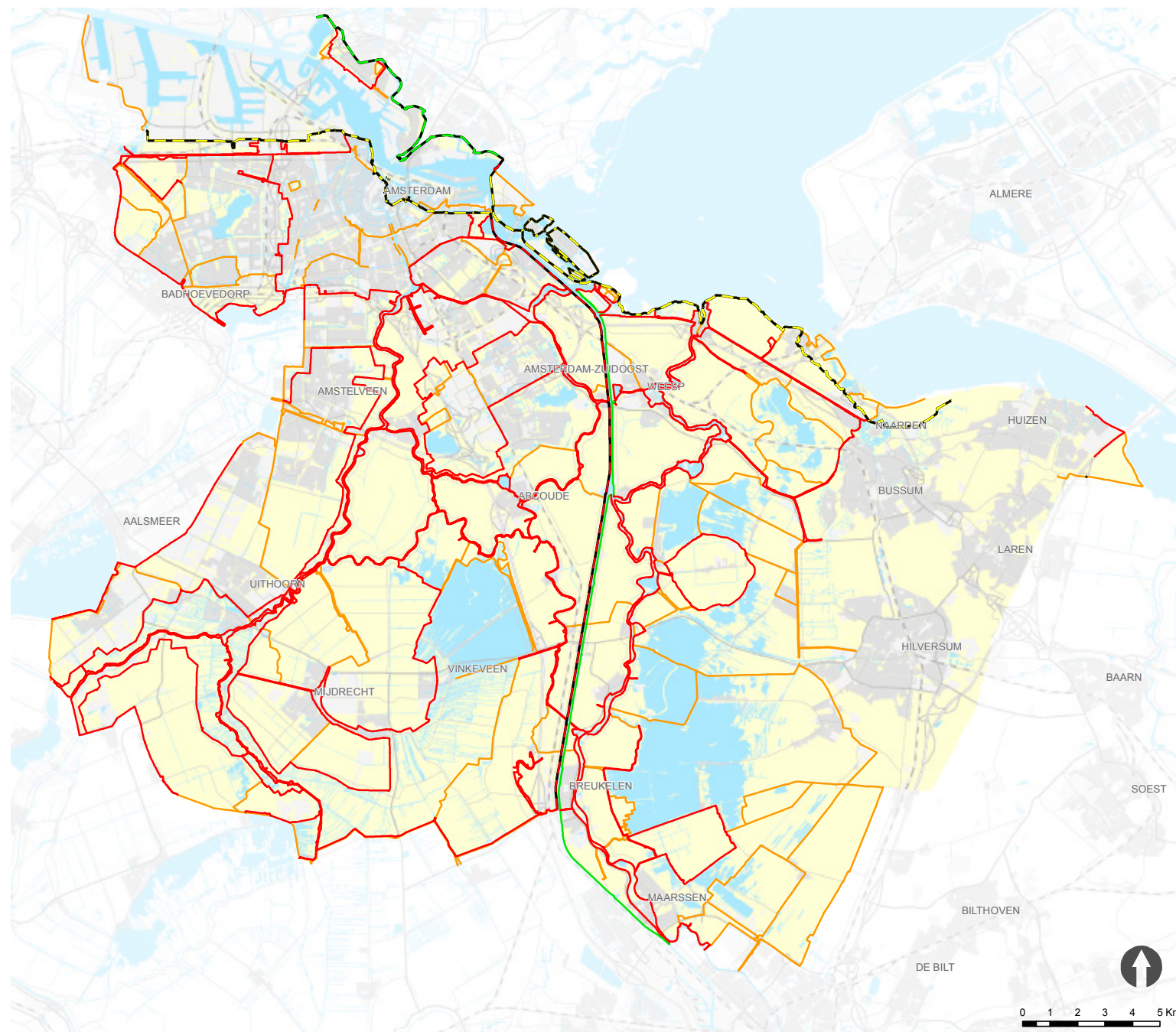
- Bedienbare bruggen (niet AGV)
- Bedienbare bruggen (AGV)
- ⤴ Sluizen (niet AGV)
- ⤴ Sluizen (AGV)

Overig

- Noord-Holland
- Utrecht
- Zuid-Holland
- AGV-grens

6. Keringen

Verklaring

- Primair (AGV)
- Primair (HHNK)
- Primair (RWS)
- Regionaal
- Regionaal (RWS)
- Overige keringen (beheerregister)
- AGV-gebied

7. Indicatoren en gerealiseerde doelen Waterbeheerplan 2010-2015

Veiligheid

Doel 2015	Indicatornorm 2015	Deelnorm 2013	Gerealiseerd
Primaire keringen voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Waterwet; monitoring en verbetering van de primaire keringen vinden plaats volgens het Hoogwaterbeschermings-programma van het Rijk.	100 % van de primaire keringen voldoet aan de wettelijke veiligheidsnorm.	100 % van de primaire keringen voldoet aan de wettelijke veiligheidsnorm.	✓
Door de provincie aangewezen genormeerde boezemkaden zijn volgens planning getoetst, verbeterd en beheerd.	100% van de meest risicovolle regionale keringen voldoen in 2015 aan norm.	60% van de meest risicovolle regionale keringen voldoet.	✓
Algemeen crisisbeheersingsplan AGV-Waternet, alsmede de sectorale AGV-bestrijdingsplannen op orde, geoefend en afgestemd met Rijk (hoogwaterinformatie en –waarschuwingssysteem) en veiligheidsregio's.	Alle plannen permanent actueel. Plannen regelmatig geoefend.	Alle plannen permanent actueel. Plannen regelmatig geoefend.	✓

Voldoende Water

Doel 2015	Indicatornorm 2015	Deelnorm 2013	Gerealiseerd
In het gehele beheergebied zijn de peilbesluiten actueel.	90 % van het peilbesluitgebied heeft actueel peilbesluit.	90 % van het peilbesluitgebied heeft actueel peilbesluit.	✓
Alle peilbesluiten zijn 3 jaar na vaststelling ingesteld.	65 % van het peilbesluitgebied is conform peil ingesteld.	65% ingesteld.	✓
Wateropgave geïnventariseerd en voor 90% uitgevoerd.	100 % van de door AGV zelf te realiseren waterberging.	20% gerealiseerd.	✓
Doelmatige en duurzame benutting van het grondwatersysteem.	Uitvoering grondwatertaak volledig operationeel en goed functionerend.	Optimalisatie grondwatertaak naar aanleiding van evaluatie.	✓

7. Indicatoren en gerealiseerde doelen Waterbeheerplan 2010-2015

Schoon Water

Doel 2015	Indicator norm 2015	Deelnorm 2013	Gerealiseerd
Voor alle wateren zijn ecologische doelen gespecificeerd en maatregelen geformuleerd inclusief jaar van uitvoering.	Overige wateren voldoen aan ecologische normen behorend bij de functie van het (deel)gebied. Nog geen normering mogelijk.	Nog geen normering mogelijk.	—
AGV past een efficiënte monitoring en beoordeling toe van de chemische en ecologische waterkwaliteit.	Chemische kwaliteit overige wateren verbetert zich tov 2009. Minimaal 30% van de vaste meetpunten voldoet aan de MTR voor P; minimaal 50% van de standaard meetpunten voldoet in de periode 2011-2015 aan de MTR voor N.		✓
AGV draagt zorg voor een goed functionerend transportsysteem, bestaande uit gemalen, persleidingen en/of vrijvervalriolering (eigendom AGV) voor transport vanaf de overnamepunten naar de rwzi.	100% van de capaciteiten van eindgemalen en rwzi's is getoetst aan de prognose 2030 voor de afnameverplichting.	100%	✓
De waterkwaliteitsdoelstellingen voor de diverse oppervlaktewateren leiden tot lozingseisen voor het effluent van de rwzi's. Voor de lozing van effluent uit rwzi's gelden wettelijke (Europese) normen; voor fosfaat maximaal 1 mg P-totaal/l en voor stikstof 10 mg N-totaal/l. AGV kan zelf strengere regels stellen aan de lozing van het effluent op eigen wateren wanneer zij dit nodig vindt voor het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen.	99,3% van het effluent van de rwzi's voldoet aan de vergunning- voorschriften. Energie- efficiencyverbetering (gebieds-breed) in het zuiveringsproces t.o.v. begin 2010 is 12%.	99,2% 8%	✓

7. Indicatoren en gerealiseerde doelen Waterbeheerplan 2010-2015

Maatschappelijke (neven)taken

Doel 2015

Er is adequate handhaving van de Scheepvaartverkeerswet, het Binnenvaartpolitiereglement, de provinciale Scheepvaartwegenverordening en de eigen Keurbepalingen, AGV-Verkeersbesluiten Vaarwegen en relevante beleidsregels Watervedunningen & Watertoets.	✓
In vaarwegen en vaarwateren waarvan AGV nautisch beheerder is zijn in overleg met gemeenten waar nodig of gewenst wachtplaatsen bij bruggen en sluizen ingericht en voldoende openbare aanlegplaatsen gerealiseerd.	✓
Er is duidelijkheid over de wijze van en voorwaarden voor overname van de verantwoordelijkheden voor nautisch en/of vaarwegbeheer door AGV van vaarwegen binnen het gebied waar anderen nautisch- en of vaarwegbeheerder zijn.	✓
Wateren, schouwpaden en dijken zijn optimaal toegankelijk voor recreanten, mits de veiligheid gegarandeerd blijft en ecologie, natuurwaarden, landschap en stadsschoon daar niet onder lijden.	✓
Recreatiegerelateerde plannen van medeoverheden en andere betrokken organisaties besteden volwaardige aandacht aan de recreatieve medegebruiksmogelijkheden van wateren en dijken.	✓

Doel 2015

Voor zwemwater zijn de ambitie en de doelen vastgesteld. Uiterlijk 24 maart 2011 is voor de bestaande zwemlocaties een zwemwaterprofiel vastgesteld. Uiterlijk aan het einde van het badseizoen 2015 zijn deze locaties in kwaliteitsklassen ingedeeld. De klasse 'aanvaardbaar' moet in 2015 overal bereikt zijn (resultaatsverplichting). Het behalen van de klassen 'goed' of 'uitstekend' zijn inspanningsverplichtingen. In een uitvoeringsprogramma zijn de maatregelen uitgewerkt en ingepland. Het aantal dagen per jaar dat zwemwaterlocaties vanwege een slechte waterkwaliteit dicht moeten is geminimaliseerd.	—
AGV draagt bij aan het versterken van natuurwaarden met de mogelijkheden die een waterbeheerder ter beschikking staan. AGV richt zich daarbij op het formuleren van een aanpak op hoofdlijnen voor zijn aandeel van de maatregelen die nodig zijn.	✓
Cultuurhistorie en landschap: Elementen uit de geactualiseerde inventarisatie van landschaps- en cultuurwaarden van waterstaatkundige objecten (2011) zijn hersteld en/of ontwikkeld. De inventarisatie van 2003 is geactualiseerd en aangevuld met elementen in Amsterdam. Op basis van deze inventarisatie is een (nieuwe) lijst van elementen opgesteld ter herstel en/of ontwikkeling. Met de uitvoering is een begin gemaakt. De AGV-eigendommen met de status gemeentelijk, provinciaal of rijksmonument zijn in goede conditie. Bestaande en te verwachten archeologische monumenten langs en in wateren en keringen in het beheergebied zijn geïnventariseerd en er is beleid vastgesteld over hoe hiermee om te gaan.	✓
Architectuur: Alle daarvoor in aanmerking komende bestaande bouwwerken zijn door een architect voorzien van een beheeradvies. Nieuwe gebouwen en objecten dragen bij aan een verrijking van het landschap en zijn de monumenten van de toekomst.	

8. Begrippenlijst

Afname-overeenkomst

Een overeenkomst tussen het waterschap en een andere partij (gemeenten en bedrijven) waarbij het waterschap zich verplicht afvalwater af te nemen en de andere partij zich houdt aan een bepaald minimum, ten einde een zuiveringsinstallatie zo optimaal mogelijk te laten werken.

Afwenteling

Het doorschuiven van de effecten van (negatief) handelen in het milieu naar andere gebieden of toekomstige generaties.

Assetmanagement

De juiste middelen (kunstwerken en technische systemen) inzetten bij het waterbeheer en het beheer en onderhoud daarvan.

Beheerregister

Werkdocument met de feitelijke toestand van watergangen en keringen, nodig ten behoeve van het beheer en onderhoud.

Bodemdaling

Optelling van klink, krimp en oxidatie van de bovenste grondlagen en het samendrukken en deformerende van de diepere grondlagen.

Boezem

Het stelsel van met elkaar in open verbinding staande vaarten en kanalen waarop inliggende polders en hoger gelegen boezemland het overvloedige water kunnen lozen.

Calamiteit

Een plotselinge gebeurtenis met (ernstige) gevolgen voor waterkering, waterbeheersing en/of waterkwaliteit.

Calamiteitenplan

Draaiboek dat aangeeft welke verschillende acties bij calamiteiten moeten worden ondernomen.

Dijkkringgebied

Gebied dat door een stelsel van waterkeringen of hoge gronden beveiligd is tegen overstroomingen door het buitenwater.

Ecologisch onderhoud

Onderhoud waarbij rekening wordt gehouden met de eisen van flora en fauna.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Hoofdroute waarlangs soorten zich van het ene leefgebied naar het andere kunnen verplaatsen.

Ecologische sleutelfactoren

Voorwaarde voor een goed functionerend ecologisch watersysteem. Voorbeelden van sleutelfactoren zijn de productiviteit van het water, lichtklimaat, toxiciteit en habitatgeschiktheid voor bijvoorbeeld planten en vissen.

Effluent

Gezuiverd afvalwater.

Emissie

Uitstoot van vloeibare of gasvormige stoffen in water, bodem of lucht.

Gebiedsproces

Proces waarin alle betrokken partijen gezamenlijk een plan voor een begrensd gebied maken, bijvoorbeeld een dijkverbeteringsplan of een KRW-maatregelenpakket.

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)

Het door een gemeente op te stellen plan voor het aanleggen of aanpassen van een rioolstelsel, waarin op gedetailleerde wijze wordt aangegeven hoe de inzameling en afvoer van afvalwater en neerslag binnen een bepaald gebied dient te geschieden.

8. Begrippenlijst

GGOR - Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime

De naam voor zowel een concreet product als een proces. Het product is de beschrijving van het streefbeeld van het watersysteem. Het streefbeeld is afgestemd op de ruimtelijke functies in een gebied en heeft betrekking op het grond- en oppervlaktewater. Het proces is een transparante werkwijze volgens een vooraf geformuleerd stappenplan, vaak in gebiedsstudies. Hierbij wordt een belangenafweging gemaakt tussen de verschillende functies.

Governance

Adequate en heldere bestuurlijke organisatie.

Influent

Afvalwater dat via het rioolstelsel in de rioolwaterzuiveringsinstallatie terechtkomt.

Integraal waterbeheer

Integraal waterbeheer bekijkt het water als een systeem. Het heeft als doel het beheer van de waterhoeveelheden, van de waterkwaliteit en van het leven in en rond het water beter op elkaar af te stemmen.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn uit 2000, gericht op de verbetering van de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. De Kaderrichtlijn schept verplichtingen voor het Rijk, de waterschappen, provincies en gemeenten.

Keur

De Keur geeft de geboden en verboden voor wateren en waterstaatswerken met als doel de waterstaat in zijn algemeenheid veilig te stellen.

Kunstwerk

Een civieltechnisch werk of installatie in en rond het water of in een water kering. Bijvoorbeeld een stuw,emaal,sluis of duiker.

Kwel

Uittredend grondwater.

Legger

Juridische instrument waarin de ligging en vereiste afmetingen van watergangen en waterkeringen zijn vastgelegd. In de legger worden de onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen vermeld.

MIRT

Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Het rijksinvesteringsprogramma waarin besluiten worden genomen over projecten- en programma's in het ruimtelijk domein waarbij het Rijk direct financieel betrokken is.

Natura2000-gebieden

Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

Natuurvriendelijke oevers

Oeverconstructies waarbij behalve met de waterkerende functie nadrukkelijk rekening wordt gehouden met natuur en landschap, bij aanleg, inrichting, beheer en onderhoud.

Niet waterkerende objecten

Niet Waterkerende Objecten zijn objecten in en om het dijklichaam zonder waterkerende functie maar met een bepaalde (cultuur historische of esthetische) waarde.

8. Begrippenlijst

Peil

De waterstand in een watergang, meestal weergegeven ten opzichte van NAP. Het waterpeil in elke watergang is vastgesteld in een peilbesluit.

Peilbeheer

Het regelen van het peil van het oppervlaktewater door middel van kunstwerken waarmee water wordt ingelaten of afgevoerd.

Peilbesluit

Besluit van het bestuur van het waterschap, waarin voor een begrensd gebied het waterpeil wordt vastgesteld.

Polder

Een gebied dat lager ligt dan het omringende water en waar door middel van een gemaal de waterstand op peil wordt gehouden.

POP3

Het derde plattelandsontwikkelingsprogramma van de EU.

Primaire wateren

Oppervlaktewateren die een belangrijke functie hebben in transport en berging van water.

Primaire waterkering

Een waterkering die beveiliging biedt tegen overstroming vanuit zee of rivier. De waterkering maakt onderdeel uit van een dijkkring.

Prioritaire stoffen

Lijst van stoffen die door de EU zijn aangemerkt als schadelijk voor het milieu

Regionale waterkering

Niet-primaire (water)kering. Waterkeringen van regionaal belang - de meeste keren direct of indirect boezem- of tussenboezemwater.

Robuust

Een robuust watersysteem kan sterk wisselende weersomstandigheden door de klimaatverandering goed opvangen.

Schouw

De controle die het waterschap een aantal keren per jaar uitvoert om te kijken of de waterkeringen en de watergangen goed onderhouden zijn.

Stand-still

Het stand-still beginsel houdt in dat de waterkwaliteit in de loop van de tijd niet wezenlijk mag verslechteren.

Stuw

Een waterbouwkundig kunstwerk dat als doel heeft om water in een watergang op te stuwen (tegen te houden). Stuwen kunnen vast of regelbaar zijn.

Veiligheidsnorm

Norm die is toegekend aan een dijkvak of dijkkring, als relatieve maat voor de vereiste bescherming tegen hoog water.

Veiligheidsregio

Samenwerkingsverband tussen gemeenten, politie, brandweer en gezondheidszorg die tijdens calamiteiten voor de bestrijding er van zorg draagt.

Verdringingsreeks

Een voorkeursreeks die aangeeft welke functies in tijden van droogte afgeschakeld worden van water ten gunste van functies die water nodig hebben om geen onomkeerbare schade te bewerkstelligen.

8. Begrippenlijst

Verdroging

Een gebied wordt als verdroogd aangemerkt als een natuurfunctie is toegekend en de grondwaterstand in het gebied onvoldoende hoog is of als er water van onvoldoende kwaliteit moet worden aangevoerd om een te lage grondwaterstand te compenseren.

Verzilting

Toename van het zoutgehalte in het grondwater of het oppervlaktewater door natuurlijke of kunstmatige oorzaken.

Vismigratie

De natuurlijke beweging van vissen tussen leefgebieden, functioneel voor de overleving van de soort.

Waterakkoord

Akkoord waarin de afspraken tussen waterbeheerders over de aan- en afvoer van oppervlaktewater zijn vastgelegd.

Waterbeheer

Het kwaliteitsbeheer en het kwantiteitsbeheer van het oppervlaktewater en het grondwater, plus het beheer van de waterkeringen.

Waterketen

De keten van het winnen van oppervlaktewater en het zuiveren tot en het leveren van drinkwater, het inzamelen en afvoeren van afvalwater via de riolering en het transporteren en zuiveren van afvalwater.

Waterkering

Een waterkering dient als scheiding tussen twee gebieden met een verschillend waterniveau. Er zijn primaire, regionale en overige waterkeringen.

Waterlichaam

Belangrijk begrip uit de KRW. Wateren die water afvoeren uit een gebied van ten minste 1000 ha, of wateren met een oppervlakte van ten minste 50 ha zijn aangewezen als waterlichaam. Over deze wateren moet Nederland rapporteren aan de EU.

Wateropgave

De ruimtelijke en technische maatregelen die nodig zijn om de watersystemen te laten voldoen aan de normen voor wateroverlast.

Watersysteem

Het geheel van water, waterbodem, oever, waterkeringen, kunstwerken (zoals gemalen) en de in het water levende organismen.

Watertoets

De watertoets is het proces van informeren, adviseren, afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en gemeentelijke besluiten. Het instrument watertoets zal waarschijnlijk, wanneer de Omgevingswet wordt ingevoerd, worden opgenomen in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Hoe het instrument er daarin uit komt te zien is nog onduidelijk. De waterschappen willen in ieder geval geregeld zien dat het een verplicht instrument is.

Watervoorziening

De zorg voor voldoende oppervlaktewater van voldoende kwaliteit.

Waterzuivering

Het water zodanig behandelen dat het voldoet aan normen die gelden voor afvalwater, drinkwater of proceswater.

8. Begrippenlijst

Zuiveringsslib

Het restproduct dat overblijft na het zuiveren van afvalwater. Het slib wordt vergist, ontwa-terd en ten slotte naar een slibverbrandingsin-stallatie gebracht.

Zwemwaterprofiel

Document waarin de kenmerken van een zwemplas staan samengevat.